

5 • 2018

Offisersbladet

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

Litt av hvert
Hva skjer?
KAFO & BESO

- Ildlederssimulatoren på Rena
- Stridsvogner til Hæren Del 2
- Fremtidens artillerigranater fra NAMMO
- Nasjonal Veterankonferanse

Store forberedelser før
**ØVELSE TRIDENT
JUNCTURE!**

VOLVO V90 OG VOLVO V90 CROSS COUNTRY

Bilia tilbyr store fordeler for deg som skal tjenestegjøre i utlandet. Akkurat nå har vi et begrenset tilbud på Volvo V90 og Volvo V90 Cross Country ved prøvekjøring før 31. oktober 2018.

VELKOMMEN TIL **PRØVEKJØRING**

Prøvekjør Volvo V90 før 31. oktober og velg utstyrspakker til en verdi av €2.000 på Momentum T8 og €3.500 på Inscription eller R-design.*

VOLVO V90 T4 (190HK) MOMENTUM AUTOMAT
PRIS FRA €34.140

Prøvekjør Volvo V90 Cross Country før 31. oktober og velg utstyrspakker til en verdi av €2.000 på Cross Country og €3.500 på Pro.

VOLVO V90 CROSS COUNTRY D4 (190HK) AUTOMAT
PRIS FRA €40.150

Kontakt: Tommy Østhagen, mobil 926 13 685, epost tommy.osthagen@bilja.no

*Gjelder ikke R-design T8. Illustrasjonsfoto. Bildet kan ha ekstrautstyr som avviker fra kampanjen. Forbehold om trykkfeil.

Alt som gjelder Volvo. Og litt til.

Ring oss på telefon 915 08555, chat med oss på bilja.no og følg oss på facebook.com/bilianorgevolvo

Bilia Økern: Økernveien 115

bilja.no/volvo

Offisersbladet

ORGAN FOR BEFALETS FELLESGRUPP

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo

Telefon 23 10 02 20

E-post: post@bfo.no - Internett: www.bfo.no

OFFISERSBLADETS TILSYNSKOMITÉ:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgangene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

ANSVARLIG UTGIVER:

Jens Jahren, leder BFO

REDAKTØR:

Einar Holst Clausen

REDAKSJON OG ABONNEMENTSAVDELING:

Se adresse for BFO

E-post: Offisersbladet@bfo.no

Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43

E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund-Stat

ANNONSEANSVARLIG:

2punkt AS ved Karin Smedsrud

E-post: karin@2punkt.no

Mobil: 982 05 416

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

GRAFISK PRODUKSJON:

Design: punkt&prikke punkt@me.com

Trykk: UnitedPress Poligrafija

BILDER:

Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvaret.

FORSIDE:

Den 18 august 2018 landet en F-22 «Raptor» fra USAF for første gang på norsk jord. Vaktssoldat Sagen med hund vokter verdens mest avanserte kampfly på Ørland hovedflystasjon. Foto: Kaptein Helge Hopen Forsvaret.

REDAKSJONEN AVSLUTTET:

4. oktober 2018

(Bekreftet opplag 1. halvår 2018 - 10.200)

UTGIVELSESPÅN 2018/2019:

NUMMER	MATR.FRIST	UTGIVELSE
Nr 6 desember	23. november	7. desember
Nr 1 februar	18. januar	1. februar
Nr 2 april	22. mars	12. april
Nr 3 juni	7. juni	21. juni

Offisersbladet drives etter redaktørplakaten.

FØLG BFO PÅ:

facebook.com/bfo.no

twitter.com/bfo12

instagram.com/bfo12

Det er mye som er uavklart i Forsvaret i dag og for fremtiden

Forsvaret har i dag heldigvis mange dyktige, erfarne og lojale befalingsmenn- og kvinner med solid grunnutdanning fra ettårig befalsskole og krigsskole-utdanning etter gammel modell. Disse driver Forsvaret fremover, sammen med selekterte soldater og et OR-korps som

i de høyere OR-gradene nesten utelukkende består av befalsskole- og krigsskoleutdannede offiserer. Slik vil det være i en «generasjon» fremover, inntil vi har fått frem de garvede sersjantene med lang og variert tjeneste på forskjellige OR-nivåer. Ny militær ordning må også sees i sammenheng med ny utdanningsordning, der befalsskolene er nedlagt, befalsutdanningen består av flere kurs av kort varighet. Krigsskolene tar inn kadetter rett fra videregående utdanning, uten tjenesteerfaring. Det blir således kortere tid til den reelle krigsskoleutdanningen, da kadettene først må gjennom grunnleggende militære ferdigheter først.

Begge disse relativt store omveltningene/omstillingene ble, og diskuteres fortsatt, på mang et kontor. Debatten i det offentlige rom er mer eller mindre lagt død, for som alle vet er at når avgjørelsen er tatt, holder man kjeft. Det som er uavklart for mange er om vår lille Hær, Sjøforsvar og Luftforsvar egentlig var modent for å splitte befalskorps i et OR/OF-korps med en 70/30 % fordeling. Eller som andre mener, at det var på høy tid at vi fikk befalskorps mer lignende det man har i USA, Storbritannia og andre NATO-land? Omstillingsprosessen har i alle fall mildt talt vært kronglete og vanskelig, med variasjoner innen de forskjellige forsvarsgrener og DIF'er. Det er fortsatt mye uavklart når det gjelder forvaltningen av OR-korps. Det være seg eksempelvis ståtid og pensjonsrettigheter.

Og hvordan er fremdriften på bygging av våre fire (+2?) nye tyske ubåter? Vil det bli gitt mulighet for at Marinen ender opp med seks ubåter, som i utgangspunktet er et minimum? I politiske festtaler skrytes det av at Marinen nå seiler fire fregatter. Vel, de seiler fire fregatter, men med mange vakanser, og er dermed ikke operative og kan løse reelle oppdrag. De seiler altså langs vår kyst, bare å vise at de seiler. Hvorfor tok ikke Forsvarsdepartementet, FLO/FMA tak i katastrofe-prosjektet NH-90 på et langt tidligere stadium og kansellerte prosjektet? Her kunne man spart milliarder av kroner, samt fått Kystvakt- og fregatthelikoptre på plass for mange år siden! Ekspertisen inviteres til å svare meg på dette.

Luftforsvaret får et av verdens mest moderne kampfly F-35, men vi vet nå at driftskostnadene vil bli skyhøye, langt høyere enn det Forsvarets ledelse tør innrømme. Vil dette gå utover Hæren? Hæren er jo satt på vent, men bør snarest få sitt luftvern på plass, samt sine nye stridsvogner. Hæren får endelig nytt artilleri, og fremtidens artillerigranater har en rekkevidde fra 40 til over 100 km! Men med tanke på øvingsskyting, så har vi ikke skytefelt som klarer disse avstandene. Dette bør jo avklares så raskt som mulig. Må vi bygge nytt skytefelt, eller må artilleristene til Sverige for å øve? Et annet og meget viktig uavklart område, er det faktum at Forsvarssjefen ikke før i mars 2019 får vite om han selv får lov til å styre arbeidet med sitt eget Fagmilitære råd (FMR). Dette fordi FD og FFI først skal legge rammene for det kommende FMR. Dette føyer seg i rekken av det som må kalles en umyndiggjøring av Forsvarssjefen som etatsjef! Ja, det er mye som er uavklart.

Forsvarsminister Frank Bakke Jensen har ved flere anledninger sagt at Regjeringen skal nå 2 % målet innen 2024, så da blir vel alle disse uavklarte utfordringene lett finansiert, og alt annet ordner seg. Det ser vi frem til, for det trenger Norge, og det fortjener Forsvarets soldater og lojale ansatte.

Så er det vanskelig å unngå en kommentar på at Nasjonal Sikkerhets-myndighet (NSM), godkjent av Regjeringen/FD, har lagt ut et detaljert kart over alle våre forsvarsinstallasjoner, inklusive GPS-posisjonene! Dette er grenseløst naivt, og det blir for lett å forsware det med at Russland sikkert vet dette fra før. Det finnes andre aktører som kan dra nytte av slik informasjon, som ikke nødvendigvis flyr små droner.

Da ønsker jeg alle lykke til med gjennomføringen av storøvelsen «Trident Juncture 2018».

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet

for
BFO-MEDLEMMER

15% rabatt på **SUPER HUSFORSIKRING**

Siden du er medlem i BFO får du 15 % rabatt på Super husforsikring fra If. Og det kan det være smart å benytte seg av. For de fleste av oss er huset den største investeringen vi gjør i løpet av livet.

Med Super husforsikring får du de beste dekningene som finnes i markedet. Alle plutselige og uforutsette hendelser er dekket, og i tillegg hjelper vi deg å ta vare på huset ditt.

Med Super husforsikring får du boligsjekk og utleieforsikring på kjøpet.

Vil du vite mer?

GÅ INN PÅ IF.NO ELLER RING OSS PÅ 21 49 24 00

I samarbeid med:

faste saker:

Redaktøren: Det er mye som er uavklart i Forsvaret i dag og for fremtiden

BFO leder: Ny langtidsplan, reell vekst eller fortsatt stillstand?

Giv akt! Et spørsmål om fremtidig (av)makt

Hva skjer?

BFOs sekretariat

KAFO&BESO

Litt av hvert

Pensjon – Status på offentlig tjenestepensjon

Kjekt å ha!

Tilbakeblikk

Leserinnlegg

Internasjonale nyheter

3

24

25

26-35

36

38

39, 44

40-43

51

52

57

69

46-49

54-55

artikler:

BFO med samarbeidsavtale med Høyskolen Kristiania

Ny langtidsplan – ny prosess eller som før?

Simulatorøving er tids- og kostnadseffektivt!

Trident Juncture gir næringslivet milliardkontrakter

Forsvaret 10-dobler logistikk-kapasiteten

Nye stridsvogner vs gamle – Del 2

NAMMO utvikler fremtidens artillerigranater

Årets Army Summit

Nasjonal Veterankonferanse 2018

Hærens teknikere – en utdøende rase?

Nijmegen-marsjen må bli godkjent som årlig fysisk!

Forsvarsmaktens Flygdag 2018

Generalmajor Mats Helgesson – sjef Flygvapnet

6-7

8-9

10-12

14-15

16-17

18-23

46-49

54-55

58-61

62-63

64-65

66-67

68-69

8-9

18-23

Befalets Fellesorganisasjon har inngått samarbeidsavtale med **Høyskolen Kristiania Nettstudier**

Nå får du som BFO-medlem rabatter på alle kurs og studier på nett.

BLI DEN DU ER – DER DU ER

Høyskolen Kristiania Nettstudier har et bredt studiesortiment på alle nivå. Vi tilbyr utdanning på videregående nivå, yrkesrettet utdanning, fagskoleutdanning, høyskolestudier og mastergrader.

Nettstudier gjør det mulig for deg å studere når du vil, uansett hvor du befinner deg. Denne fleksible og brukervennlige studiemetoden gjør at nettstudier kan tilrettelegges for enhver timeplan og situasjon. Netstudier muliggjør det å kombinere kunnskapspåfyll og videreutdanning med familieliv, reise, jobb og/eller andre forpliktelser.

15% RABATT PÅ HELE STUDIESORTIMENTET

Samarbeidsavtalen mellom Befalets Felleorganisasjon og Høyskolen Kristiania Nettstudier gir alle BFOs medlemmer 15% rabatt på hele studiesortimentet. Avtalen omfatter også familie registrert på samme folkeregistrerte adresse.

EN STUDIEAVTALE SOM PASSER BFOs MEDLEMMER

BFOs kompetanseutvikler, Jon Vestli, er allerede godt kjent med Høyskolen Kristiania Nettstudier gjennom sin veilederrolle i emner som omfatter ledelse. Han mener at dette er en studieavtale som passer godt for BFOs medlemmer.

– Endelig har BFO fått på plass en studieavtale som passer våre medlemmer svært godt, og det med en aktør som kler oss i tillegg. Høyskolen Kristiania nettstudier har et profesjonelt nettopplegg, meget gode veiledere og leksjoner hvor progresjon og tempo er opp til den enkelte. Dette er akkurat hva våre medlemmer trenger i en hektisk hverdag.

FREMTIDIG SAMARBEID

Utover rabattavtalen på Høyskolen Kristiania Nettstudiers studiesortiment, planlegges det

F.v. Teamleder på Høyskolen Kristiania Nettstudier; Alexander Hansen, Kompetanseutvikler i BFO; Jon Vestli, og Teamleder på Høyskolen Kristiania Nettstudier; Tove Kristiansen.

også et fremtidig fagsamarbeid som vil kombinere både nettstudier og samlinger. Dette er for å sikre at BFOs medlemmer får et studietilbud som er helt tilpasset deres behov.

OM HØYSKOLEN KRISTIANIA

Høyskolen Kristiania tilbyr høyere utdanning innen et bredt spekter av fag og studier. Felles for alle er et studieinnhold og en praksisnær undervisningsform som sikrer studentene våre en fremtidsrettet, relevant og attraktiv utdanning. Vår styrke er kunnskapen om hvilken kompetanse arbeidslivet trenger nå og fremover. Ved å være

innovative og nyskapende har høyskolen i over 100 år tilbudt morgendagens utdanninger.

Studer når og hvor du vil

– i det tempoet som passer deg

Her er et utvalg av studiene våre. Velg et helt utdanningsløp eller bare et enkelt kurs. Det er opp til deg.

Mastergrader

(I samarbeid med Heriot-Watt University, Edinburgh Business School)

- MBA – Master of Business Administration
- M.Sc Marketing – Master of Science in Marketing
- M.Sc HRM – Master of Science in Human Resource Management
- M.Sc Strategic planning – Master of Science in Strategic Planning
- M.Sc Financial Management – Master of Science in Financial Management

Bachelorgrader

- Bachelor i Administrasjon og ledelse
- Bachelor i HR og personalledelse
- Bachelor i Økonomi og administrasjon
– profilering regnskapsførere
- Bachelor i Pedagogikk

Årsenheter

- HR og personalledelse
- Pedagogikk
- Markedsføring og salg
- Personlig Trening (med samlinger i Oslo) – fast oppstart
- Ernæring og helse
- Bedriftsøkonomistudiet
- Grunnmedisin
- PR og kommunikasjon

For mer informasjon og påmelding,
sjekk ut: nettstudier.kristiania.no/bfo

15%

rabatt for deg
som er BFO-
medlem

Ny langtidsplan – ny prosess eller som før?

BFO har hørt ryktene en stund, og det er også «den tiden på året» at Forsvarsdepartementet gir oppdrag om å se på en ny fire-årsplan for Forsvaret. Dette til tross for at man etter Forsvarsstudie 2007 sa at «dette var den siste planen».

AV JON VESTLI
KOMPETANSEUTVIKLER BFO

Vi har gått og ventet på at noe skulle skje. For hver høst, to år ut i enhver langtidsplan, har FD gitt Forsvarssjefen et oppdrag om å se på ny fire-årsplan for Forsvaret. Og det kom et oppdrag nå også. Men til Forsvarets forskningsinstitutt - FFI.

17. SEPTEMBER 2018

fikk FFI oppdraget fra FD; om utarbeidelse av et grunnlag til ny langtidsplan for forsvarssektoren. «Jeg ber om at FFI vurderer ulike konseptuelle retninger for videreutviklingen av Forsvaret. Det skal legges vekt på hvilke overordnede muligheter ulike valg kan gi. Formålet med arbeidet er ikke å presentere konkrete strukturalternativer. Hensikten er å bidra til å synliggjøre regjeringens muligheter for å videreutvikle Forsvaret. FFIs vurderinger vil være et forskningsbasert innspill for å kunne fastsette rammer for det videre arbeidet med ny langtidsplan. Jeg ber om at resultatene av FFIs arbeid foreligges innen 4. februar 2019.»

Hele oppdragsskrivet ligger på https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/fd/dokumenter/mandat-til-ffi_.pdf

Oppdraget har en rekke føringer;

- Sikkerhets- og forsvarspolitiske mål og prioriteringer og Forsvarets oppgaver, slik de er beskrevet i Prop. 151 S (2015-2016), skal sammen med den senere utviklingen i den sikkerhetspolitiske situasjonen legges til grunn for arbeidet
- Prinsippene og de strategiske veivalgene i gjeldende langtidsplan skal vektlegges.
- Videreutviklingen av Forsvaret skal vurderes i en helhetlig fellesoperativ og alliert sammenheng for å få mest mulig forsvarevne.
- I sitt arbeid skal FFI ta utgangspunkt i gjeldende operative planverk, implementeringen av inneværende langtidsplan og forventet status ved utgangen av 2020.
- Det kreves realisme i forsvarsplanleggingen der det tas høyde for reelle driftskostnader for

Statsminister Erna Solberg og daværende Forsvarsminister Ine Eriksen Søreide under fremleggelsen av Lantidsplanen i 2016.

personell, materiell, eiendom, bygg og anlegg, øving og trening, samt nødvendig vedlikehold og beredskapslogistikk.

Målsetningene er også tydelige;

- Det er en sentral målsetting å sikre en bedre sammenheng mellom hva Forsvaret forutsettes å kunne gjøre og hva Forsvaret i realiteten kan gjøre.
- Målsettingen om styrket operativ evne, høy tilgjengelighet, kortere reaksjonsevne og bedre utholdenhet videreføres slik at styrkene kan anvendes til det de er forventet å gjøre.
- Forsvaret av Norge skal styrkes, Norges bidrag til NATOs kollektive forsvar skal styrkes, Norge skal bidra til internasjonal innsats og totalforsvaret skal videreutvikles.
- De konseptuelle alternativene skal være bærekraftige både på kort og lang sikt. Det innebærer at det skal være en økonomisk bærekraft i forsvarøkonomien gjennom en balanse mellom oppgaver, struktur og økonomi.

Dette er en stor «bestilling» som skal være løst innen 4. februar 2019.

Det kan virke som om at prosessen som skal lede frem til Stortingets beslutning våren 2020, er noe annerledes enn tidligere; da fikk Forsvarssjefen oppgaven og kunne trekke på ressurser fra FFI – nå er dette tilsynelatende snudd. Imidlertid kan det virke som at FD legger opp til en videre utvikling fra 4. februar, da de selv har skrevet at FFIs arbeid anses vesentlig «som et grunnlag før rammene for arbeidet med en ny langtidsplan kan fastsettes».

BFO MENER

at det er et stort behov for en ny langtidsplan. For det første består dagens plan av to planer som ikke er godt nok koblet sammen; man har «den opprinnelige Langtidsplanen» og så kom «Landmaktutredningen». Disse to planene henger ikke sammen, og i sum er de også underfinansiert med det budsjettnivå som ble besluttet høsten 2016. For det andre bør utviklingstrekkene fra for-

Forsvarssjef Haakon Bruun Hanssen legger frem sitt Fagmilitære råd i 2015.

rige analyser til dags dato, bli gjenstand for politisk diskusjon. En økende andel med (mer eller mindre) fast stasjonerte allierte styrker i Norge bør diskuteres mer prinsipielt. En økende andel privatisering gjennom kontrahering av operative logistikk- og vedlikeholdstjenester som kan medføre at sivile verksteder blir legitime militære mål, fortjener også en politisk diskurs.

Det tredje – og viktigste, er at Norge må innfri sine NATO-forpliktelser. Man må skape trygghet og forutsigbarhet om forpliktelsen til 2 prosent-målet og at man faktisk evner å tilfredsstille NATOs kapabilitetskrav. I dag er ikke dette tilfelle.

Senest under Army Summit 18. september var det flere som påpekte at Norge – som en av verdens rikeste nasjoner, ikke ser seg tjent med å ha et troverdig og robust forsvar som tilfredsstiller minimum av NATOs krav. Samtidig forventer Regjeringen at NATO skal stille opp (og i ytterste konsekvens dø) for Norge dersom det blir behov

for det. Dette er forunderlig og er ikke en tilstand som øker Norges sikkerhet.

EN NY LANGTIDSPLAN

må basere seg på en økonomisk bane som treffer 2 prosent av forventet BNP så tidlig som mulig. Og 80 prosent av budsjettet må knyttes til driften av Forsvaret. I dag er dette et sorgens kapittel hvor Forsvarssjefen får stadig mindre til trening, øving og utdanning på grunn av effektiviseringskrav. Dette blir heller ikke bedre når investeringskapitlet ligger veldig høyt – skjevfordelingen medfører stor risiko for at man investerer for lager uten kompetent personell nok eller ressurser til å ta nytt materiell i bruk. Og da oppnår man ikke «økt operativ evne».

Ny langtidsplan må også sørge for at dagens to planer blir flettet i hverandre slik at man har én plan. BFO mener at landmakten – og spesielt Hæren, fortsatt er for liten. Den må som minimum

tilfredsstille NATOs krav til de ulike styrke elementene og samtidig få tilført en robusthet som er reell. Brigaden må bli en Brigade, og det må etableres en brigadereserve med tilhørende materiell og tilstrekkelig treningsstandard. Og det må ikke herske noen tvil om at Hæren kan være en reell og potent «duellant» dersom det er nødvendig.

For, som Kjell Grandhagen sa 18. september, en forsvarsstrategi basert på «Avskrekking» (Deterrence) krever reelle kapasiteter – ikke planlagte investeringer eller lagerførte deler og materiell. Samtidig hviler det et tungt ansvar på våre politikere som skal sende våre soldater i strid (og som forventer at NATO skal gjøre det samme); Soldatene må få de beste forutsetninger til å kunne lykkes!

Prosessen med ny LTP har startet, og BFO skal være så tett på denne som råd er. Vi har allerede hatt ett møte med FD om prosessen og veien videre – og det blir ikke det siste.

Simulatorøving

er tids- og kostnadseffektivt!

Å utdanne dyktige ildledere og JTACs (Joint Terminal Attack Controller), har vært både tidkrevende og kostbart. Forflytning til godkjente skytefelt tar tid, skarpe granater, F-16 flytid og flybomber koster titalls millioner kroner. Nå er den avanserte ildleder-simulatoren til Hæren på Rena tatt i bruk, og der foregår alt i det digitale landskap.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

SIMULATOR I VERDENSKLASSE!

Kaptein Christian A Torgersen møtte Offisersbladet på artilleriskolen/Hærens Våpenskole, der han er øvingsleder og fasilitator på FO/JTAC simulatoren. Det er imponerende å komme inn i simulator-fasilitetene, med den store «domen» som ved hjelp av 16 prosjektorer, sømløst koordinert og knyttet sammen, sørger for 220 graders synsvidde for ildlederne som øves. I eget kjølig server-rom jobber 100 data-

maskiner, samt utviklet software som styrer det hele. I det mørke lokalet ser jeg sammen med operatørene utover et digitalt, men virkelighetsnært landskap, denne gang ørkenlandskap. På plass hos operatørene finnes alt av originalt utstyr de har med på oppdrag. Blant annet dag og natt-optikk, laser avstandsmåler, HK 416 og laserpeker. Alt koblet til systemet i simulatoren.

ALT STYRES FRA EGET KONTROLLROM

Fra det velutstyrte og oversiktlige kontrollrom-

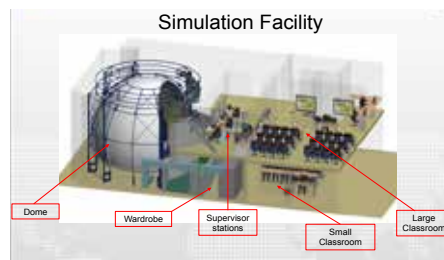
met styres hele krigsspillet av trente instruktører. Hvilket landskap de befinner seg i, fiendebilde og bevegelser, flystøtte og de ordrer og prosedyrer som går over sambandet. I kontrollrommet har de til og med en egen stasjon som simulerer jagerflyet som på anmodning gir luft til bakke støtte. En egen instruktør bemanner denne stasjonen og fungerer som «flyger». I simulator-fasilitetene er det laget egen plass til tilskuere (15-20 seter foran kontrollrommet), slik at flere kan se og lære av det som skjer i «domen».

Kaptein Thorgersen viser frem det mobile øvingssettet.

Alt av materiell en ildleder normalt bruker, er på plass. Med skjermer som gir over 180 graders synsfelt og «live» situasjoner og scenarioer, blir øvelser i domene meget virkelighetsnært.

Spectator Area

NOR AGOS

KOSTEFFEKTIVT!

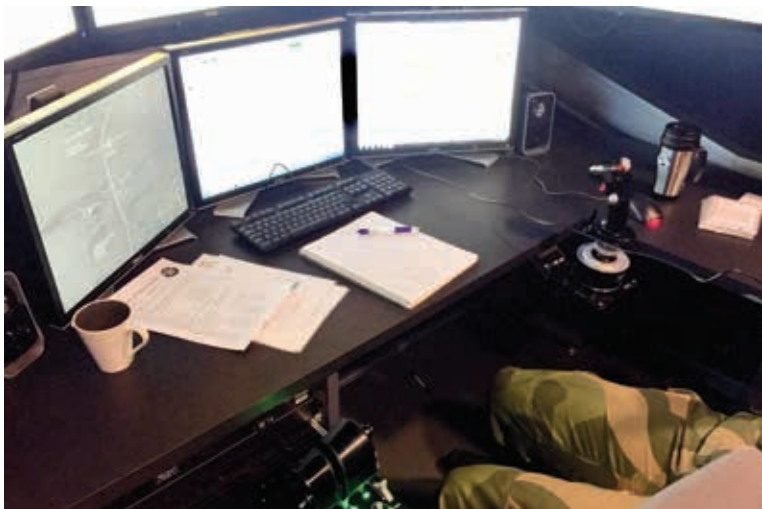
Det er store fordeler med en slik simulator. Man sparer mye tid! Man sparer penger, da alt skjer i den virtuelle verden. Man kan øve natt og dagsoperasjoner uten værforbehold. Gjør man en feil, er det lett å spole tilbake, se på hva som gikk galt, nullstille og prøve på nytt. Anlegget inneholder også et stort og et lite klasserom som brukes til planlegging av operasjoner og «debrief» etter fullført øving, der hele øvingen kan spilles av for å lære av eventuelle feil, og/eller det som gikk spesielt bra. Kaptein Tor-

gersen kunne fortelle at en dag med intensiv trening i simulator, kan gi ildlederen et øvingsutbytte tilsvarende en ukes øvelse i felt. Simulatoren baserer seg på at avdelingene kommer og trener seg selv. De 20 første instruktørene på ildledersimulatoren er nå ferdigkurset/utdannet, og ytterligere 10-20 vil kurses i nærmeste fremtid. Han presiserte også at simulatortrening ikke fullt ut kan erstatte virkelig reell trening. Simulatoren gir oss mulighet til å trene i komplekse scenarioer som det ellers ville vært vanskelig å gjenskape i fredstid.

I tillegg gir den oss muligheten til å utføre svært realistisk mengdetrening på grunnleggende ferdigheter. Ved å kombinere simulatortrening og virkelig trening gjør vi våre ildledere godt rustet til å møte morgendagens stridsfelt, sier Torgersen.

STRENGE KRAV

En av instruktørene orienterte om de strenge kravene som stilles for å bli godkjent JTAC. Utdannelsen tar nesten et år. Først et intensivt 7-ukers kurs, så 7-8 måneders operativ tjeneste

Stasjonen til «jagerflyger» i kontrollrommet.

Kontrollrommet i domen.

I bakkant sitter en kontrollør.

ved avdeling. Deretter må de gjennomføre en rekke kvalifiserende tester hvert halvår.

«Jeg var ikke nervøs under skarp gjennomføring i skytefeltet, for jeg hadde innøvd det så godt i simulatoren»

MOBILE SIMULATOR-ENHETER

Offisersbladet fikk også se på de to mobile og noe forenklete simulator-enhetene som befant seg på eget lager. Ett mobilt sett (pakket i fire store spesiallagede kasser), er ment å kunne plasseres hos eks.vis. Artilleribataljonen, for øvingsformål. Det blir selvfølgelig ikke helt det samme som å øve i simulatoren på Rena, men gir likevel en god øvingseffekt. Det andre settet er foreløpig ment å plasseres i egnet rom på Artilleriskolen Rena, også for øvingsformål.

LANG ANSKAFFELSESPROSESS

Kaptein Torgersen orienterte avslutningsvis om den relativt lange anskaffelses-prosessen, som startet med kravdokumentet i 2002, en anbudsutlysning i 2008, valg av leverandør i 2009 og ferdigbygget operativ simulator i 2018. Leverandøren av simulatoren ble Fidelity Technologies Corp. USA. Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI) har i prosessen bidratt med sin kunnskap om simulatorteknologi, og Forsvarets fagpersonell har gitt operative innspill underveis.

STORT PROSJEKT MED STORT INNSPARINGSPOTENSIALE

Forsvarsmateriell har stått for selve anskaffelsen og Forsvarsbygg for bygging og tilrettelegging av lokaliteter. For det daglige ettersyn og vedlikehold, har det norske selskapet Obsima eta-

blert eget kontor på Våpenskolen, med to ansatte. Hele prosjektet hadde en kostnadsramme på 90 millioner. Noe som i følge sjefen for Hæren, generalmajor Odin Johannessen, er et lite beløp i forhold til innsparingspotensiale og utbytte av slik simulatortrening, og således meget vel anvendte penger.

SAMME ERFARINGER I SVERIGE

I skrivende stund kan man lese en artikkel i den svenske Officerstidningen, med følgende overskrift «Simulatortrening ger effektivare övningar i fält», og videre «Med simulatortrening blir förbanden bättre förberedda inför övningar i fält, och misstag kan göras i träningslokalerna istället för ute i terrängen». Det svenske forsvaret tenker tydeligvis på samme måte som oss, og gjør seg de samme erfaringene.

Bli kjent med dine gode medlemsfordeler

Lån:

Bolig	2,05%
Forbruk	8,65%
Kontokreditt	5,50%

FUNIF:

Nedbetal din
uniform rentefritt
med medlemskap i FP.

- God sparerente

- Nettbank

- If Skadeforsikring

- SpareBank 1 forsikring

Forsvarets Personellservice

For mer informasjon og vilkår se vår hjemmeside:
ww.fp.no eller kontakt oss på: Tlf. 21 07 57 00,
e-post: fp@fp.no

Trident Juncture

gir næringslivet milliardkontrakter

Trident Juncture blir ikke bare den største militære øvelsen i Norge på mange år.

Den blir også et kjempeløft for norsk næringsliv som skal levere varer og tjenester for ca. 1,8 milliarder kroner. Brorparten går til Wilhelm Wilhelmsens datterselskap WilNor Governmental Services som haler i land rederiets største enkelt-prosjekt siden etableringen i 1861.

Administrerende direktør i WilNor, Vidar Hole (til høyre) og styreformann Erik Nyheim i WilNor Governmental Services.

TEKST OG FOTO: TOR HUSBY

Frakt av amerikanske soldater over Atlanterhavet, bygging av teltleire og forpleining av titusener av allierte soldater er blant oppgavene som WilNor skal løse for Forsvaret og NATO under øvelsen.

-Vi skal frakte samtlige amerikanske soldater og deres utstyr til Norge med ro-ro skipet «Honor», som er et av åtte roll-on, roll-off skip som kun seiler for det amerikanske forsvaret over hele verden. Et annet av våre skip, «Resolve» kommer med tunge kjøretøyer for det amerikanske marineinfanteriet. Hvert skip kan sette i land en komplett amerikansk luftlandebrigade. Dette har Wilhelm Wilhelmsen gjort for US Army i mange ti-år, sier adm.dir. Vidar Hole som er sjef for seks ansatte i WilNor. Hole styrer også underleverandøren Nor Sea Group der over 50

jobber fulltid med leveranser til Trident Juncture. Per medio august er det medgått over 100.000 arbeidstimer. Forberedelsene begynte i 2017.

Øvelsen blir en stor utfordring for WilNor som skal levere 1,8 millioner måltider, bygge 35 camper og levere ulike typer logistikk på over hundre steder i landet.

-WilNor er litt stolt over å ha logistikkbasen fra Kirkenes i nord til Stavanger i sør. Vi får oppdrag gjennom Nasjonalt logistikkoperasjons-senter (NLOGS) på Kjeller som vi jobber tett sammen med hver eneste dag og leverer varer og tjenester til samtlige deltagende nasjoner på øvelsen, opplyser adm.dir. Vidar Hole.

10.000 KJØRETØYER

Feltøvelsen går fra 2. halvpart av oktober til medio november. Det blir en kjempeoppgave å

samle og gjøre stridsklart 10.000 kjøretøyer og fjell av utstyr før øvelsen og klargjøre og sende alt tilbake til de riktige destinasjonene etterpå.

-Noe av det mest tidkrevende blir å vaske og desinfisere flere tusen kjøretøyer og annet utstyr før de forlater Norge. I tillegg til Forsvarets egne vaskeplasser vil vi leie et stort antall sivile vaskeplasser for dette formålet.

Når rundt 40.000 soldater fra 20 land skal forpleies og innkvarteres på de forskjellige steder er det WilNors ansvar for mat, forlegning, sanitærløsninger og andre nødvendigheter. WilNor måtte støvsuge Norge for telt. Når alt var tømt her hjemme måtte man til utlandet for å leie mer. Det største teltet måler 200 X 50 m. Men når de kommer er det ikke bare å hive dem opp på et noenlunde flatt sted, forsikrer Hole.

-Det er masse grunnarbeider i forkant, som

Øverst venstre: Ro ro skipene til Wilhelmsen kan romme en hel amerikansk luftlandebrigade.

Øverst høyre: Store mengder materiell ankommer Norge til øvelse Trident Juncture og dette skaper logistikkmessige utfordringer. Foto FMS.

Venstre: Materiellet kommer sjø og luftveien. Her en C 17 fra Papa Air Base i Ungarn.

planering, grusing, tilføring av strøm, vann og avløp, tilførselsveier osv. Dette står Forsvarsbygg for. Teltene må også tåle en støyt og være av kvalitet. Når det gjelder forpleining koordinerer vi den dels basert på Forsvarets kantiner og dels på innleide cateringfirmaer. Amerikanske soldater i Norge har gitt oss honnør for at de får langt bedre mat enn de får av det amerikanske forsvaret. De er vant med å få utdelt ferdige stridsrasjoner. I Norge kan de forsyne seg så mye de vil av hva det skal være etter det skandinaviske koldtbord-prinsippet. Leiren i Trøndelag som vi etablerte i 2014 gikk under navnet «Camp Hilton», smiler Hole.

WilNor debuterte med logistikk for Cold Response i 2014 da man bygget 1 camp for en bataljon amerikanske soldater. Under Cold Response 2016 økte dette til 6 camps og i år hele 35.

GENERALPRØVE PÅ NYTT DATAVERKTØY

Trident Juncture blir ikke bare en kjempeutfordring for WilNor-apparatet, men også en generalprøve for dataverktøyet HOBBS (Host Nation Ordering and Billing System) som er bygget på forretningslogistikk utviklet i Wil-

helmsen og Forsvaret i 2017 tilpasset NATO-prosesser og doktriner. Det tas i bruk for å forenkle logistikken, holde orden på bestillinger av utstyr, kostnader for hvert enkelt land (deltagerne betaler for egen logistikk) og kommunikasjon med avdelingene. Alle land som er med i Trident Juncture bruker HOBBS som i høst vil bli belastet enormt. Det trengs mye datakraft når Forsvaret skal holde orden på over 9.000 bestillinger fra tøyvask til store mengder drivstoff av forskjellige typer fra 25 land. Dessuten er det et mylder av underleverandører, ca hundre i tallet. Noen få er store. Summa summarum blir det ekstremt mange baller i luften.

-Vi har simulert bruken av HOBBS og avdekket svakheter på forhånd. Forbedringer er gjort og vi håper at alt går som planlagt. Dataverktøyet er et eksempel på hvordan vi kan kombinere sivile og militære løsninger. Dette er ikke en outsourcing av Forsvarets oppgaver, men heller en «insourcing». Forsvaret har full kontroll over alle leveranser. Vi gir Forsvaret mer verktøy i kassa og legger til rette for et sømløst sivil-militært samarbeid. NATO har vist systemet stor oppmerksomhet og det er håp at det kan bli standard i alliansen, sier Vidar Hole.

fakta

Wilhelmsen har støttet allierte operasjoner siden annen verdenskrig. I 2015 inngikk WGS en 7-årig strategisk logistikkavtale med Forsvaret om logistiktjenester til Heimevernet, vertslandsstøtte til allierte og en koordineringscelle samlokalisert med Nasjonalt logistikkoperasjonssenter. De fleste som jobber i koordineringscellen er tidligere offiserer i Forsvaret.

Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) inngår på vegne av Forsvaret strategiske beredskapsavtaler med norske sivile logistikkselskaper. Avtalene er utformet slik at selskapene forplikter seg til å levere varer og tjenester til Forsvaret både i fred, krise og krig. Dette sikrer Forsvaret fleksibel tilgang på betydelige logistikkressurser, samtidig som det bygges opp et system for utnyttelse av slike logistikkressurser i en krise-eller krigssituasjon. FLO har inngått avtaler med WilNor Governmental Services (logistikk), Grieg Strategic Services (maritim logistikk) Dry Tech (proviant), Ritek (vedlikehold), Bring (transport), Bertel O. Steen (vedlikehold og reservedeler) og Carida (medisinberedskap)

Nasjonalt logistikkoperasjonssenter (NLOGS)

NLOGS er et felles nasjonalt ledelselement for logistikk, sanitet og vertslandsstøtte på det taktiske kommandonivået. Operasjonssenteret er under operativ kommando av Forsvarets operative hovedkvarter og planlegger og koordinerer bruken av både militære og sivile logistikkressurser i Forsvaret.

Forsvaret 10-dobler logistikk-kapasiteten og sparer penger

Materiell lastes av i forbindelse med øvelse Trident Juncture.. Foto: Forsvaret.

TEKST OG FOTO: TOR HUSBY

Forsvaret kan 10-doble logistikk-kapasiteten gjennom avtaler med de strategiske norske partnere som er inngått de siste år. Avtalene gjelder i fred, krise og krig. Samtidig sparer Forsvaret masse penger.

-Norge har ansvaret for å gi vertslandsstøtte (HNS) til alle nasjoner som deltar i allierte øvelser i Norge. Når det gjelder Trident Juncture er det 25 land. Siden Forsvaret selv ikke har disse kapasitetene i det volum som kreves, er vi som nasjon helt avhengig av støtte fra norskeide selskaper som vi har inngått strategiske avtaler med. Den totale kapasiteten er under militær ledelse, sier brigader Ulf Dahl, sjef Nasjonalt logistikkoperasjonscenter (NLOGS) på Kjeller

Brigader Dahl legger til; WilNor Governmental Services var den første og største som Forsvaret inngikk en strategisk logistikkavtale med. Avtalen ble signert i 2015 og er blitt en mal på

hvordan andre avtaler med andre leverandører skal inngås. Norge legger seg ved dette helt i spissen – også i NATO - for utformingen av sivilt-militært samarbeid. Det er praktisk for min organisasjon å forholde seg til 1 leverandør i stedet for mengder av små og store leverandører på forskjellige steder i landet. På denne måten skaper vi militær og sivil logistikk i skjønn forening, Dette blir en vinn-vinn situasjon for både Forsvaret og det lokale næringsliv som forsterker hverandre. Hverken Forsvaret i Norge eller militærvesenet i andre land har kapasitet til selv å håndtere de mange titusener av ting som skal bestilles, leveres, flyttes, settes opp, rives ned, betales for etc. for at alle militære operasjoner skal fungere optimalt og ikke minst: kostnadseffektivt.

Men avtalen med WGS er ikke bare begrenset til Trident Juncture. Den skal gjelde i flere år fremover og kjernen er å levere logistikk-løsninger i fred, krise og krig. Krumtappen i systemet er WGS sin Koordinasjonscelle som er

integret med Nasjonalt logistikkoperasjons-senter.

-Koordinasjonscellen vil alltid være tilgjengelig i alle typer operasjoner og med minst en mann på vakt 365 dager i året. Men operasjonene er alltid militært ledet og de sivile har ikke ansvaret for militær infrastruktur, presiserer brigaderen.

ILDPRØVE

Det nye dataverktøyet HOBIS (Host Nation Billing and Billeting System), utviklet av Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) sammen med WGS, er blitt vist i flere NATO-fora og vakt stor alliert interesse. Det testes for fullt i Trident Juncture. Hvis ildprøven faller godt ut, kan HOBIS få et internasjonalt løft.

Avtalen med WGS gir Forsvaret dessuten anledning til å bruke de 11 logistikkbasene som Wilhelmsens datterselskap North Sea Group har opprettet fra Kirkenes til Stavanger for å støtte olje- og gassvirksomheten utenfor kysten. Av dem er Vestbase ved Kristiansund den største.

Brigader John Einar Hynaas.

Brigader Ulf Dahl.

Containere med materiell kommer sjøveien til øvelse Trident Juncture. Foto: Forsvaret.

Dette oljer logistikkmaskineriet. Hensikten med Trident Juncture er ikke bare å øve forsvaret av Norge, men også teste det sivilt-militære samarbeidet under mottak av allierte styrker.

KOORDINERINGSCELLE

John Einar Hynaas, sjef WGS Koordineringscelle som ligger vegg i vegg med brigader Dahls operasjonssenter, fremhever at cellen integreres permanent med Nasjonalt Logistikkoperasjons-senter. Foran Trident Juncture er bemanningen fordoblet – fra en til to personer. Før, under og etter øvelsen gir HOBs full oversikt over 250 ulike ankomster av allierte styrker og deres utstyr på 27 forskjellige havner, veier og flyplasser i Norge fra den første ankomst til Lesjaskog 17. august av 600 mann fra Slovenia, Ungarn og Italia, til de siste av de ca. 40.000 militære drar hjem på lille julaften. Ikke bare får Koordineringscellen kontroll på ankomst og avreise. Kanskje enda viktigere skapes det orden og oversikt over de myriader av bestil-

linger som de over 20 allierte land sender inn i forbindelse med øvelsen - alt fra avfallshåndtering, flaskevann til glattkjøringskurs. Den største «kunden» er Bundeswehr som har sendt inn 2.758 bestillinger.

Det er en historisk kuriositet at den tyske brigaden under Trident Juncture er sterkere enn de tyske invasjonstroppene i 1940.

I alt leverer norsk næringsliv varer og tjenester for ca. 1,8 milliarder, derav WGS sin andel ligger rundt 1 milliard til Trident Juncture.

-Vi ivaretar konkurranseaspektet på vegne av Forsvaret. Egentlig er WGS et innkjøps-kontor der det legges vekt på å kjøpe fra lokale leverandører. Metoden gir god feedback og inntekt til lokalsamfunnene. Det er det ene. Det andre er at gjennom HOBs, som er kjernen i bestillingsprosessen, får alle deltager-land sitt brukernavn og passord når de bestiller varer og tjenester til øvelsen. Det er som å handle på internett. Dataverktøyet har bragt oss inn i det 21. århundre og gir oss kjempeoversikt over alle

ting. Et slikt verktøy fantes ikke under den forrige Cold Response-øvelsen da nesten hundre bedrifter leverte varer og tjenester. Systemet forplikter dessuten hvert land til å betale for det de bestiller.

Til nå har den stramme tidsplanen holdt og leveransene er «just in time». I hver av de halvt hundre camper som reises har WGS en representant som har ansvaret for at leveransene kommer når de skal komme, presiserer Hynaas.

Den strategiske avtalen mellom Forsvaret og WGS er fra 2015 og rommer i alt fire delavtaler om Forsvarets bruk av North Sea Groups baser ved behov, Host Nation Support, tilgang til Forsvarets infosystem for WGS samt lagring, forvaltning og levering til HV. Alle i apparatet er sikkerhets- klarert og mesteparten har militær bakgrunn. Jon Einar Hynaas var eksempelvis kommandant på Akershus festning før han gikk over til WilNor.

Nye stridsvogner vs gamle *Del 2*

- K2 BLACK PANTHER vs T-90MS Tagil

De norske stridsvogns-mannskapene er topptrente og utmerker seg på øvelser, men de Leopard 2A4 stridsvognene de har i dag er foreldet og har for dårlig beskyttelse mot moderne 120 mm pil-ammunisjon og panservern våpen. Leopard 2A4 er lite egnet i en duell-situasjon (hypotetisk eksempel) i en ild kamp mot topp moderne russiske stridsvogner «T-72 B3/T-90MS Tagil.

Her ser vi en K-1 som viser sin evne til å passere over hinder.

AV: WALTER CHRISTIAN HÅLAND

NÅR ERFARING TELLER

Den nye K2 BLACK PANTHER stridsvognen er basert på brukererfaringene med K1 som er en Sør-Koreansk stridsvogn i bruk i Republikken Koreas væpnede styrker. De første 15 K2 Black Panther stridsvognene ble levert til operativ bruk i juni 2014. 106 K2 var i oppsetningene i 2017. K2 er basert på erfaringer med K1. Den ble utviklet av Hyundai Precision (senere Hyundai Rotem). K1s design var basert på den amerikanske M1 Abrams, med noen merkbare

forskjeller, dieselmotor i stedet for gasturbin og et kombinert hydropneumatisk fjærings- og torsjonsstengersystem. K1 er mindre og lettere enn M1 Abrams [K1 = «Mini Abrams»]. Den har også et vadeutstyr for å møte de operasjonelle kravene som er spesifikke for operasjoner i det fjellrike og sumpete terrenget på den koreanske halvøya. Hyundai Rotem produserte 1.511 K1 og K1A1 stridsvogner mellom 1985 og 2010. K1A1-stridsvognen som ble innført i 1999, var oppgradert med en 120 mm glattrørs-kanon og utstyrt med moderne elektronikk, ballistisk datamaskin og ildkontrollsystemer utviklet av

Samsung Electronics. Hyundai Rotem signerte en kontrakt for første leveranse på motorpakke bestående av en DUSAN motor med et Allison-transmisjonssystem, som skulle tas i bruk i 2019. Motor pakken er fult ombyttelig med den eksisterende MTU/RENK power-pack. En ekstra kontrakt for produksjon av en tredje leveranse på ca. 110 K2, er ventet i løpet av de neste årene. Denne leveransen forventes å inneholde et Aktivt Hard Kill-system.

K2 [BLACK PANTHER]

Som nevnt ovenfor, den topp moderne K2

K2 Black Panther.

for å treffe det tiltenkte målet. Skytterens primære sikte og stridsvogns-kommandørens panoramasikte, er i K2 det samme som i den opprinnelige serien av K1A1-stridsvogner, men endret for å utnytte de mer avanserte sensorer og våpen som brukes på K2. Stridsvogns-kommandøren har muligheten til å overta kontrollen over kanonen.

AMMUNISJON

K2s primære anti stridsvogns-ammunisjon er koreansk utviklet og forbedret med wolfram APFSDS kinetisk energi penetrator. For å slå ut upansrede mål, kan K2 bruke en «multi-purpose HEAT» eksplosiv-granat, tilsvarende det amerikanske M830A1 HEAT MP-T. Den gir gode offensive kapasiteter mot personell, upansrede- og lettpansrede kjøretøyer, så vel som mot lavtflygende helikoptre. Den koreanske «Smart Top-Attack Munition» er en "skyt-og-glem", anti stridsvogns-ammunisjon, med en effektiv rekkevidde i område på 2-8 km. Granaten er utviklet spesielt for K2. Den avfyres fra kanonen med en høy elevasjonsvinkel. Når granaten når målområdet, utløses en fallskjerm, som gir granatens millimeterbånd-radar, infrarød- og radiosensorer tid til å søke og låse seg på stasjonære eller bevegelige mål. Når et mål er fanget i sensoren, blir en eksplosivt formet penetrator avfyrt fra en topp/ned-stilling for å slå gjennom den svakere topp-pansringen til en stridsvogn. Målfatningen kan også styres manuelt av stridsvogns-skytteren via en fjernkoblingslink. Disse egenskapene tillater at stridsvognen forblir skjult bak en dekning, mens de skyter

suksessive skudd mot en kjent fiendes lokalisering, eller gir effektiv indirekte ildstøtte med sprenggranater mot mål som er skjult bak hindringer og andre strukturer. De norske K9 haubitsene vil ha tilgjengelig liknende «smart» ammunisjon, benevnt BONUS.

DEFENSIVE KAPASITETER

Detaljer om kompositt-pansringen til K2 er gradert. Frontalpansringen, hevdes å være effektiv mot 120 mm APFSDS skudd avfyrt fra en L/55 kaliber kanon. Eksplosive reaktive elementer er også montert, med tillegg av en såkalt ikke-eksplosiv reaktiv pansring planlagt for K2 PIP - versjonen (Product Improvement Program). Forsvar mot innkommende missiler er basert på et «soft-kill anti-missile system». K2 PIP vil bli utstyrt med et «hard-kill anti-missile defense system - AMS» de kommende årene. Millimeterbreddebånd radarsystemet som er montert på tårnet, kan fungere som et advarselssystem, "Missile Approach Warning System". Vognens datamaskin kan i sin tur triangulere innkommende prosjektiler, og umiddelbart gi advarsel til mannskapet, som da utløser visuell og infrarød skjermingsrøyk (VIRSR). Den kan effektivt blokkere optiske, infrarøde søkere, og radarsignaturer. Når «hard-kill AMS» er installert, vil radarsystemet også være kapabel for sporing og målretting mot innkommende missiler. K2 har også en «Radar Warning Receiver» og radar jammer. K2 har fire laservarsel-mottakere, som dekker 360 grader for å varsle vognen blir "laserbelyst". Datamaskin-systemet kan også distribuere VIRSR-granater mot strålens retning.

Et automatisk branundertrykkingssystem er programmert til å oppdage og slukke eventuelle branner som kan oppstå inne i vognen. Atmosfærisk sensor varsler mannskapet dersom stridsvognen kommer inn i et farlig forurensset miljø.

MOBILITET OG MANØVRERINGS-EVNE

K2 kan krysse elver som har en dybde på inntil 4,1 meter ved hjelp av et snorkelsystem. Snorkeltårnet fungerer som et tårn for stridsvogns-kommandøren. K2 krever ikke ekstern hjelp til kryssing av en elv. Det tar ca. 20 ~ 30 minutter å forberede for vading. Kanontårnet blir vanntett mens det vades, men vognen kan ta inn 1893 liter vann for å forhindre uønsket oppdrift fra luften inne i vognen, dette for å holde beltene fast plantet på elvebunnen. Videre kan stridsvognen komme i kampklar modus så snart den dukker opp fra vannet. K2 kan kjøre med hastigheter på opptil 70 km/t på vei, akselerere fra 0 til 32 km/t på 9 sekunder, og opprettholde hastigheter på opptil 52 km/t i terreng. K2 kan enkelt forsere en 60 graders bakke og kjøre over vertikale hindringer på 1,8 meter .

På grunn av den relativt kompakte utformingen av motoren, var designerne i stand til å innpasse en Samsung Techwin strøm generator i motorrommet. Denne er i stand til å produsere 100 hk (75 kW), og er ment å fungere som en hjelpestrømsenhet som kan kobles til de innebygde elektriske strømvhengige systemene når hovedmotoren er slått av. Det vil også tillate stridsvognen å spare drivstoff ved tomgang og minimere vognens termiske og akustiske signaturer.

Sør-Koreanske våpenprodusenter viser frem variert produksjon av pansrede kjøretøy.

K2 har et hydraulisk fjæringssystem, kalt In-arm Suspension Unit (ISU), som gir mulighet for individuell styring av hver boggi på beltene. Fjæringssystemet gir K2 en stor fordel. Ved kjøring i ujevnt terreng, er stridsvognen mer stabil, med mindre rystelser og mer kontrollert enn hva som ville være tilfelle uten et slikt system. Systemet muliggjør også heving eller senkning av vognen. I normal modus vil bakkeklaringen være 45 cm, men den kan økes til 55 cm, og kanskje mest viktig, den kan senkes til 15 cm. Ikke bare gir den egenskapen fordeler i røft terreng, men stridsvognen kan senkes for å redusere eksponeringen, når den inntar stilling bak en bygning eller bak en opphøyning i terrenget. Likeledes kan sidehellingen varieres ved at bakkeklaringen ved en side av vognen senkes mens den andre siden heves. Fremre front og bakre del kan heves eller senkes individuelt. Det betyr laveste elevasjonsvinkel til kanonen kan reduseres enda noen grader, ved at fronten senkes og bakre del heves. Motsatt, fronten kan heves og bakre del senkes, slik man får noe ekstra mulighet til å beskytte et høyereliggende infanteri-mål, eller lavtflygende helikopter.

NETTVERKSSENTRISKE KOBLINGER

K2 har følgende funksjoner som bidrar til å forbedre situasjons forståelse for mannskapet:

- C4I (kommando, kontroll, kommunikasjon, datamaskiner og intelligens) data kobling.
- GPS (Global Positioning Satellite) kobling.
- IFF/SIF «Identification Friend or Foe/Selective Identification Feature» -systemet som er kompatibelt med STANAG 4579. Montert rett over

kanonmantelen, avfyrrer systemet en 38 GHz stråle i kanonens retning, som et spørsmål fra kanonen til et målrettet kjøretøy. Hvis et riktig reaksjonssignal blir returnert fra målet, identifiserer ild- og kontrollsystemet det automatisk som en venn. Hvis målet ikke svarer på identifikasjonssignalet, blir det deretter vist som et fiendtlig.

Det er et kampstyringssystem (i likhet med det kjøretøysinformasjons-systemet som brukes i USAs styrker) og som gjør at kjøretøyet kan dele sine data med allierte enheter, inkludert andre pansrede kjøretøyer og helikopter. Det arbeides også med å integrere XAV ubemannet hjulrekognoseringsvogn til K2-systemene, noe som gir stridsvognens mannskap muligheten til å rekognosere på distanse uten å avsløre egen posisjon.

K2 PRODUKTFORBEDRINGS-PROGRAM

K2 PIP er en forbedret versjon av den første K2-produksjonsversjonen. Forbedringene inkluderer:

- Oppgradering av den "Semi-Active In-arm Suspension Unit" til en "Active In-arm Suspension Unit". Integrasjon av et høyoppløselig terrengsøkings-system [radar] til vognens fjæringssystem. Dette muliggjør at kjøretøyet kan "planlegge fremover" ved å skanne nærliggende terreng opptil 50 meter unna i alle retninger, og beregne den optimale posisjonen til boggene for å forbedre vognens ytelse i ujevnt terreng. Dermed «flyter» vognen over terrenget uten vippebevegelse på grunn av ujevnheter.

- Integrasjon av et «hard-kill anti-missile system».
- Montering av ikke-eksplosiv reaktiv pansring.
- Aktivt beskyttelses-system (ABS «Hard Kill») . ABS er et koreansk-utviklet "hard-kill active protection system". Det er designet for å beskytte K2 mot anti-stridsvogn våpentrusler. Det nytter en tredimensjonal deteksjon og sporsradar og en termisk bildeframvisning for å oppdage innkommende trusler. Stridshoder kan oppdages ut til 150 meter fra stridsvognen, og en defensiv rakett blir avfyrt for å ødelegge innkommende trussel 10-15 meter unna. ABS kan nøytralisere rakett-drevne granater og anti-stridsvogn-styrte missiler. Enhetspris per system er anslått til 600.000 dollar.

DEN RUSSISKE STRIDSVOGEN T-90MS MODERNIZED (T-90 MS TAGIL)

Jamfør del 1, på Eurosatory 2012, hadde det russiske "Uralvagonzavod" stilt ut den nyeste T-90 MS MODERNIZED, benevnt T-90MS Tagil, for å fremme eksportsalg. T-90MS var den nyeste utviklingen av T-90S, og har et betydelig antall forbedringer når det gjelder mobilitet og ildkraft, samt økt stridskapasitet. En pre-serie-produksjon av T-90MS er ferdig. T-90MS har en ny 125 mm glattrørs-kanon med automatlader, og som også kan avfyre et laserstyrt anti-stridsvogns-missil, rekkevidde 5000 meter. Det datastyrte ildkontroll-systemet inkluderer stridsvognskommandørens to-akters stabiliserte panoramasikte for «Hunter-Killer» mål engasjement. Maksimum identifikasjonsavstand via TV-kanal er 5000 meter. Minimum identifikasjonsavstand av et mål via den termiske kanalen, er

T-90 MS Tagil med kamuflasjekledning og RWS på tårnet

3500 meter. Vognen har på tårnet en fjernstyrt MG våpenstasjon koblet til stridsvogns-kommandørens panoramasikte, og en ny avansert panseringspakke. Den dekker også den sårbare bakre delen av vognen. Stridsvogn T-90MS har avanserte designede løsninger basert på T-72 chassiset. Stridsvognens kamp- og tekniske karakteristikker, muliggjør strid under ulike klima- og værforhold, når som helst på døgnet. Den nye kanontårn-modulen er designet med kraftig væpning koblet til et høyt automatisert ildkontrollsystem. Den nye tårnmodulen har dermed forbedret stridsvognens kamppotensial betydelig. Den maksimale effektiviteten av en stridsvogn i kamp, oppnås ved at skytter og stridsvognkommandør har like målsøkningskapasiteter. Det gir ild- og kontrollsystemet en høyverdig modus som "Hunter-Killer". Det betyr, uavhengig av tidspunktet på døgnet, stridsvognkommandøren observerer målgivelsene, oppdager og gjenkjenner målet, setter på automatisksporing (locked-on targets tracking), og overfører måldata via «overføringsinnstilling» til skytteren for beskytning. Samtidig fortsetter stridsvogns-kommandøren å søke etter nye mål. Den fjernkontrollerte våpenstasjonen med MG, er stabilisert i to akser og stridsvogns-kommandøren kan avfyre våpenet sittende sikkert inne i tårnet, også under full fart, uavhengig av hovedvåpenet. For å realisere det

høye ildkraftpotensialet til 125 mm kanonen, brukes dagens nyeste ammunisjonstyper. Dessuten har den moderniserte stridsvognen T-90MS Tagil følgende endringer sammenlignet med T-90A:

Forbedret ildkraft på grunn av installasjonen av et styrings-system for anti-stridsvogn missiler som har kapasitet til å treffe et mål med høy sannsynlighet innen en rekkevidde på opptil 5000 meter natt/dag.

- Automatisk målfølgning som er innbakt i vognens ildkontroll-system. Det effektiviserer målbekjempelse. Anvendelse av siktesystemer med komputervisjons-kanaler gir beskyttelse for operatørens øyne når fienden bruker nøytraliserende laserstråle-utstyr.

- Forbedret beskyttelse ved installasjon av elektronisk beskyttelsessystem som gir beskyttelse mot miner utstyrt med magnetometriske brannrør og automatisk utskytning av et aerosol skjermesystem som gir beskyttelse mot missiler med halv-aktive laser søke hoder.

- Anvendelse av modulær eksplosiv reaktiv pansring gjør det mulig å øke beskyttelsesnivået mot nåværende ødeleggelsesmidler.

- Forbedret mobilitet med installasjon av en motor med høyt kraft/vekt forhold og styringssystem med automatisk girkasse som forbedrer stridsvognens manøvreringsevne og reduserer kravene til vognførers kvalifikasjoner.

- Stridsvognen er utstyrt med en ekstra strømdieselgenerator. Det reduserer ikke bare drivstofforbruket betraktelig, men også IR signaturen til vognen i et beredskaps-venteområde.

ANSKAFFELSE AV NYE STRIDSVOGNER

Stortinget vedtok i fjor høst nyanskaffelse av stridsvogner innen 2019, men haken var at man i så fall måtte leie eller lease stridsvogner. En slik løsning er ikke mulig da Norges allierte må beholde sin egen stridsvogns-kapasitet, og det er ikke noen ny produksjon av nye stridsvogner i Europa før etter 2023. Det er først aktuelt når «Main Ground Combat System» tysk/fransk samarbeid kan realisere på lang sikt. Det ble da klart at regjeringen dropper planen om å anskaffe nye stridsvogner innen 2019.

SØR KOREA HAR LØSNINGEN

Hva med å kjøpe nye topp moderne K2 BLACK PANTER stridsvogner fra HYUNDAI Rotem? Stridsvogner som er i serieproduksjon i dag og som minst har en levetid tretti år fram i tid med logistikk. K9 og K10, verdens mest moderne 155 mm pansret selvdrevet artilleri system fra Sør Korea med brukerland: Sør Korea, Norge [VIDAR – Versatile InDirect ARtillery system], Finland, Estland, India, Tyrkia, Polen [K9 vogn/polsk kanon]. Logistikk-samarbeid med K2 kan

etter denne forfatterens mening, integreres med det som etableres med Hanwha Land Systems for VIDAR. Man må også merke seg at K2 er en 4. generasjons stridsvogn, motsatt de stridvognene som fins i Eruopa, og som i oppgradert versjon, høyst kan være generasjon 3½. 4. generasjon gir mulighet for 30 - 40 år bruk og videre utvikling, motsatt 3½ som er ved absolutt siste utviklings-trinn.

KONKLUSJON

Russisk teknologi, når det gjelder de nyeste stridsvognene, er på høyde med vestens beste eller bedre. Vestens "state-of-the-art"- utrustning [herunder Sør Korea] i stridsvogner, har derimot overlegen kvalitet når det gjelder den elektro-optiske utrustningen, koblet med ildkontroll-systemet. Den gamle Leopard 2A4 har ingen sjanse mot eksempelvis den moderne T-90MS Tagil. En aktuell topp moderne stridsvogn, som er i serieproduksjon i dag, er K2 Black Panther. Den kan være en kandidat for en norsk anskaffelse. K2 er designet til å være ledende i framtidige stridssituasjoner. Den er en koreansk utviklet stridsvogn. Det er også den norske anskaffelsen av K9 og K10. K2 har verdensklasse-rangering i mobilitet, ildkraft og beskyttelse. Den har inkorporert nyeste teknologi og har fremragende funksjoner, slik som et «Digital Battle Management System» koblet til C4I systemet.

TEKNISKE SPESIFIKASJONER		
Stridsvogn	K2 BLACK PANTER	T-90MS Tagil
Generelt		
Mannskap	3	3
Stridsvekt	56 t	48 t
Størrelse mål (L/B/H)	L 10,8 – B 3,6 – H 2,4 m	L 9,6 – B 3,8 – H 2,2 m
Bakke klaring	0,45 m (variabel 0,15 ~ 0,55 m)	(gradert)
Mobilitet		
Maksimum kjørehastighet på vei	70 km/t	60 km/t
Maksimum kjørehastighet i terreng	50 km/t	(gradert)
Kjøre opp en Stigning som er	60 % (31o)	60 % (31o)
Kjøre med en side helling på	30 % (17o)	40 % (22o)
Kjøre over en vertikal hindring som er	1 m	0.8 m
Kjøre over en grøft som er	2,74 m	2,85 m
Akselerasjon	0 ~ 32 km/t på 9 sekunder	(gradert)
Vading under vann	4,1 m	5 m (vade stekning opp til 1000 meter)
Motorkraft	1500 hk (UTM Diesel)	1130 hk
Transmisjon	Hel automatisk	Hel automatisk
Kraft-til-vekt forhold	27,3 hk/t	24 hk/t
Fjæringssystem	«All ISU (In-arm Suspension Unit)»	Torsjons fjærings staver
Bakkehøyde kontroll	«Roll/Pitch/Height» og belte strammings kontroll	Ingen
Ildkraft		
Hovedvåpen kanon	120 mm L/55 glattrørs	125 mm L/48 glattrørs
Ammunisjons lading	Automat lader	2A46M-5
Ammunisjon ombord	40 skudd	Automat lader
Sekundær væpning	7,62 mm koaksial MG og 12,7 mm HMG	40 skudd
Helikopter mål beskytningsmulighet	Ja	7,62 mm koaksial MG og 7,62 mm fjernstyrt MG
		Ja

Merknad: *T-90M får avanserte defensive systemer som en ny Malachite-reaktiv beskyttelse og gitter beskyttelse [kalt slat armour, bar armour, cage armour, eller standoff armour], og sannsynligvis aktive beskyttelsessystemer, en versjon av T-14s Afghanit aktiv beskyttelsessystem. For å få en full forståelse av det denne artikkelens tekst ikke gir plass til, anbefales leseren å spille av disse to youtube.com videoene i sin helhet: <https://www.youtube.com/watch?v=wsd6piJgPTE> "K-2 Black Panther: The Best Tank Suits Korea's Geography" - <https://www.youtube.com/watch?v=pfGP-dGjjnY> "T-90S Modernized Main Battle Tank (T-90MS Tagil)".
Polen: En av overraskelsene ved MSPO i Kielce var forslaget om at den sydkoreanske K2-stridsvognen kunne være en aktuell kandidat for å erstatte den polske hærens stridsvogner i fremtiden - både T-72 og LEOPARD 2-flåten. Nå er det akkurat det Hyundai Rotem har gjort, å tilby K2 stridsvognen i en variant kalt K2PL WILK (polsk til ulv) i samarbeid med Poznań-firmaet H. Cegielski.

Ny langtidsplan, reell vekst eller fortsatt stillstand?

Forrige måned markerte ett innlegg fra forsvarsministeren i VG oppstartene på arbeidet med ny langtidsplan. Oppdraget om å sette scenen for arbeidet ble gitt til FFI i et eget dokument. Grunnlaget er dagens langtidsplanplan. Rådet fra FFI skal vektlegge hvilke overordnede muligheter ulike valg kan gi basert på ulike konseptuelle retninger for videreutviklingen av Forsvaret. En omfattende bestilling som skal leveres tidlig i 2019.

Jeg er glad for at en holder på tradisjonen med en langtidsplan innenfor de vanlige tidsrammene. Selv om det er klart at den kommende planen i stor grad skal hvile på strukturen av dagens, der det med jevne mellomrom legges opp til en grundig gjennomgang og skikkelig behandling av en ny plan. Det er viktig at politikerne tar en beslutning som omhandler helheten og utviklingen av Forsvaret. Det skaper troverdighet, forankring og det ansvarliggjør de som har beslutningsmakten.

Det er også liten tvil om at grunnlaget i dagens plan er grundig og godt. Det fagmilitære rådet var grundig og gikk langt i å beskrive en virkelighet som innebar en nødvendig styrkning. Rådet baserte seg også på en skalerbar modell, noe kommende LTP også bør gjøre. Samtidig har debatten etter framleggelsen vært kraftig med større og større avstand mellom Regjeringens retorikk og det som er realitetene. Derfor må kommende plan som et minimum bidra til at man kommer i bedre balanse. Områder som personell utvikling og det å beholde kompetanse må få større plass, robusthet og utholdenhet må sees på reelt, landmakten som ble hengende må kobles til resten av planen, inkludert tilstrekkelig økonomi og utdanning som må følges opp. Dette er noen av de innspillene vi som organisasjon får.

I tillegg må en rette et kraftig søkelys på effekten av effektiviseringstiltak. Det må for det første skapes større forståelse av effektiviseringen. For det andre må en gjennomgå tiltakene på en bedre måte i etterkant.

Dagens virkelighet viser at det er effektivisering som er det mest krevende området for de ansatte og for ledelsen. Det eksisterende effektiviseringskravet på 1.4 milliarder skaper en situasjon, der utallige timer går med på prosesser, utredninger, omstillinger og diskusjoner for å få på plass og nå det jeg opplever som for tøffe krav. Jeg frykter at det i større og større grad blir slik at man kun betrakter personell som en kostnad, ikke en ressurs!

Det seneste eksemplet som skaper stor mistro og oppgitthet er at FD nå har iverksatt en detaljstyring vi ikke har sett før. Effektiviseringstiltak som styres på forhold langt ned i organisasjonen blir gitt som konkret oppdrag med særdeles lite handlefrihet. Ett av disse oppdragene går i tillegg mye lengre. Her dikterer FD etatssjefen i hvordan utøvelsen av Hovedavtalen skal gjennomføres, i dette tilfelle hvordan tillitsvalgte skal gis tid til å løse sin del av partsnivået. Tillitsvalgsarbeid omgjøres til en ren økonomisk størrelse når FD skal spare.

Dette er krevende av flere grunner. I flere tiår har vi hatt en velfungerende avtale om frikjøp av tillitsvalgte. De siste årene har denne blitt mer og mer spisset mot Hovedtillitsvalgt nivået. En nødvendig og god dreining gitt at Forsvaret nå har kun tretten DIFer og det er flere og flere områder som blir delegert. Dette har gitt en kompleks hverdag for nivå 2 i Forsvaret. Noe som krever mye av begge parter. Her er tilbakemeldingene at det fungerer godt og det er nødvendig med dyktige og erfarne tillitsvalgte for å lykkes. Paradoxet blir at en gjennom gjeldene langtidsplan legger et stort trykk på omstilling og endring. Grunnlaget for disse prosessene ligger i Hovedavtalen. Nå skaper den samme oppdragsgiveren stor usikkerhet på om det vil være mulig å gjennomføre dette innenfor det godt utviklede avtaleverket som ligger til grunn. Dette setter hele modellen i fare. I denne saken må en bare snu slik at tilliten kan gjenopprettes og angrepet på partsnivået i staten opphører.

Jens Jahren
Leder BFO

Gi akt! Et spørsmål om fremtidig (av)makt

Norsk arbeidsliv er i kraftig endring!

I det private næringsliv blir man sagt opp fordi «*Kostnadsøkningen ved tariffavtalen er uforenlig med lønnsom drift*», og store avtaler som Hovedavtalen i Staten og avtalen om inkluderende arbeidsliv er satt under press – politisk og fra arbeidsgiversiden.

Det har blitt uttalt fra politisk hold at arbeidsgiver må få større fleksibilitet og handlefrihet slik at man kan møte den «nye virkeligheten» best mulig. Dette har også blitt gjort gjeldende i det offentlige. Staten som arbeidsgiver ønsker «å ta tilbake makten» fra organisasjonene – som om de ansatte egentlig noen gang har hatt reell makt? I samarbeid har arbeidsgivere og arbeidstakere skapt det velferdssamfunnet og de gode arbeidsforholdene som gjelder i Norge. Og det er vist at det norske arbeidsliv både er tilpasningsdyktig og effektivt for å oppnå resultater. For hvis så ikke har vært tilfelle – hvordan har vi klart å holde på «den nordiske modellen» - hvorfor er det slik at andre nasjoner ser med undring på at Norge går «så det griner»? Og det er ikke oljen som forklarer dette.

Det er også dette samarbeidet som har skapt mye av de velferdsmekanismene som gjelder i dag; lovpålagt ferie, regulert arbeidstid, overtidskompensasjon og fleksibel arbeidstid, sykelønnsordninger og – oppfølging, permisjonsrettigheter og – muligheter, en lønnsutvikling ... Kort sagt, mange av de sidene vi alle – ledere og ansatte, har satt eller setter pris på i det daglige.

I det store bildet er nå alt dette under press.

Er det bedre «hos oss»?

Forsvarsdepartementet utvikler seg i en retning hvor byråkratiet blir en styreform mer enn å være profesjonelle iverksettere av politiske beslutninger. Jeg ser det i måten man nå velger å gjennomføre utvikling av Forsvaret på – internt i FD. Jeg ser at man i økende grad bytter ut rammestyring til fordel for «Mikrostyring». Og man benytter stråargumenter for å unnlate å gå i reelle forhandlinger på et selvstendig grunnlag. For det er forunderlig at FD nå pålegger Forsvarssjefen å avslutte ordningen med fulltids tillitsvalgte for «å spare penger». Eller er det en annen årsak som ligger til grunn?

I Forsvaret er det en del bedre – enn så lenge. Vi er heldige som har en Forsvarssjef og en Stabssjef hvor begge er tydelige på at de er avhengige av tillitsvalgte som fungerer. Samarbeidet gir merverdi. Samtidig ser jeg tegn på at stadig flere militære ledere – både i midten, på toppen og i bunnen, ikke lenger ser noe poeng med et arbeidsliv med parter og demokrati. Enkelte ganger kommer dette til og med på trykk.

Forsvarsdemokratiet er ikke det det har vært. Det er en lang tradisjon for at ledelsen og de ansatte har løst sine oppgaver og pålegg sammen. Nå synes det som om dette er i endring med et tydeligere press fra Forsvarsdepartementet, og et indre press fra noen som ser på dette som en maktkamp – «vi må ta tilbake styringen!».

Det er DIF'er som ikke involverer sine underliggende avdelinger (fordi det blir for mye jobb for de), med ledere som mener at sentralstyring og -beslutning er bedre enn lokal involvering og beslutninger der behovet oppstår.

Det er ledere som i økende grad argumenterer for at man skal kortslutte inngåtte reglementer og avtaler – til og med de hvor de selv har styringsrett (FPH del G er et godt eksempel).

Det finnes ledere som – til tross for at både FSJ og SJ FST er inkluderende og tydelige, gjør mest mulig uten å informere, involvere eller diskutere med sine ansatte.

Er dette også et resultat av Forsvarets internasjonale erfaringer – eller er det bare et tegn i tiden?

Det er lenge siden Forsvarets ansatte kunne jobbe 37,5 timer i uka. Man leverer når det trengs, og det er stadig slik at dagene blir lenger og helgene kortere. Feriene er man fortsatt motivert for å ta ut til en viss grad – enda. Det er derfor flere åpenbare grunner til at man skal ta vare på de ansatte. Men jeg tror dessverre at utviklingen som skjer utelukkende handler om to ting; Det skal spares penger og effektiviseres – og det skal skje gjennom å redusere de ansattes (påståtte) makt.

Jeg mener at denne måten å spare på, er feil – men det ser man ikke før det er for sent. Når problemet er å beholde ansatte, er det feil medisin å behandle de dårligere.

Jon Vestli

Kompentanseutvikler BFO

BFO-SKOLEN SAMLET 90 TILLITSVALGTE OG ANSATTE!

Fra 27-29. august var store deler av BFOs hovedtillitsvalgte (HTV), og arbeidstillitsvalgte (ATV) samlet på Gardermoen for felles informasjonsutveksling og opplæring. BFOs leder Jens Jahren og nestleder Rune Rudberg og flere fra BFOs sekretariat, samt regions-styrelederne var også der store deler av samlingen. Det er enestående å samle så mange tillitsvalgte fra hele landet, inklusive utlandet. Svært få organisasjoner klarer dette, og dette viser BFOs styrke!

Under den tre dager lange samlingen på Best Western Gardermoen Airport Hotell, ga leder BFO innledningsvis de tillitsvalgte en status på BFOs arbeid i en rekke pågående prosesser i Forsvaret i dag. I oppstarten av samlingen ble også den nye og svært gode samarbeidsavtalen mellom BFO og Høgskolen i Kristiania presentert. BFO-medlemmer og ektefelle, samboer og partner med samme adresse, får 15 % avslag på hele studietilbudet til Høgskolen! (Se egen sak om dette).

I løpet av samlingen ble det også gjennomført regions-vise samlinger og gruppesamlinger på DIF-nivå. Tilbakemeldingene etter gjennomført samling var svært gode, og flere ønsker seg tilsvarende samlinger i fremtiden. Kompetanseutvikler BFO og rektor for BFO-skolen Jon Vestli, hadde ansvaret for denne samlingen, og er glad for de positive tilbakemeldingene. BFO planlegger allerede en tilsvarende samling i august 2019.

HOVEDTEMAER UNDER SAMLINGEN VAR:

- Lokalt lønnsoppgjør
- Opplæring i ny Hovedtariffavtale (HTA)
- XLS-opplæring som letter arbeidet med listesortering
- «Kloke valg i forhandlinger»
- Status på Sikkerhetslov og klareringsprosesser
- Samlinger for DIF'ene

Einar Holst Clausen

Jens orienterer de tillitsvalgte.

BFO LOKALFORENING HAAKONSVERN ARRANGERTE ÅRSMØTE

Torsdag 20. september gjennomførte BFO største lokallag, BFO Haakonsvern sitt årsmøte. Med 35 fremmøte i Valhall, Korvetten foretok avtroppende lokalforeningsleder løytnant Lill Therese Tesdal åpning og konstituering av årsmøtet ved å takke for det relativt gode fremmøte. Etter å ha ønsket medlemmene velkommen overtok kapteinløytnant Anders Butz rollen som møtedirigent. Årsberetningen ble lagt fram og grundig gjennomgått av avtroppende leder. Etter årsberetningen, ble det gjennomført valg av nytt styre. Kapteinløytnant Ramsjø presenterte, på vegne av valgkomiteen, forslag til ny lokalforeningsleder og nytt styre, som ble godkjent og valgt med akklamasjon. Det nye styret er:

Leder	Jostein Helle (nyvalgt).....	KNM Tordenskjold
Styremedlem	Leonardo Rivas (gjenvallgt).....	Marinestaben
Styremedlem	Kristine Storesund (gjenvallgt).....	Sjøkrigsskolen
Styremedlem	Tommy Næss (gjenvallgt)	1.Korvettskvadron
Styremedlem	Finn Arnold Jacobsen (nyvalgt)	1.Minerydderskvadron
Styremedlem	Julius Johnsen (nyvalgt)	1.Korvettskvadron
Styremedlem	Andreas F. Levsen(nyvalgt).....	1.Korvettskvadron
Styremedlem	Anita Eide (nyvalgt).....	1.Fregattskvadron
Styremedlem	Patricia Kristoffersen (nyvalgt).....	KNM Tordenskjold
Styremedlem	Raymond Dagslet (nyvalgt).....	1.Fregattskvadron
Styremedlem	Espen Alme Evebø (nyvalgt).....	1.Minerydderskvadron
Styremedlem	Christian Hermansen (gjenvallgt).....	1.Minerydderskvadron
Varamedlem	Lill Therese Tesdal (gjenvallgt).....	Marinestaben
Varamedlem	Anders Butz (gjenvallgt).....	MARCSS
Varamedlem	Martin Syversen (gjenvallgt)	KNM Tordenskjold

BFO Haakonsvern har nå fått et nytt styre som er godt representert av det mangfoldet som Sjøforsvaret er, med personell fra både fartøy-, skole- og land/stabstjeneste. Avslutningsvis takket ny leder for initiativ og ønske om å bidra til den nye lokalforeningen i det kommende året. BFOs lokalforening takker alle fremmøte for god debatt og diskusjon.

Leonardo Rivas/BFO Foto: Kerstin Ramsjø/BFO

BFOS NYE VARA-HOVEDTILLITSVALGT I LUFTFORSVARET

Lars André Anthonsen har startet opp som vara-HTV Luft, og er i full gang med sitt arbeid. Lars André er for tiden enslig og far til en aktiv tenårings sønn med delt bosted. Han gikk utskrevet befalskurs på Stavern i 1988, begynte på flyskolen Værnes i 1989, gikk så på Luftkrigsskolen, med påfølgende helikopterutdanning i USA 1990-91. Etter det, tjenestegjorde han kort ved 720 skv på Bell 412, før han ble overført til 330 skv avdeling Banak og fløy Sea King Redningshelikopter. Her tjenestegjorde han i knappe 2 år før han ble overført til 337 skvadronen hvor han opererte Sea Lynx på fartøybaserte helikopteroperasjoner for Kystvakten. Tjenestegjorde som Flyger, Instruktør, skvadronens testflyger og Vingsjef.

I perioden 1999-2002 var Lars innom FKN som plan og øvingsoffiser før han dro tilbake til 337 skv. I 2005 begynte han på LDKN med 50 % stilling ved 337 skv. Her avsluttet han etter hvert sin operative karriere som flyger, grunnet medisinsk årsak. Lars har siden vært i Fjellanlegget ved Reitan, helt til han søkte på stillingen som Vara HTV Luft for BFO.

Ved Reitan har han hovedsakelig hatt stilling som Maritim luft offiser med fokus på MPA operasjoner innenfor domeneene Plan, Tasking og Current.

Lars Anthonsen ser nå frem til å gjøre noe helt annet, nemlig å jobbe for våre medlemmer i BFO. «- Det å kunne få være med på å hjelpe andre, er noe jeg alltid har likt, og jeg håper min lange og brede erfaring fra mange års tjeneste skal komme godt til nytte. Ellers er jeg glad i skog og mark. Går så ofte jeg kan på tur ut i naturen. Spesielt glad i høsten med mange flotte farger og har gjerne med hagla på tur», sier han med stort pågangsmot.

Vi ønsker alle Lars Anthonsen velkommen på laget! Eller som vi liker å si det: «The winning team»!

ADVARSEL!

BRUK BONUS-POENGENE FØR NYTTÅR!

Etter nyttår er det arbeidsgivers plikt å trekke skatt av bonuspoeng som er opptjent i jobben når de brukes privat. De ansatte anmodes om å ta ut bonus-poengene før nyttår, er rådet fra Infotjenesters rådgiver Knut Arild Wold.

Når en arbeidstaker bruker bonuspoeng fra flyreiser og hotellovernattinger de har tjent opp i jobben privat, så er det å se på som en skattepliktig fordel. Slik er det også i dag, men i dag er det arbeidstakeren selv som har ansvar for å rapportere inn dette på skattemeldingen/selvangivelsen.

Fra nyttår endres imidlertid dette, sier Infotjenesters økonomirådgiver Øivind Elvestad. Fra 2019 får arbeidsgiver ansvar for å trekke skatt og betale arbeidsgiveravgift når de ansatte bruker bonuspoeng privat og som de har tjent opp i jobben. Det er ikke bare en administrativ jobb, det vil også gi en uforutsigbar utgift i form av arbeidsgiveravgift. Løsningen for mange virksomheter vil nok være å forby de ansatte å bruke bonuspoeng opptjent i jobben privat, sier Elvestad. Han råder arbeidsgivere til å anmode sine ansatte om å ta ut bonus-poengene før nyttår, dersom de ønsker å bruke disse privat.

Melding fra Infotjenester

OMSTILLINGS- OG TARIFFBREV 5/2018

Lønnsoppgjør, skoletillegg, husleiekompensasjon, vedlikeholdstjenesten i Forsvaret, utviklingen av ordning for militært ansatte/utdanningsreformen, utviklingen av landmakten, overforbruk av årsverk, tap av uttalerett på høyere militære stillinger og Forsvarsdepartementets detaljstyring av Forsvarssjefen. Midt oppi alt dette har vi Trident Juncture, utviklingen av Forsvarsbudsjett og Forsvarssjefens virksomhetsplan. Det er lenge siden det har vært så krevende som nå. Hvordan havnet vi her?

AV FORHANDLINGSUTVALGET I BFO

DET TAR EN TIME Å LAGE ETT OPPDRAG

Tidligere Forsvarsminister Jørgen Kosmo sa da omstillingen pågikk for fullt i hans periode, at det tar bare en time å lage et oppdrag, men minst ett år å gjennomføre det. I dag pålegges Forsvaret stadig flere oppdrag fra Forsvarsdepartementet, noen av disse er så detaljert at du kan undres over om Forsvarsministeren går inn i det som til nå har vært etatsvise beslutninger. Er dette en villet statlig arbeidsgiverpolitikk, eller er det kun i Forsvarssektoren det skjer?

MÅ EN FREGATT GÅ TIL KAI?

FD har gitt Forsvarssjefen et pålegg om å redusere antall årsverk for å komme ned på årsverksbanen ift til langtidsplanen. Det er snakk om flere hundre årsverk. Den største utfordringen får kanskje Sjøforsvaret som må redusere med ca 121 årsverk. Det er vel omtrent det antall årsverk Sjøforsvaret sparte inn ifm HR-transformasjon mv. Innsparingen her var for å styrke den operative enden. Nå går vi motsatt og står i fare for å legge fartøyene til kai igjen. Noen bør sjekke hva som har skjedd med alle de årsverkene som har blitt spart inn. Er det slik at omstillinger, gevinstrealisering og effektivisering styrker den operative enden?

LØNNSOPPGJØRET

Lønnsoppgjøret er i gang og vi merker allerede konsekvensene av at man ikke gjennomførte en kvalitativ telling av antall medlemmer i den enkelte organisasjon pr 1.mai 2018. Arbeidsgiver er kjent med at noen ansatte er oppført som medlemmer i flere organisasjoner. Dette er betenkelig, særlig når potten fordeles ift til antall medlemmer i den enkelte organisasjon på hovedsammenslutningsnivå.

Dette blir en utfordring når vi har 2 hovedtariffavtaler i det statlige tariffområde (Avtale 1: LO, YS UNIO. Avtale 2: Akademikerne). Dersom det er slik at ansatte er ført opp på flere avtaler, er det all mulig grunn til å gå inn i problematikken. Det handler om penger.

PERSPEKTIVPLAN (PP) MATERIELL – REVISJON

Partene har fått en orientering fra Forsvars-

staben (FST) om en forestående revisjon av perspektivplan for materiell. FST erkjenner at denne planen ikke er tilstrekkelig samkjørt med tilsvarende plan for eiendom, bygg og anlegg (PPEBA). FST har tatt tak i utfordringene og samarbeider tett med de som utvikler PPEBA for å unngå forsinkelser som følge av manglende samkjøring.

INSTRUKS FOR SIKKERHETS-TJENESTEN I FORSVARET

Betydelige endringer i bestemmelsene fra Forsvarsdepartementet ift sikkerhetstjenesten i Forsvarssektoren. Forsvarssjefen har fått et klart ansvar ift Forsvaret og de øvrige etatene i sektoren. Dette er et omfattende arbeid, hvorvidt Forsvaret får tilført ekstra årsverk ift nytt oppdrag er ukjent. (Forsvarets sikkerhetsavdeling (FSA) fikk overført alt ansvar for sikkerhetsklarerer i sektoren fra NSM pr 1. januar 2018). Nåværende instruks er å finne på FOBID.

BRUK AV SIVILE I KRISE & KRIG

Forsvarssjefen ønsker en avklaring ift bruk av sivile i operasjon i krise & krig. Det er satt i gang et arbeid for å avdekke hva som er innenfor lovligheten i Krigens Folkerett/Genevé konvensjonen og nasjonale bestemmelser. Det kan være at sivile stillinger må endres til militære i styrkestrukturen.

Det kan jo være at man kommer i en tilsvarende konflikt ift til bortsetting av tjenester, eksempel vedlikehold. Slike virksomheter kan fort bli et mål i en gitt situasjon. Vil tro dette er en like relevant problemstilling å se på.

HR I SEKTOREN

Det var Forsvarsdepartementet som ønsket å gå inn i utfordringen HR-i sektoren. De mente det var mye å hente ved å tenke stordriftsfordeler. Rapporten er ferdig og Forsvaret kom relativt godt ut av det. FD mener at rapporten er for lite konkret og har satt i gang et arbeid for å bli mer konkret ift funn i rapporten. PILOT er tid/reise i et IKT perspektiv. Her har vi allerede støtt på utfordringer ift sikkerhet. Skal bli spennende å se hva som kommer ut av dette.

SÆRAVTALE OM HUSLEIEKOMPENSASJON

Arbeidet er startet og partene har hatt 2 møter så langt. Forhandlingene fortsetter ut-

over høsten og resultatet vil så snart de er ferdige bli lagt ut på vår hjemmeside bfo.no. Det er bevegelse mellom partene, men mye gjenstår. Tidligste tidspunkt for iverksettelse av avtalen vil være 1.januar 2020

NYTTIG TIPS IFL DIN LØNSSLIPP

Er du en av de som ikke har tilgang på Fisbasis og FiF så veldig ofte? Da har vi et tips på hvordan du kan få sjekket lønns slippen din. Neste gang du er på FiF så kan du hake av for at PLA også «sender» lønns slippen direkte til Altinn-boksen din. Da kan du sjekke at du har fått det du har krav på evt. avdekke at du har fått feilutbetaling.

DIREKTIV FOR RUSFOREBYGGENDE ARBEID OG VEILEDNING TIL DIREKTIVET

Revisjon og oppgradering av disse 2 dokumentene er i gang og resultatet vil være klart en gang ut på høsten. De største endringene er knyttet til kosttilskudd. BFO er organisasjonenes representant i arbeidsgruppen.

FORSVARETS MEDARBEIDER-UNDERSØKELSE 2019

Forsvarets medarbeiderundersøkelse (FMU) 2019 skal gjennomføres i tiden 14.januar til 26.februar 2019. Målet med undersøkelsen er å samle inn data på lokalt og sentralt nivå som er relatert til forhold som kan påvirke vårt arbeidsmiljø i positiv retning. Skriv med tidsplan ble sendt ut fra FPVS 9.september 2018. Grov tidsplan som følger:

Uke 42-47 Lokale spørsmål, som ønskes inn i undersøkelsen, skal forankres i DIF AMU
Uke 11-12 Samling av DIF POCer, FHVO og FBHT. DIF resultatene tilgjengelig
Uke 13-18 Funn i FMU skal forankres i DIF AMU
Uke 23-24 DIF AMU vedtar tiltak som er foreslått

BFO oppfordrer våre tillitsvalgte til å bidra inn i arbeidet.

PERSONELLPOLITIKK VED OMSTILLINGSPROSESSER

BFO fremsendte skriftlige merknader til YS Stat vedrørende Kommunal- og moderniser-

ingsdepartementets (KMD) forslag til endringer i Retningslinjene for personellpolitikk ved omstillingsprosesser. Dette dokumentet er kanskje det mest brukte dokumentet ved omstillinger i staten, ved siden av Hovedavtalen m/tilpasse- ningsavtale.

I hovedsaker departementets endringsforslag en konsekvens av ny statsansatteloven, men også ifh til rettspraksis ifh innplassering i stilling, sikringslønn osv. Det er vel også korrekt å si at endringene har fått et noe mer arbeids- giverfokus. BFO har fremmet forslag som synlig- gjør medbestemmelse, våre grupperes særegen- het mv. Vi får se hva hovedsammenslutningene YS, LO, UNIO og Akademikerne får til.

TIDSBEGRENSEDE STILLINGER

Forsvaret bruker styringsretten for å gjøre sta- dig flere militære stillinger tidsbegrenset. Hvor- for man ønsker å gjøre dette er uklart, men det strider imot intensjonen ifh til innføringen av ny militær ordning. Så vidt vi husker, sa departe- mentet etter at befalsordningen var behandlet i Stortinget at tidsbegrensede stillinger kunne brukes i begrenset grad på karriere-stillinger og stillinger som krevde teamkompetanse.

Befal er tilsatt i grad og Forsvarsgren for så å beordres/disponeres inn i stilling. Det er likevel hevet over enhver tvil at stillingsbeskrivelsen rent juridisk gir befalet en del rettigheter som arbeidsgiver vanskelig kan sette til side. BFO mener tidsbegrensede stillinger begrenser be- falets muligheter til å følge opp en karriereplan/ tjenestegjøringsplan. Dette er en udokumentert påstand, for Forsvaret henger håpløst langt etter ifh til å utvikle karriereplaner.

BFO vil utfordre Forsvaret mht å legge frem antall stillinger som er gjort tidsbegrenset, sam- tidig som vi er i dialog med juridisk nivå i YS Stat.

FORSVARSSJEFENS VIRKSOM- HETSPLAN

Deler av prosessen fremskyndes som følge av øvelse Trident Juncture mm. Forsvarssjefens (FSJ) virksomhetsplan (VP) versjon 1 er sendt ut til DIFene og jeg formoder at HTVene allerede har blitt informert og involvert i arbeidet med å utvikle DIFens virksomhetsplan i samsvar med HA/TA § 17 og 18. Tidsplan er som følger:

12 oktober DIF frist for skriftlige innspill
12 november Tilbakemelding fra FST til DIF
3-4 des Styringskonferanse

Når styringskonferansen er ferdig, drøfter man DIFens virksomhetsplan, slik at DIF har en virksomhetsplan ved overgang til 2019. Videre tidsplan er:

Desember Forsvarsbudsjettet vedtas
19 desember Partene på sentralt nivå får FSJ
VP versjon 2, denne inkluderer

det som er vedtatt i Forsvars- budsjettet.

8.januar 2019 FSJ VP versjon 2 behandles i Forsvarets hovedarbeidsmiljøutvalg
Medio jan FSJ VP drøftes sentralt og sendes ut til DIFene.

DIFene vil ved mottak av FSJ VP 2019 korrigere egen virksomhetsplan ved å utstede R&T nr 1 til egen virksomhetsplan – om nødvendig.

HØRING PÅ FORSKRIFTER TIL NY SIKKERHETSLOV

BFO har levert et utfyllende høringsinnspill på Forsvarsdepartementets arbeid med å utvikle nye forskrifter til ny sikkerhetslov. Dette er spesielt viktig for våre medlemmer, da alle må sikkerhetsklareres og re-klareres hvert femte år gjennom karrieren.

Utgangspunktet for BFO har vært at for- skriftene skal bidra til en moderne og effektiv forvaltning av sikkerhetsloven. Samtidig mener vi at ansattes rettssikkerhet i forbindelse med faren for tap eller bortfall av klarering, må bli bedre enn hva tilfellet er i dag.

Det viktigste punktet for oss handler mer om forvaltning og praktisering av forskriftene og loven. Her opplever vi en streng og konservativ tolkning av dagens bestemmelser, og vi for- venter vel heller ikke at man i fremtiden vil fravike dette nevneverdig. Derfor blir det viktig at forskriftens beskrivelser ikke snevrer inn lovens bokstav ytterligere.

Dette er et arbeid som er viktig for deg og meg; Det har konsekvenser for rekrutterings- mulighetene til en militær karriere, muligheten for nokså fritt å kunne velge livsledsager uten å måtte bekymre seg for om man samtidig risi- kerer å miste jobben og karriereutsiktene og at man har en forutsigbarhet i sin klarering. BFO mener at ny sikkerhetslov med forskrift(er) må ivareta dette behovet fullt ut. Samtidig må lov og forskrift være moderne og tilpasset et inter- nasjonalisert samfunn med høyere mobilitet og endrede trusler.

EVALUERING AV MEDBESTEMMELSEN

I perioden 2015 til 2017 ble det gjennomført et prosjekt for effektivisering og transformasjon av HR-området i Forsvaret. Resultatene av pro- sjektet ble evaluert tidligere i år, nå skal med- bestemmelsesprosessen evalueres jf. skriv fra Forsvarsstaben 5.september 2018. Skrivet be- skriver hvordan prosessen skal eller kan gjennomføres, der må dere bli enige lokalt.

Vi har fått en del kommentarer på at ikke alle nåværende tillitsvalgte, var tillitsvalgte på det tidspunktet prosjektet var gjennomført. Er dette tilfelle i din DIF/BRA anmoder vi om at skjemaet sendes til den som var tillitsvalgte, da prosessen ble gjennomført. Tidligere tillitsvalgte kan sende svarskjemaet til arbeidsgiver lokalt -

på det nivået han var tillitsvalgt (DIF eller BRA- nivå). Det er arbeidsgiver lokalt som har ansvaret for å registrere besvarelsene i DocuLive jf. skriv. Adressatene skal besvare undersøkelsen innen 8.november 2018.

RUSMIDDELDIREKTIVET

Revidering av Direktiv for Forsvarets rusfore- byggende arbeid ble påbegynt i 2014, men satt på vent i påvente av ny Forsvarslov. Ar- beidet ble gjenopptatt i desember 2017. Nytt direktiv ble sendt til høring og BFO sendte inn sine skriftlige merknader. Direktivet skal redu- sere omfanget der det er hensiktsmessig, men veiledningen blir mer utfyllende. Veiledningen er sendt til Generalkrigsadvokaten for uttalelse. Kosttilskudd blir et nytt punkt i direktivet.

Partene er har denne høsten hatt flere møter og ny status vil bli fremlagt for Forsvarets hovedarbeidsmiljøutvalg nr. 4/2018.

STATUS SYKEFRAVÆR I FORSVARET

Fraværet i Forsvaret er relativt stabilt over tid. Vi har en markant lavere sykefraværsprosent blant kvinner og menn ifh til samfunnet for øvrig. Fraværet øker med alderen. Kvinner mellom 30-39 år har en brå økning ifh til kvinner 20-29 år. Tall så langt i 2018 viser at fraværet i Forsvaret har stabilisert seg på et lavere nivå enn tidligere. I årsverk betyr dette at vi har et kontinuerlig fravær tilsvarende ca 135 årsverk pr år.

Nivået på tapte refusjoner fra NAV er kraftig redusert (i 2017 kr 930 000.-), mens nivået på mottatte refusjoner fra NAV var det høyeste noen gang i 2017 (kr 247 mill kr). Ovenstående viser at systematisk og kontinuerlig arbeid med helse, miljø og sikkerhet bidrar positivt. Resul- tatene av sykefraværstatistikken vil bli evaluert opp mot resultatene fra Forsvarets medarbei- derundersøkelse 2019.

PERSONOPPLYSNINGSLOVEN

Forsvaret skal etterleve kravene til vern av per- sonopplysninger som personvernloven setter. Loven trådte i kraft 20.juli 2018. Forsvaret må gjennomføre et betydelig arbeid for å etterleve kravene som personopplysningsloven setter. Forsvaret opprettet en heltidsstilling som per- sonvernombud, som ble midlertidig besatt fra 3.april besettes fast 24.september 2018. Tilsatt personvernombud er Rolf Eldevik som kommer i fra KMD. Han har arbeidet med personvern og har erfaring fra datatilsynet. BFO ønsker Rolf lykke til i jobben.

Forsvaret har opprettet et prosjekt med en prosjektleder, en arbeidsgruppe og et Forsvar- ets personvernforum. I dette forumet sitter det representanter fra alle DIFer og noen utvalgte BRAer. Prosjektet arbeidet er godkjent mandat og prosjektplan. Utarbeidelse av en sentral oversikt (protokoll) over alle register som

inneholder personopplysninger i Forsvaret er den største og mest arbeidskrevende prosessen. Denne prosessen involverer alle DIFer.

NATO-AVTALEN

Forhandlingene som har pågått langt på overtid ser i skrivende stund ut til å nærme seg slutten, med inngåelse av en ny avtale. Virkningsdato for ny avtale blir 1. oktober. Det har vært særskilte og grunnleggende tema som har vært til behandling i denne forhandlingsrunden. Arbeidstid har her vært det mest sentrale temaet, her har vi kommet noe videre, men de viktigste avklaringene gjenstår. Her vil BFO i den videre prosessen være i tett dialog med YS Stat. Resultatet og ny avtale vil bli kunngjort på bfo.no så snart protokollen er ferdig og signert.

LØNNSOPPGJØRET

Partene i YS/LO/ UNIO avtalen kom til enighet i det lokale oppgjøret i september 2018. De sentrale partene i Forsvaret har benyttet ca 30 millioner til sentrale gruppejusteringer. Her har det vært fokus på å løfte personell i både OF og OR søylen. Partene valgte i år å

prioritere de som har vært avlønnet i nedre del av de ulike lønnsrammer og spenn. BFO er i tillegg godt fornøyd med at vi fikk på plass en regulering i avtalen til Forsvarets musikere.

De resterende 130 millioner er fordelt forholdsmessig til partene på DIF-nivå for videre forhandlinger. På DIF-nivå vil det være BFOs Hovedtillitsvalgte som representerer deg, og vil fremme ditt krav som BFO medlem. Protokoll og resultat i den sentrale delen av det lokale lønnsoppgjøret finner du på bfo.no.

Lederlønnsforhandlingene (gruppe 1 og SNR) vil bli gjennomført i løpet av oktober-måned mellom FST og de sentrale organisasjonene. Det samme gjelder forhandlinger på kapittel 05 128 (intops).

Skoletillegg saken

BFO har mottatt over 250 krav fra sine medlemmer. Kravene vil på et nærmere tidspunkt bli overlevert til Forsvarsdepartementet for videre saksbehandling.

Saksbehandlingen vil bli gjennomført i samsvar med den enigheten som foreligger

mellom de sentrale organisasjonene og FD.

Det vil sannsynligvis fortsatt ta tid før det endelige resultatet foreligger. Her vil det være FDs kapasitet til å gjennomføre en forsvarlig behandling, av den enkeltes krav, som vil avgjøre når den enkelte kan få sitt svar. Et forsiktig anslag på når dette kan være ferdig vil være før utgangen av året.

ARBEIDSBELASTNING I FORSVARET

Antall brudd totalt i Forsvaret for 2018 (kvartal 1-2) er høyere sammenliknet med samme perioder i 2016, men tilnærmet på samme nivå som i 2017. Det er pr 1.7-2018 registrert 17867 brudd i Forsvaret. BFO oppfordrer alle våre medlemmer å bidra til at antall brudd går ned. Vi vet det blir krevende når Forsvaret toppe aktivitetsnivået i oktober og november, men etterlev regelverket, det er lovbestemt og skal sikre et forsvarlig arbeidsmiljø.

Ha en fin høst alle sammen.

FORSVARETS VERNEPLIKTSSENTER ARRANGERTE ANTIDOPING-SEMINAR

Morten Heierdal kom med et sterkt vitnesbyrd.

Den 31. august var det antidoping som sto på agendaen, da FPVS, støttet av Antidoping Norge, arrangerte et seminar som tok for seg utbredelsen av doping, skade-effektene, og viktigheten av informasjon rundt dette. Seminaret med tittelen «Militær innsats mot doping», ble avholdt i Ridehuset på Akershus festning og ble åpnet av sjef FPVS brigader Thoresen.

Flere foredragsholdere fra Antidoping Norge fortalte om skade-effektene og det arbeid som gjøres for å få bukt med doping i spesielle idrettsmiljøer. Politiet var også til stede og snakket om deres forebyggende

arbeid. Sigrid R Johansen fra Generaladvokats-embedet hadde en gjennomgang av det reviderte rusmiddeldirektivet, med blant annet null-toleransen i Forsvaret for doping. Per E Ringstad fra Forsvarets Sikkerhets-avdeling foredro om arbeidet rundt sikkerhets-klarering, og nulltoleransen for doping.

Den mest spennende seansen var foredraget fra den tidligere mønstersoldaten Morten Heierdal (nå rådgiver i Antidoping Norge), med tema «Den dopa mønstersoldaten». En sterk personlig historie, hvor doping økte hans prestasjoner og førte til at han ble den sterkeste og tøffeste i avdelingen. Han fikk ansvarsfulle oppgaver og ble vel ansett av sitt befall. Han kunne imidlertid fortelle om sitt misbruk, sin ustabile mentale tilstand, aggresjon, slåsskamper i det sivile og til slutt innvolvering i det kriminelle miljøet som selger doping og narkotika. Han stiftet familie, fikk barn, noe som førte til han etter hvert klarte å komme seg ut av miljøet, og sluttet å dope seg. Han jobber nå på full tid i Antidoping Norge.

Doping er ikke et stort problem i Forsvaret, men vi skal ikke tro at vi slipper unna. Informasjon og preventive tiltak er like viktig som å jakte på de som doper seg.

Einar Holst Clausen

HTV HV

Vår hovedtillitsvalgte (HTV) i HV ønsker for en periode å få avløsning i sitt verv som HTV i HV fra 1. januar 2019.

BFO ønsker derfor å starte prosessen for snarlig valg av ny hovedtillitsvalgt. Dette er en viktig og spennende rolle hvor man arbeider opp mot Sjef Heimevernet og hans stab, samt de avdelingstillitsvalgte i HVs distrikter. I tillegg blir du en del av et fellesskap av hovedtillitsvalgte i BFO som arbeider til det beste for medlemmene og forsvaret av Norge. Normalt vil alle møter mellom HV-staben og tillitsvalgte skje på Terningmoen, og reisene i forbindelse med å skjytte vervet dekkes av arbeidsgiver. BFO oppfordrer derfor de arbeidsplass-tillitsvalgte (ATV) for BFO i HV om å finne egnet og villig kandidat til vervet innen 1. desember 2018. Overlapping vil da starte umiddelbart etter denne dato. Alle BFOs stadig tjenestegjørende medlemmer er valgbare.

Forslag på kandidater som har sagt seg villig, samt interesserte bes om å melde sin interesse til BFOs kompetanseutvikler, Jon Vestli. 95365907 e-post: jon.vestli@bfo.no

For mer informasjon om vervet, kontakt: HTV HV, Stig Småback på telefon 93004234 eller e-post: htv-hv@bfo.no

Nestleder BFO, Rune Rudberg på telefon 93420377 eller e-post: rune.rudberg@bfo.no

KONTAKTINFO BFO

FUNKSJON	NAVN	OMRÅDE	MOBIL	KONTOR	E-POST
Leder	Jens B Jahren		930 05 202		jens.jahren@bfo.no
Nestleder	Rune Rudberg		934 20 377		rune.rudberg@bfo.no
Sekretariatsleder	Even Mølmsaug		990 94 678		even.molmsaug@bfo.no
Forhandlingsleder	Tom Skyrud	Medbest	473 87 648		tom.skyrud@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbest	934 98 520		ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Grethe Bergersen	Tariff	990 96 521		grethe.bergersen@bfo.no
Forhandlingsleder	Lars Omberg	Tariff	920 91 238		lars.omberg@bfo.no
Kompetanseutvikler	Jon Vestli	BFO-skolen	953 65 907		jon.vestli@bfo.no
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880		kyrre.felde@bfo.no
Konsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698		mona.rudberg@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165		mona.audne@bfo.no
Leder kommunikasjonsavd.	Viggo Holm		400 36 653		viggo.holm@bfo.no
Markedsansvarlig	Lars Kristian Danielsen	Kom.avd	905 85 355		lars.danielsen@bfo.no
Rekrutteringsmedarbeider	Dorte Storihle Ødegård		984 88 211		dorte.odegard@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251		offisersbladet@bfo.no
	Sentralbord siv		23 10 02 20	23 10 02 20	
	Sentralbord mil		0510 5694	0510 5694	
	Telefaks siv		23 10 02 25	23 10 02 25	
	Telefaks mil		0510 5655	0510 5655	

FRIKJØPTE TILLITSVALGTE

TELEFONER

OMRÅDE	NAVN	MIL	SIV	MOB	FAKS	E-POST
Nord-Norge	Tore K. Halvorsen			489 43 315		tore.halvorsen@bfo.no
Midt-Norge	Hans Petter Myrseth	0565-7394	75 53 73 94	909 98 298	75 53 73 95	hans.myrseth@bfo.no
Sør-Norge	Kerstin I. Varpe Ramsjø			456 38 647		kerstin.ramsjo@bfo.no
Vest	John L Strømseng	0540-3486	55 50 34 86	926 24 550	55 50 34 87	john.stromseng@bfo.no
Indre Østland	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	974 11 301		havard.stole@bfo.no
Viken	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
Utland	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
HTV Luft	Lars Erik Jamtli	0565-7047	75537047	922 27 058		htv-luft@bfo.no
HTV Hær	Rune Isvik			400 29 792		htv-haer@bfo.no
HTV Sjø	Tor Erik Eide			922 10 930		htv-sjo@bfo.no

PROSJEKT «MASTERPLAN OMT»

Som skrevet i forrige utgave av Offisersbladet, har FST startet et arbeid med å se på OMT-prosessen og resultatene av utdanningsreformen i sammenheng. Dette er et veldig bra og berettiget initiativ som BFO støtter fullt og helt. Fra vår side er Tom Skyrud og Jon Vestli tett på selve prosjektet, mens leder sitter i styringsgruppen.

Prosjektet har flere operasjonslinjer, hvor man skal se på kompetansekoder, mer samsvar mellom DIF-enes bruk av kategorier og kompetansekrav inkludert en revisjon av strukturen, karriere- og tjenesteplaner, fag- og funksjonsutdanning med mer. Dette er et prosjekt som vil treffe hele forsvarssektoren!

Arbeidet startet i august, og vil pågå gjennom hele implementeringsperioden for OMT – til 31. desember 2020.

Dette er et tema som vi har jobbet med siden 2015. Og det ligger mytenkning og mange diskusjoner bak våre argumenter. Flying Circus denne vinteren gav oss i tillegg veldig god innsikt i hva som opptar alle ansatte – på alle nivåer. Vi har foreløpig meldt inn følgende behov som BFO mener må diskuteres så tidlig som mulig;

OM OFFISEREN OG BEFALET

Det er et definitivt behov for en deskriptiv beskrivelse av hva fremtidens offiser og matchende OR skal inneha av kvaliteter etter endt utdanning. Frem til nå har hver enkelt krigsskole «utviklet-eid og etterlevd» sine målbilder på hva offiseren skal mestre etter endt utdanning. I motsetning til tidligere, er det nå styrkesjefene som må eie dette fullt og helt. Dette blir helt vesentlig dersom man skal kunne vurdere hvorvidt dagens nye utdanning er god, tilstrekkelig, dårlig eller for bra. Man må ha et kvalitativt mål.

Dette bør utvikles langs iallfall fire dimensjoner;

- Kunnskap • Ferdighet • Personlig modning • Læringskompetanse

Styrkesjefene må gjøre dette snarest – det er dette som er «Benchmark» for hva de skal mene i Høyskolestyret og for en evaluering av kadettene etter endt utdanning (+1 år). Og det vil forme innholdet på OR-utdanningen.

OM STRATEGISK KOMPETANSESTYRING

Arbeidet som FPVS har igangsatt er svært viktig. En kraftig opprydning blant utdanningskodene må gjennomføres. Her vil det forhåpentligvis komme et nytt system som både gir dekkende beskrivelser av de ulike funksjoners krav til utdanning og ferdighet og samtidig gir muligheter til å gjennomføre gode kompetanseanalyser av behovene, ressursene og gapene. Det nye systemet kan ikke være «for generisk» men heller ikke «for detaljert».

OM 70-30

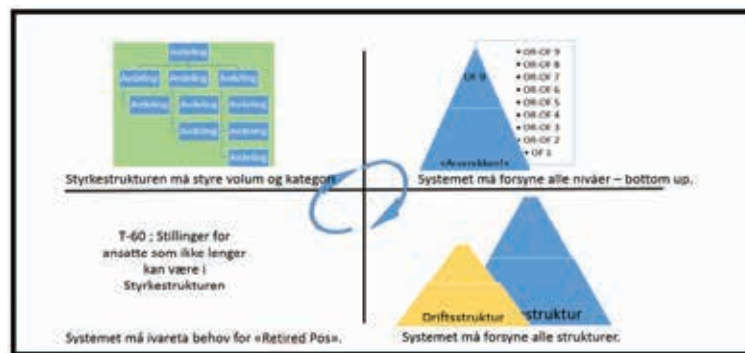
Dette er etter hva BFO kjenner til en ramme som prosjektet må forholde seg til. BFO anser imidlertid at «70-30» er en sterk overforenkling som ikke gir noe kvalitativt med hensyn til den endringen som innføring av OR er tenkt å gi. 70-30 er en overforenklet fremstilling av et komplekst svar med mange faktorer.

Det må gjennomføres en ny funksjonell analyse som grunnlag for fordeling OR-OF. BFO mener at en analyse som skal holde vann bør inneholde tre dimensjoner med tilhørende faktorer. Disse tre dimensjonene; styrkestrukturens kompetansebehov, rekrutteringsunderstøttelse til alle grader – OR og OF, samt ivaretagelse av driftsstrukturens tillegg, må som minimum tillegges vekt. Hvis ikke, vil man oppleve systemkollaps på midlere og lengre sikt – opp mot 30-40 år.

Skissert under;

Styrkestrukturens behov – Bottom Up og Top Down, er selve grunnlaget og utgangspunktet. Denne MÅ være i kompetansemessig balanse! Definisjonsmakten for ligger hos de ulike styrkesjefer.

Samtidig må man ivareta behovet for å produsere nok bredde til å ivareta dybden i gradsstrukturen. Dersom man benytter gradsstrukturutvalgets tilnærming med 1 til 3 – forhold (tilbake i 2006), innebærer dette f.eks i Hæren

at man må ha 297 løytanter for å understøtte behovet for 11 kommende bn-sjefer. Dette er svært viktig i vårt system hvor vi produserer kompetansen In-house. Dette er et ansvar som må ivaretas av FST – det er strategisk viktig.

Forsvaret er mer enn styrkestrukturen – i det daglige (men også krise og krig) vil det være behov for å ha militær kompetanse i f.eks FD, FST, FMA og andre deler av sektoren. I sum er dette mange stillinger på midlere og høyere nivå – og det er vesentlig for styrkestrukturens evne å ha dette i balanse. BFO mener at FST må ta dette ansvaret – det er ingen andre som kan ivareta helheten.

Den fjerde sektoren er egentlig et politisk ønsket perspektiv – og kommer som et resultat av at man ikke vil ha mulighet til å «førtidspensjonere» seg slik mange andre land gir åpning for. Konsekvensen er at man må akseptere at man i driftsstrukturen har stillinger som er besatt med offiserer og befal som ikke lenger er kapable til å være i styrkestrukturen. Dette kan være pga skader påført i tjenesten – eller at man har nådd sitt inkompetansenivå. Men de kan ikke sies opp da både restarbeidsevne og lovpålagte krav til arbeidsgiver gir dem rett til å fortsette sitt arbeidsforhold. Her mener BFO at FST må legge et større press på FD – for dette er strengt tatt FDs problem.

Det å ikke se OR-1 i sammenheng med en fordeling blir feil uavhengig av hva man tror på. Se HMKG som eksempel. En stor vernepliktig avdeling – hvordan skal man lage en funksjonell balanse dersom man ikke tar med ca 75% av alle i avdelingen? Og det er andre enheter hvor man har planer om både mobilisering, beredskapskontrakter og kadre – hva slags fordelingsnøkkel er da riktig?

Dette arbeidet vil ta tid, og det vil bli skrevet mer om det i utgavene som kommer.

HØRING PÅ FORSKRIFTER TIL NY SIKKERHETSLOV

BFO har levert et utfyllende høringsinnspill på Forsvarsdepartementets arbeid med å utvikle nye forskrifter til ny sikkerhetslov. Dette er spesielt viktig for våre medlemmer, da alle må sikkerhetsklareres og re-klareres hvert femte år gjennom karrieren.

Utgangspunktet for BFO har vært at forskriftene skal bidra til en moderne og effektiv forvaltning av sikkerhetsloven. Samtidig mener vi at ansattes rettsikkerhet i forbindelse med faren for tap eller bortfall av klarering, må bli bedre enn hva tilfellet er i dag.

Det viktigste punktet for oss handler mer om forvaltning og praktisering av forskriftene og loven. Her opplever vi en streng og konservativ tolkning av dagens bestemmelser, og vi forventer vel heller ikke at man i fremtiden vil fravike dette nevneverdig. Derfor blir det viktig at forskriftens beskrivelser ikke snevrer inn lovens bokstav ytterligere.

Dette er et arbeid som er viktig for deg og meg; Det har konsekvenser for rekrutteringsmulighetene til en militær karriere, muligheten for nokså fritt å kunne velge livsledsager uten å måtte bekymre seg for om man samtidig risikerer å miste jobben og karriereutsiktene og at man har en forutsigbarhet i sin klarering. BFO mener at ny sikkerhetslov med forskrift(er) må ivareta dette behovet fullt ut. Samtidig må lov og forskrift være moderne og tilpasset et internasjonalt samfunn med høyere mobilitet og endrede trusler.

HVORDAN STÅR DET EGENTLIG TIL MED BOLIGEN DIN?

Visste du at ett av fire hus trenger utbedringer? Er du en av dem som tror at huset ditt er i god nok stand? Eller tenker du mye på om boligen din egentlig har flere skjulte feil og mangler?

VANSKELIG Å VITE

Det er vanskelig å vite nøyaktig hvilken stand huset ditt er i og hvilke utbedringer og reparasjoner som er nødvendige. For hvordan vet du egentlig om taket ditt er helt tett, eller om badet fortsatt er godt nok? Hva med kjelleren og loftet – har du fukt-skader i dag?

If Boligsjekk er inkludert i Ifs Super hus-forsikring for å gi boligeiere ekstra sikkerhet. Boligsjekken sørger for en grundig undersøkelse av huset ditt, slik at du vet nøyaktig hvilken stand det er i.

GRUNDIG TILSTANDSRAPPORT

Hvert fjerde år utføres en grundig boliginspeksjon av vår samarbeidspartner Anticimex. En autorisert og uavhengig fagmann går gjennom 120 sjekkpunkter på din bolig. Inspeksjonen avdekker hvilke tiltak du bør gjøre for å redusere faren for bla vannlekkasje, sopp, råteskader, brann og tyveri. Du får gode råd og tips underveis. Tilstandsrapporten sendes deg elektronisk, umiddelbart etter at huset ditt er sjekket. Boligsjekken sjekker blant annet peis og ildsted, bad og våtrom, kjeller og loft. Den grundige tilstandsrapporten gir deg råd om hva som bør gjøres, og hva du selv bør holde øye med i hverdagen.

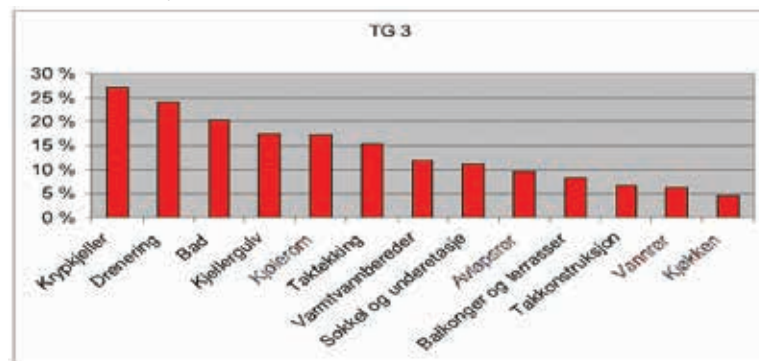
If er det eneste forsikringsselskapet som tilbyr en slik boligsjekk. Det er også verdt å merke seg at boligsjekken ikke påvirker prisen på din forsikring - vilkårene derimot kan faktisk bli bedre (men ikke dårligere). Der som boliginspektøren godkjenner dine våtrom, tak og/eller drenering, basert på visse kriterier, vil If utvide forsikringsdekningene, for ditt hus, frem til neste boligsjekk.

MANGE HUS HAR BEHOV FOR UTBEDRINGER

Undersøkelser Anticimex har gjort viser at ett av fire hus har alvorlige feil og mangler som bør utbedres omgående. Ytterligere to av fire har mangler eller slitasje, som kan utvikle seg til et stort problem om de ikke blir utbedret. Visste du for eksempel at mange privatpersoner bor i hus, som har muggsopp, som igjen påvirker innemiljøet og kan gjøre barn og voksne syke. Miljøfarlige gasser utvikler seg over tid og siger opp fra kjeller og inn i oppholds- og soverom. Mange våtrom i Norge har pågående lekkasjer, der enten membranen eller sluket lekker. Det gir fuktskader i tilstøtende rom og kan bli kostbart å reparere.

Brannrisikoen er du sikkert klar over, men mange slurver dessverre både med mangelfulle pipeløp, sikkerhetsavstand fra peis til brennbart materiale, el-skap og ledninger i vegg, som ikke er trukket av autoriserte elektrikere. Normalt dekker ikke forsikringen denne type skader, fordi de er forårsaket av mangelfullt vedlikehold. Med *If Super husforsikring* og *Boligsjekk*, kan du føle deg trygg på at du vet nøyaktig hvilken stand ditt hus er i, og hvilke utbedringer du bør gjøre. Så kan du sove litt tryggere om natten!

Sammenligning av skadete bygningselementer, rangert etter prosentandel Tilstandsgrad 3 (pågående skade):

BFO VAR TIL STEDE UNDER «KOLSÅS-LEKENE 2018»

BFO var som vanlig på plass under «Kolsås-lekene». I år ble de arrangert torsdag 6. mars, og var eneste organisasjon som var der for sine medlemmer. Det ble god medlemspleie der mange ble oppdatert på hvordan våre avtaler er utviklet de siste årene. Vi er glade for å ha en god medlemsgruppe på Kolsås og ønsket nye medlemmer velkommen til Forsvarets største fagorganisasjon.

Totalt var det langt over 700 starter i Kolsåslekene 2018. Det ble konkurrert i innebandy, volleyball, svømming, sykkelstafett, løpestafett og tautrekking. Ansatte kunne også hente poeng i konkurransen ved å fullføre en enkel orienteringsløype inne i leiren. Vinner også i år ble Felleskapasiteter.

Rolf Falchenberg
HTV BFO Forsvarets Fellestjenester

NYTT KAFO-STYRE PÅ LUFTKRIGSSKOLEN

Onsdag 19 september ble det gjennomført valg av nytt KAFO styre ved LKSK i Trondheim.

I anledning valget stilte BFO sentralt opp med leder for BFO skolen og BFO's kompetanseutvikler Jon Vestli, samt Vara HTV Luft, Lars André Anthonsen. I anledning besøket var BFO anmodet om å informere om den nye utdannings ordningen, men flere emner ble berørt.

KS kadetter er alltid en flott forsamling å prate til da de er aktiv med i diskusjoner og flinke til å stille spørsmål.

Vara-HTV Luft
Lars André Anthonsen

Jon Vestli på scenen foran lyttende kadetter. I siste del av møtet ble valget gjennomført.

Bilde av de Nyvalgte
Resultatet av valget ble slik:
Fra venstre: Edvard Resmann, Stian Landstad, Sondre Monsø, Silje Dalhaug. (Ikke på bildet: Marius Talgø)

ÅRSMØTE PÅ LUFTKRIGSSKOLEN

Det har blitt avholdt Årsmøte ved Luftkrigsskolen og Leder Dag Ola Lien (bilde) ble gjenvalgt for 13. året på rad. Nestleder og ATV ble nåværende midlertidige HTV FHS, Steinar Skaar. Pga stor aktivitet ved LKSK var det ikke så mange fremmøtte med bare 7 personer. BFO LKSK har en stabil og god medlemsmasse på Kuhaugen med fortsatt over 70 % av de fast ansatte, selv etter omstillingen!

Dag Ola Lien
Leder BFO Luftkrigsskolen

Befalets Fellesorganisasjon

Protokoll årsmøte BFO – Luftkrigsskolen
13. Juni 2018

Tid (dato, fra til og klokke): Onsdag 13 juni 2018 10:00-11:00 Sted: DONS

innkalt av (navn og verv): Leder BFO – Luftkrigsskolen

Ordfører: Dag Ola Lien Referent: Roar Kristensen

Deltakere: 7 medlemmer deltok på møtet, blevert 6 ansatte og en kadett.

Saksliste:

1. ÅPNING. Leder BFO Luftkrigsskolen, Dag Ola Lien innleder møtet. På grunn av stor aktivitet ved skolen var det mange medlemmer som ikke har anledning til å delta på årsmøtet. Dag Ola Lien ble valgt til ordfører og Roar Kristensen til referent. Kåre Inge Skarvåg og Roar Kristensen ble valgt til 4 underskrivere protokoll.
2. GODKJENNING AV INNKALLING OG DAGSORDEN. Innkalling og dagsorden ble godkjent ved akklamasjon.
3. GJENNOMGANG AV ÅRSREGLERING OG GODKJENNING AV DENNE

ÅRSBERETNING FOR PERIODEN DES 2016 – JUNI 2018

BFO Luftkrigsskolen har i perioden vært ledet av et styre bestående av:

Leder:	Dag Ola Lien
Nestleder/ATV:	Steinar Skaar
Styremedlem:	Hilde Ivarstad
Styremedlem:	Camilla Aulstad
Lokal KAFO leder:	Stine Mørk
Gjebliksen	OTV Hans Petter
Kassafunksjonen har blitt ivertatt av:	Mjølhus
Valgkomité:	Sven Inge Fløide
og Steinar Sanderud	

4. GENERELT

Det har vært svært stor virksomhet i lokalformingen i rapporteringsperioden. Årsmøtet har derfor blitt satt ut og denne beretningen er dermed for 18 måneder. Dette skyldes i

Saksliste:

- KS 1 avd 23 (av 487)
- KS 2 avd 16 (av 27)
- KS 3 avd 12 (av 27)
- Skrive høyrekter 3
- Fast ansatte LKSK 18
- Fast ansatte Grilskolen 2

Tilsette: 78

Det er fortsett av stort rekutteringspotensiale blant kadettene, spesielt blant 1. og 3. avd. Dette arbeidet gjøres i hovedsak i KAFO-regi.

Dag Ola Lien
Leder BFO Luftkrigsskolen

Årsberetningen ble godkjent ved akklamasjon.

5. INNKOMME SAKER.

Ingen

6. VALG. Valgkomiteen bestående av Steinar Sanderud og Sven Inge Fløide har følgende forslag til nye verv:

- Leder – Dag Ola Lien
- Nestleder/ATV – Steinar Skaar
- Styremedlem: Hilde Ivarstad og Sven Inge Fløide
- Valgkomité: Steinar Sanderud og Sven Inge Fløide
- Rørte boligbed: Steinar Sanderud
- Rørte AMU: Trine Røkke

Samlige forslag ble vedtatt ved akklamasjon.

Diverse info fra lokaliteter

Lokaliteter informerte om utviklingen i ulike vedrørende skolefaglig. Informasjon sendes ut ved endelig avklaring.

AVSLUTNING

LKSK 4 juli 18
Roar Kristensen

Kåre Inge Skarvåg

BFO-SKOLEN AVHOLDER KURS I 2. BN

Rektor BFO-skolen Jon Vestli ber om en forventningsavklaring til kurset

Jon avklarer forventninger til kurset blant de ca 20 som deltok.

BFO ledelse

Jens Jahren
Leder BFO
930 05 202
jens.jahren@bfo.no

Rune Rudberg
Nestleder
934 20 377
rune.rudberg@bfo.no

Even Mølmsaug
Sekretariatsleder
990 94 678
even.molmsaug@bfo.no

Viggo Holm
Leder Kommunikasjons-
avdelingen
400 36 653
viggo.holm@bfo.no

Administrasjon

Mona Rudberg
Seniorkonsulent
medlemsregister
924 28 698
mona.rudberg@bfo.no

Kyrre Felde
IT-drift og arkivansvarlig
970 99 880
kyrre.felde@bfo.no

Mona Audne
Økonomileder
957 50 165
mona.audne@bfo.no

Forhandlingsutvalget

Tom Skyrud
Forhandlingsleder
Medbestemmelse
473 87 648
tom.reidar.skyrud@bfo.no

Ragnar Dahl
Forhandlingsleder
Medbestemmelse
934 98 520
ragnar.dahl@bfo.no

Grethe Bergersen
Forhandlingsleder
Medbestemmelse
990 96 521
grethe.bergersen@bfo.no

Lars Omberg
Forhandlingsleder
Tariff
920 91 238
lars.omberg@bfo.no

Jon Vestli
Kompetanseutvikler
953 65 907
jon.vestli@bfo.no

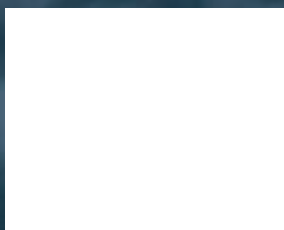
Kommunikasjonsavdelingen

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet
928 14 251
einar.holst@bfo.no

Lars Kristian Danielsen
Markeds- og
forsikringsansvarlig
905 85 355
lkd@bfo.no

Under ansettelse
Kommunikasjonsrådgiver/
web-ansvarlig

Dorte Storihe Ødegård
Rekrutteringsmedarbeider
984 88 211
dorte.odegard@bfo.no

Tore K. Halvorsen
Frikjøpt tillitsvalg
Nord-Norge
489 43 315
tore.halvorsen@bfo.no

Kerstin I. Varpe Ramsjø
Frikjøpt tillitsvalg
Sør-Norge
456 38 647
kerstin.ramsjo@bfo.no

Frikjøpte tillitsvalgte

Tor Gunnar Framnes
Fri tillitsvalgt Utland/Viken
(Oslo)
930 53 744
tgf@bfo.no

Håvard Støle
Vara HTV Hæren
(Elverum)
974 11 301
havard.stole@bfo.no

Lars Anthonson
Vara HTV Luft
909 99 595
lars.anthonson@bfo.no

John Strømseng
ATV Marinen
(Haakonvern)
926 24 550
john.stromseng@bfo.no

Tor Erik Eide
HTV Sjøforsvaret
(Haakonvern)
922 10 930
htv-sjo@bfo.no

Lars Erik Jamtli
HTV Luftforsvaret
(Bodin)
922 27 058
htv-luft@bfo.no

Hans Petter Myrseth
HTV FOH
(Reitan)
909 98 298
hans.myrseth@bfo.no

Rune Isvik
HTV Hæren
(Setermoen)
400 29 7
htv-haer@bfo.no

UTDANNINGSORDNING TIL BEKYMRING?

Krigsskolen utdanner Troppssjefer til Hæren, Sjøkrigsskolen utdanner fremtidige kapteiner til Marinens fartøyer og Luftkrigsskolen utdanner troppssjefer og skiftsjefer på sine operative linjer. Problemet til Hæren er når det ikke er tilstrekkelig med ledige troppssjefstillinger etter Krigsskolen. Flere fra mitt kull på Krigsskolen har fått stilling som NK-tropp eller gruppesjef, meg inkludert.

Personlig klager jeg ikke på dette ettersom jeg får et prøveår som NK/troppssersjant. Jeg får anledning til å lære mitt nye fagfelt, har mulighet til å sette meg inn i den operative bruken av troppearten min, får mer inngående kjennskap til materiellet, har større mulighet for å ta kurs og flere andre goder som gjør meg bedre rustet til å bli troppssjef neste høst. Det jeg derimot synes er synd er at jeg besetter det som er en karrierestilling til Hærens OR-korps, Troppssersjant.

Denne stillingen burde vært bekledd av min eldste gruppesjef, både fordi vedkommende fortjener den og fordi vedkommende har bedre forutsetning for å gjøre en god jobb i stillingen. Jeg lener meg på vedkommende sin ekspertise og får mange gode råd til hvordan gjøre det best mulig. Dette samspillet er, slik jeg har skjønnet det, en del av grunntanken med innføringen OMT i Hæren. En erfaren troppssersjant som skal kunne veilede og samarbeide med troppssjefen ved uteksaminering fra Krigsskolen.

Ettersom flere kadetter får stillinger tiltenkt OR-korpset viser det seg at det fortsatt er utfordringer knyttet opp mot OMT. En annen utfordring fra Hæren er usikkerheten rundt Hærens Lagførerkurs og hvilket gradsnivå fremtidige lagførere i Hæren skal ha. Hærens Lagførerkurs er tiltenkt vernepliktige og grenaderer og kvalifiserer til, skulle en tro, lagførertjeneste i Hæren. Problemet er at Sjef Hæren sier at det kreves grad tilsvarende OR-5 sersjant for å være kvalifisert som lagfører i Hæren, mens Lagførerkurset kvalifiserer til OR-4 korporal. Dette skaper mye hodebry for Brigaden, og er enda et eksempel på barnesykdommene som følger med OMT.

Jeg håper for alle kadetters del at problematikken rundt OMT er borte innen dere uteksaminerer fra krigsskolene, men jeg vil uansett at dere skal glede dere til å begynne på jobb uavhengig av hva som møter dere. Etter all sannsynlighet er det positivt!

Richard Brix Martinsen
Leder KAFO

HVORDAN FUNGERER DEN NYE UTDANNINGS- ORDNINGEN?

Hei kjære medlemmer! I denne utgaven vil Carl Hermann Corneliussen som sitter i BESO styret fortelle litt om hvordan han som fersk kadett ved krigsskolen opplever den nye ordningen:

Hvordan opplever jeg den nye ordningen er et spørsmål jeg ofte blir stilt. Jeg kan foreløpig bare svare på hvordan emne 1 *Grunnleggende offiserskompetanse* har utspilt seg. Utdanningen er på mange måter solid. I løpet av ni uker på Heistadmoen har vi vært igjennom grunnleggende soldatutdanning GSU-1 levert av krigsskolene, Hærens Våpenskole og kadettene på KS 3. avdeling. Mer spesifikt har vi vært igjennom sanitet, skyting, nærkamp, strids-teknikk og feltøvelser. 3. avdeling på Krigsskolen har gjort en kjempeinnsats i planlegging og gjennomføring.

Vilkår og rettigheter rundt utdanningen vår preges av mye usikkerhet som igjen smitter over på kadettene. Vi er underlagt reglementer som ikke er utarbeidet for vår kategori personell og som igjen overstyres av politiske beslutninger som gjør det vanskelig å vite hva man kan forholde seg til for kadetten. FHS spiller ikke ball og gir ut minst mulig informasjon. Denne usikkerheten og frustrasjonen går igjen hos mange, spesielt de som har vært inne før. BESO/KAFO har vært aktivt ivarettatt både nye og tidligere befal på ny militær ordning for krigsskolene.

Så hvem er egentlig vi nye kadettene og hvor kommer vi fra? Målsetningen til FHS var som kjent at majoriteten av oss skulle komme rett fra videregående skole og at utdanningen skulle tilpasses deretter. Derimot er vi 89% med tidligere militær bakgrunn av 195 kadetter. Det gir oss 22 stykker som kommer fra videregående! En identifisert utfordring for fremtidige kull er hvordan høyskolen ikke lenger kan lene seg på at flertallet av kadettene har tidligere tjenesteerfaring og at utdanningen dermed i større grad må tilpasses en masse uten forkunnskaper om den militære profesjon.

Statistikk av kull 2021:

23% med erfaring fra BS-bakgrunn, 66% med erfaring fra førstegangstjenesten 11% med ingen tidligere erfaring fra Forsvaret, 84% menn, 16% kvinner, 22% LKSK, 36% SKSK og 42% KS (av disse fem med ingen tidligere erfaring). Snittalderen er 21 år og erfaringen (fra Forsvaret) er 1,6 år per kadett.

Så til det mange er spente på; hvordan fungerer en felles start på krigsskolen? Som de fleste har kjent på fra tidligere erfaring så knyttes det raskt sterke bånd i en arena som denne, noe som også er tilfelle så langt i første semester. At vi er samlet på tvers av grener og linjer tør vi påstå er den største styrken i den nye utdanningsreformen. Relasjonsbygging, erfaringsutveksling og organisasjonsforståelse er sterke ringvirkninger av den nye ordningen. Det vil bidra til at alle får et bedre helhetsoversikt over Forsvaret og vil til syvende og sist øke Forsvarets operative ende.

Carl Hermann Corneliussen
for leder BESO Amanda Terese Jørgensen
BESO

NVIO på MC-tur langs Route 66 med veteraner

NVIO arrangerte i sommer MC-tur med 16 norske veteraner og 4 supportere langs Route 66, fra Chicago til Los Angeles. Formålet med turen som gjennomføres med tilskudd fra Forsvarets veteranjeneste er å realisere drømmen om å kjøre Route 66 på motorsykkel, samtidig som man også ønsker å etablere kontakt med amerikanske veteraner og veteranorganisasjoner.

Deltakerne er veteraner fra internasjonale operasjoner. For veteranene er dette et hyggelig gjensyn med gamle veterankolleger samt en god mulighet til å etablere nye vennskap i løpet av en tur som varer i 20 dager, hvorav 14 dager tilbringes på motorsykkel. Dagsetappene varierer fra ca 250 km til ca 500 km, og turen totalt utgjør ca 4.600 km. Turen følger den berømte Route 66, med avstikkere til Grand Canyon og Las Vegas. Veiene som kjøres er av varierende standard; fra "kjerreveier" til highways. Det er NVIO ved forbundssekretær Svein-Erik Malmø-Moen som tok initiativet til å gjennomføre disse turene.

Turen ble gjennomført første gang i 2017 med 21 deltakere, herav 17 veteraner. En unison positiv tilbakemelding medførte at man ønsket å ta initiativ til å gjennomføre en tilsvarende tur i 2018. Turen følger i hovedsak et standard tur-program fra en norsk turarrangør. Det var imidlertid viktig å lage et eget tilleggsprogram hvor kontakt med amerikanske veteraner og veteranorganisasjoner var hovedsaken, slik at deltakerne fikk en unik opplevelse. Det har derfor lagt ned et betydelig arbeid for å få denne delen av programmet på plass. Tilleggsprogrammet har bestått av kontakt med to motorsykkelklubber samt besøk ved to veteransentre. Det har vært en spesiell opplevelse for deltakerne å kjøre motorsykkel i "konvoi" sammen med amerikanske veteraner!

Einar Holst Clausen
Kilde NVIO

Nye feltvogner til Heimevernet

Heimevernet investerer nær 530 millioner kroner i nye upansrede feltvogner. De nye kjøretøyene skal bidra til økt mobilitet og reaksjonsevne for soldatene og dermed gjøre Heimevernet i bedre stand til å løse sine oppdrag. I første omgang kjøpes det inn 360 feltvogner, men anbudsdokumentet åpner for levering av til sammen 700 kjøretøy. Kjøretøyparten som er valgt er basert på VW Amarok. Kilde: Forsvaret

Einar Holst Clausen

Kongsberg har fått stor rammekontrakt med US Army

Kontrakten gjelder produksjon, systemoppfølging og teknisk støtte til produksjon av CROWS fjernstyrt våpenstasjon (RWS). Rammekontrakten har en verdi på 498 millioner dollar. Dette er den tredje 5-års kontrakten Kongsberg har fått til det amerikanske forsvaret. Kongsberg har til nå levert mer enn 15.000 RWS/Crows til USA. Kundene er US Army, US Navy, US Marine Corps og US Air Force.

Einar Holst Clausen

Pensjon

Status på offentlig tjenestepensjon

Vår pensjonsordning sier at vi får 66 % av pensjonsgrunnlaget før eller etter samordning med folketrygden ved fylte 67 år. Det vil si at når ansatte med særaldersgrense går av for aldersgrensen, kan de ta ut særalderspensjon. I Forsvaret vil det si ved fylte 60 år. Dersom summen av alder og tjenestetid utgjør 85 år, kan du gå av inntil 3 år før aldersgrensen. Frem til fylte 67 år vil du få 66 % av den pensjongivende inntekten du hadde måneden før du gikk av med pensjon. Ved fylte 67 år samordnes pensjonene fra SPK og NAV og levealdersjusteres.

AV FORHANDLINGSLEDERNE GRETHE BERGERSEN OG RAGNAR DAHL

Ved pensjonsforhandlingene i 2009, ble vi ikke enige om en ny pensjonsavtale i offentlig sektor, men vi ble enige om en garantiordning for de som er født 31. desember 1958 og tidligere. Disse skulle ha minst 66 % etter levealdersjustering og samordningen av pensjonen fra Statens pensjonskasse og folketrygden. Kullene 1959-62 skulle avklares senere.

I 2011 kom pensjonsreformen og denne la føringer for tjenestepensjon i offentlig og privat sektor, i tillegg ble folketrygden lagt om, noe vi har behandlet behørig i tidligere pensjonsbrev. Ny pensjonsordning ble en alleårsopptjening, hvor man årlig (påslagsmodell) tjener opp 18.1 % i pensjon for inntekt opp til 7.1 G som settes inn i en pensjonsbeholdning.

I 2018 ble vi enige om en ny pensjonsavtale, som omhandlet tjenestepensjon, avtalefestet pensjon (AFP), betinget tjenestepensjon, garantitillegg for årskullene 1959-62 og 1953-67, nye samordningsregler for de som er født i 1954 og senere, forhold jf. uføre og føringer for forhandlinger om særalderspensjon mm.

Denne avtalen ble behandlet i Stortinget 11. juni 2018 og ovenstående er nå innarbeidet i eksisterende lovverk. Fortsatt gjenstår betydelig arbeid. Et forhold var samordning av tjenestepensjon og folketrygden. Høringsutkastet ble fremmet i 2017, mens høringsnotatet for de faktiske lovendringene har høringsfrist pr 18. oktober 2018. LO kommune, LO Stat, YS, UNIO og Akademikerne har fremsendt en felles høringsuttalelse.

Så snart Stortinget har vedtatt endringer i berørt lovverk litt senere i høst, vil man starte arbeidet med å utarbeide pensjonskalkulatorer mv. Enn så lenge kan Statens pensjonskasse kun beregne samordnet pensjonen manuelt. Også BFO holder på med dette arbeidet og inntil vi har formlene innarbeidet i et regneark, vil dette ta noe tid.

Dette pensjonsbrevet vil bære preg av noe gjentakelse, men dette er for å gjøre artikkelen mer leservennlig. Innholdet i disse siden er hentet fra forarbeidene, høringsutkast, lover mv.

PENSJONSREFORMEN 2011 OG SPK

Pensjonsreformen er innført og konsekvensen av den har eller vil alle bli omfattet av. Utfordringen er at vi vil ha noen som får sin pensjon beregnet etter de gamle reglene i folketrygden, noen vil få sin pensjon beregnet etter den nye reformen og noen beregnes etter begge. Tilsvarende vil skje med pensjonen fra Statens pensjonskasse. Levealdersjusteringen har litt forskjellig virkning ift til når du er født, desto senere du tar ut pensjon, desto mindre avkortning av pensjonen. Dette betyr at forskjellige årskull vil få sin fremtidige pensjon beregnet på forskjellig måte. Levealdersjustering skjer på uttakstidspunktet for folketrygden (NAV) og ved fylte 67 år for tjenestepensjon (ved samordningen folketrygd og tjenestepensjon).

LITT OM SAMORDNING

I den gamle ordningen ble samordningen mellom folketrygd (NAV) og tjenestepensjon (SPK) beregnet på en slik måte at mange som hadde aktivitetsbasert inntekt, fikk en høyere uttelling enn 66 % av pensjonsgrunnlaget - noen endte opp med godt over 70 %. Årsaken er at samordningsfradraget i SPK ga en fordel i favør av de som hadde høy pensjon fra folketrygden, men lavt pensjonsgrunnlag i SPK. Stortinget bestemte at man fortsatt skulle ha en samordningsfordel etter innføringen av ny pensjonsreform, men den måtte beregnes på en annen måte enn tidligere, effekten er noe mindre enn den tidligere ordningen. Dette førte til at man måtte lage nye samordningsregler for opptjening for de som er født i 1954 og senere.

LA OSS SE LITT PÅ LEVEALDERSJUSTERING.

Levealdersjustering av Folketrygden (NAV)

Vi lever lengre og må fordele oppsparte pensjon over flere år. Mange er omfattet av både gammel og ny folketrygd (FT). Dette kommer til uttrykk gjennom levealdersjusteringen ved bruk av forholdstall (gammel FT) og delingstall (ny FT).

- Forholdstall brukes for alle som er født i 1953 og tidligere. Forholdstallet bruker du ved å dele utregnet pensjon (både folketrygdpensjon og pensjon fra Statens pensjonskasse) med forholdstallet, og pensjonen bli redusert ift til forventet levealder.
- Delingstall benyttes for alle som er født i 1963 og senere. Delingstallet bruker du ved å ta pensjonsbeholdningen din (se nav.no – din pensjon) og dele på delingstallet på uttakstidspunktet (mnd og år). Virkningen av delingstall er noe høyere, dvs du vil få noe mindre i pensjon enn det forholdstall gir.
- De som er født mellom 1954 og 1962 vil bruke både forholds og delingstall fordelt ift til år. Eks er du født i 1956 vil du få beregnet pensjon med forholdstall i 7/10 og delingstall i 3/10.

LEVEALDERSJUSTERING AV TJENESTEPENSJON (SPK)

Når det gjelder levealdersjustering av tjenestepensjon (særalderspensjon) bruker vi forholdstall og justeringstall. Justeringstall fremkommer ved å ta delingstallet på uttakstidspunktet og dele på 13.42. Virkningen av justeringstallet er noe strammere enn forholdstallet.

Eks: Forholdstallet for uttak av pensjon av en som er født i mars 1958. Uttakstidspunkt mars det året han fyller 67 år. Forholdstallet er da 1.077 og delingstallet er 15.39. Justeringstallet blir $15.39 / 13.42 = 1.147$

Virkningen av forholdstall kontra justeringstall vises best gjennom følgende eksempel: Du er født i 1958. Du vil ha 5 år på den gamle- og 5 år på den nye

pensjonsreformen. Du har en pensjon på kr 400 000.- som følgelig skal beregnes med 5/10 med forholdstall og 5/10 med justeringstall.

LEVEALDERSJUSTERING FØDT 1953 OG TIDLIGERE

Disse får både folketrygden og tjenstepensjonen levealdersjustert ved bruk av forholdstall på uttakstidspunktet. Som følge av garantien som partene inngikk avtale om i 2009, er de garantert minst 66 % etter levealdersjustering og tjenstepensjon. Som særalderspensionist vil du få oppregulert pensjonsgrunnlaget med lønnsveksten fra uttakstidspunktet til samordningen ved fylte 67 år.

LEVEALDERSJUSTERING - FØDT MELLOM 1954 OG 1962

I eksemplet ser vi kun på levealdersjustering, samordningen kommer senere. Du er født i mars 1957, ugift. (Forholdstall ved uttak ved 67 år er 1.069, delingstallet er 15.26 Disse tallene finner du ved å gå inn på nav.no og søke etter forholdstall eller delingstall). Som 1957-kull har du 6/10 på gammel folketrygd og 4/10 på ny folketrygd. Du har 40 års opptjening i folketrygden. Sluttpoenget ditt i folketrygden er 5.5 Du har 15 års opptjening før og 25 år etter 1992. Pensjonsbeholdningen din er kr 3.857.881.- og pensjonsgrunnlaget i SPK er kr 530 000.-

Din pensjon fra folketrygden består av en grunnpensjon og en tilleggspensjon. Grunnpen-sjonen tilsvarer en gangers grunnbeløpet i folketrygden pt. kr 96 883.- Din pensjon blir:

Grunnpensjon (ugift)	kr 96 883.-
Tilleggspensjon	kr 229 786.-
Sum	kr 326 669.- x 6/10 = kr 196 002.- / 1.069 = kr 183 350.-
+ Pensjonsbeholdningen	kr 3 857 881 x 4/10 = kr 1 543 152.- / 15.26 = kr 101 124.-
Sum levealdersjustert pensjon fra NAV	= kr 284 474.-

Levealdersjustering av pensjon fra SPK

Braker samme data som i eksemplet ovenfor. I tjenstepensjonsordningen brukes både forholdstall og justeringstall. Det siste er noe vi bruker for de årene som i folketrygden blir levealdersjustert med delingstall, ref eksemplet ovenfor. Pensjonsgrunnlag i SPK er kr 530 000.- Du har 6 år på den gamle ordningen og 4 på den nye. I eksemplet nedenfor er delingstallet 15.26, justeringstallet blir derfor 15.26 delt på 13.42 = 1.137, tilsvarende forholdstall er 1.069.

Kr 530 000.- x 66 % = kr 349 800.- x 6/10 = kr 209 880.- /1.069 = kr 196 333.-	
+ kr 349 800.- (ovenfor) x 4/10 = kr 139 920.- /1.137 = kr 123 061.-	
Sum levealdersjustert pensjon fra Statens pensjonskasse	= kr 319 394.-

Skulle vi bare brukt forholdstall ville din pensjon vært kr 7 828.- pr år høyere. Eksemplet viser at levealdersjustering av din pensjon reduserer pensjonen med kr 30 406.- pr år

LEVEALDERSJUSTERING - FØDT I 1963 OG SENERE

Alleårsopptjening av pensjon i en pensjonsbeholdning, etter samme prinsipp som påslagsmodellen i folketrygden. Her tar man pensjonsbeholdningen på uttakstidspunktet (logg deg inn på nav.no – din pensjon) og deler på delingstallet på uttakstidspunktet (mnd og år), se eksempel senere på sidene.

DAGENS SAMORDNING – HVA VIDerefØRES?

Nå skal vi se på hva som videreføres av gamle samordningsregler og konsekvenser av nye samordningsregler. De samordningsfrie delene i dagens samordningsregelverk er knyttet både til grunn- og tilleggspensjon i folketrygden og SPK. Din pensjon skal utgjøre 66 % av summen av den pensjonen du får fra NAV og SPK. I hovedsak utbetales pensjonen fra NAV i sin helhet og så kompenserer pensjonskassen for differansen opp til 66 %.

Opptjening i SPK

I pensjonskassen får du opptjening av pensjon ifht til grunnlønn og evt faste avtalte pensjongivende tillegg, begrenset oppad til kr 66 000.- I folketrygden opparbeider du deg pensjon av all inntekt du betaler skatt av, men det er noen begrensninger på hvor mye av grunnlaget du opparbeider deg pensjon ifra – selv om du betaler pensjonsinnskudd for all inntekt.

Samordning - fiktivfordel

Dette er årsaken til at de fleste i gruppen før 1959 får mer enn 66 % i pensjon. Ved samordning har man en samordningsfordel mht grunn- og tilleggspensjonen i folketrygden i forhold til pensjonen fra SPK, dette kalles fiktivfordelen. Full grunnpensjon er lik folketrygdens grunnbeløp (G) for enslige og 0.9 G for gifte/samboende. Fullt samordningsfradrag er 0.75 G. Grunnpensjonsfordelen er altså 0.25 G for enslige og 0.15 G for gifte/samboende. I eksemplene vi bruker her er du ugift. Dvs at når SPK samordner pensjon fra NAV og SPK trekker de ifra ¾ grunnbeløp (mens du som ugift fikk 1/1 grunnbeløp i folketrygden).

Når det gjelder tilleggspensjon i den gamle folketrygden fant man de 20 beste opptjenings-årene og delt på 20, du fikk derved et sluttpoengtall. I 1992 endret man både pensjonsopptjeningsprosenten og grensen for hva du fikk opptjening på.

Før 1992 tjente du opp 45 % og fikk medregnet alle år over 1 G. Fra 1992 tjente du opp 42 % og opptjeningen ble også endret. La oss si du hadde 15 år før 1992 og 25 år etter. Sluttpoenget ditt var 5.5 Formelen for tilleggspensjon blir følgelig: Grunnbeløp x sluttpoengtall x 45 % x antall år før/delt på 40. Denne formelen må du bruke når du beregner din egen pensjon. Eks:

Kr 96 883.- x 5.5 x 45/100 x 15/40	= kr 89 920.-
+ kr 96 883.- x 5.5 x 42/100 x 25/40	= kr 139 875.-
Sum tilleggspensjon	= kr 229 795.-

Dersom pensjonsgrunnlaget i tjenstepensjonsordningen (sluttlønnen) er lavere enn fra folketrygden, beregnes det et fiktivt sluttpoengtall med utgangspunkt i pensjonsgrunnlaget.

La oss si at sluttpoengtallet i folketrygden er 5.5 som i eksemplet over. SPK vil regne ut det fiktive sluttpoenget ved å ta pensjonsgrunnlaget, trekke fra ett gjennomsnittlig grunnbeløp og dele på det samme. (Grunnbeløpet før 1.mai var kr 93 634.- mens det ble kr 96 883.- fra 1.mai. Dvs 4 mnd. med det gamle og 8 mnd. med det nye, snittet blir kr 95 800.-) Eks: kr 530 000.- minus kr 95 800.- delt på kr 95 800 = Fiktivt sluttpoeng SPK blir 4.53

Pensjonskassen beregner din folketrygdpensjon med 4.53 som sluttpoeng og får:

Kr 96 883.- x 4.53 x 45/100 x 15/40	= kr 74 061.-
+ kr 96 883.- x 4.53 x 42/100 x 25/40	= kr 115 206.-
Sum tilleggspensjon	= kr 189 267.-

Differansen mellom Grunnpensjon (kr 96 883.-) og ¾ av grunnpensjon (kr 72 662.-) differansen mellom faktisk folketrygd og fiktiv folketrygd (kr 229 795.- og 189 267.) blir i dette tilfelle kr 64 749.- ekstra i pensjon pr år minus levealdersjusteringen.

PENSJON FOR DE FØDT I 1953 OG TIDLIGERE

De som er født i 1953 og tidligere får sin pensjon fra folketrygden basert på gamle opptjeningsregler. Tilpasningen til ny pensjonsreform knytter seg til folketrygden hva gjelder fleksibelt uttak av alderspensjon, levealdersjustering og regulering av pensjoner. De som er født i 1951 er/blir 67 år i år. Dette betyr at de som er født i 1952 og 53, kan ta ut fleksibel alderspensjon frem til 67 år, gitt at de har høy nok pensjonsopptjening. Uttak av fleksibel alderspensjon blir levealdersjustert med forholdstall på uttakstidspunktet.

Særalderspensjon blir levealdersjustert på samme måte som i folketrygden, men skjer tidligst ved fylte 67 år ved at pensjonen divideres med forholdstallet og som om folketrygden tas ut samtidig.

Årskull 1958 og tidligere har fått en individuell garanti for at samlet pensjon fra folketrygden og tjenestepensjonsordningen etter levealdersjustering og samordning. Dette betyr at disse, gitt full opptjeningstid (30 år), får en samlet pensjon på minst 66 % av pensjonsgrunnlaget ved fylte 67 år.

Pensjonister som har fratrådt med alderspensjon før 67 år (eks særaldersgrense) eller med AFP får en samordnet pensjon fra 67 år, og får pensjonsgrunnlaget oppregulert med lønnsveksten fra fratredelsen og frem til 67 år.

PENSJONSEKSEMPEL - FØDT I 1953 OG TIDLIGERE

Du er født i mars 1953, ugift. (Forholdstall ved uttak ved 67 år er 1.041 Du har 40 års opptjening i folketrygden. Sluttpoenget ditt i folketrygden er 5.5 Du begynte å jobbe i 1977 og har 15 års opptjening før og 25 år etter 1992. Pensjonsbeholdningen din er kr 3 857 881.- og pensjonsgrunnlag i SPK er kr 530 000.-

Folketrygden	
Grunnpensjon (ugift)	kr 96 883.-
Tilleggs pensjon	kr 229 795.-
Sum pensjon fra NAV som skal levealdersjusteres	kr 326 678.-
Levealdersjustert pensjon fra NAV/ kr 326 678.-1,041	kr 313 812.-
Tjenestepensjon	
Pensjonsgrunnlag kr 530 000.- x 66 %	kr 349 800.-
- Grunnpensjonsfordel ¾ av kr 96 883.-	kr 72 662.-
- Fiktiv tilleggspensjon	kr 189 267.-
Sum pensjon fra SPK, skal levealdersjustere kr 87 871.- med forholdstall 1.069 dvs	kr 82 199.-
+ Levealdersjustert pensjon fra folketrygden ref over	kr 313 812.-
Levealdersjustert pensjon etter samordning	kr 396 011.-

NYE SAMORDNINGSREGLENE FOR KULL 1954 OG SENERE

Samordningen etter de nye reglene er innviklet, men årsaken er vel mer at det kreves en del tankearbeid for å skjønne et noe innviklet spøråk i stortingsdokumenter, lovproposisjoner og høringsutkast. Alt er nytt og det er få å spørre til råds.

- Samordning og levealdersjustering skal tidligst skje fra fylte 67 år
- Dersom alderspensjonen fra folketrygden er tatt ut tidligere enn tjenestepensjonen, skal det samordnes som om det er tatt ut samtidig ved fylte 67 år.
- Den enkelte kan kompensere for virkningene av levealdersjusteringen ved å utsette uttaket av pensjonen til etter 67 år
- 2 prosent av pensjonsbeholdningen holdes utenfor samordningen.
- Det legges til et kronebeløp på 2,5 G som tillegg til tjenestepensjonen etter samordning. Tillegget divideres med folketrygdens delingstall på uttakstidspunktet. Kronebeløpet justeres for tjenestetid. Kronebeløpet ovenfor inngår i som del av tjenestepensjon før garantitillegget for årskullene 1954-1958, tilsvarende for kull 1959-1962 men med redusert garanti.
- Regelverket får full effekt for alle som er født 1963 eller senere. For årskullene 1954 – 1962 vil effekten gradvis fases inn.

HVEM BLIR BERØRT AV DE NYE REGLENE?

Født mellom 1954 og 1962:

De nye samordningsreglene fases gradvis inn for årskullene 1954-62. Dette betyr at du som tilhører ett av disse kullene får én del av alderspensjonen samordnet etter gamle regler, og én del etter de nye reglene. Dette gjøres ved at samordningen gjøres med full samordning i begge ordninger, for deretter å vekte samordningen ifh til innfasingen av samordningsreglene.

Den gradvise innfasingen innebærer at de som er født i 1954 får 90 prosent av pensjonen samordnet etter gamle regler, og 10 prosent etter nye. For hvert årskull øker andelen som skal samordnes etter nye regler med 10 prosent, slik at de som er født i 1962 får kun 10 prosent av pensjonen samordnet etter gamle regler og 90 prosent etter nye.

Samordningen foretas tidligst måneden etter at du fyller 67 år. Uavhengig av om du tar ut fleksibel alderspensjon fra Folketrygden eller venter med å ta ut denne til du fyller 67 år så vil utregningen basere seg på samordningsbeholdningen ved fylte 67.

Samordningsfradrag

Ved samordningen i gammel ordning kan SPK trekke fra ¾ av et grunnbeløp (grunnpensjonsfordel). I tillegg beregner SPK et fiktivt pensjonspoeng, da de kun kan beregne fradrag ifh til det du har betalt inn pensjonspremie for. De regner dette ved å ta pensjonsgrunnlaget trekker fra et grunnbeløp og deler på grunnbeløpet. Det tallet du får da brukes for å beregne samordningsfradraget for tilleggspensjon. I eksemplet nedenfor er gjennomsnittlig inntekt og sluttpoeng i SPK det samme.

I ny folketrygd trekker man fra 2 % av pensjonsbeholdningen og legger til etter samordningen et beløp tilsvarende 2.5 x grunnbeløpet delt på folketrygdens delingstall på uttakstidspunktet.

SAMORDNING AV PENSJON FOR ALDERSGRUPPEN 1954-1962

Eks fra 2017: Du er ugift, født 1958. Grunnbeløpet er kr 93 634.- Delingstall ved fylte 67 år er 15.57 justeringstall ny alderspensjon 1.160 Forholdstall 1.090 og justeringstall gammel folketrygd 1.090.

Alderspensjon fra folketrygden 5/10 hver på gammel og ny opptj. modell 40 års opptjening ved fylte 67 år Snittinntekt ved 67 år 6 G = kr 561 804.- Sluttpoengtall 5 7 år (45 %) før 1992 og 33 år etter (42 %) Pensjonsbeholdn. ved 67 år kr 4 067 461.- Samordningsbeholdning kr 3986 112.- (98 % av pensjonsbeholdningen)	Offentlig tjenestepensjon Pensjonsgrunnlag 6 G = kr 561 804.- Opptjeningstid 30 år ved 67 år Stillingsandel 100 % Grunnlag for tillegg etter samordning 2.5 G dvs kr 234 085.-
---	---

Tekst	Gammel folketrygd og Dagens samordning	Ny folketrygd og ny samordning
Brutto tjenestepensjon	kr 370 791.-/1.090	kr 370 791.-/1.160
Sum tjenestepensjon	= kr 340 175.-	= kr 319 647.-
- Samordningsfradrag	(Kr 269 315.-/1.090 /15.57 = kr 247 078.-	kr 3 986 112.- = kr 256 012.-
+ Tillegg etter samordning	kr 234 085.-/15.57	= kr 15 034.-
Netto tjenestepensjon før vekting	kr 93 097.-	kr 78 669.-
Netto tjenestepensjon etter vekting: kr 93097.- x 5/10 + 78 669.- x 5/10		kr 85 884.-
+Folketrygd kr 292 723.-/1.090 x 5/10 + 4 067 461.-/15.57 x 5/10		kr 264 896.-
Samlet pensjon uten garanti utgjør 62.44 % dvs		kr 350 780.-
+ Garantitillegg		kr 20 011.-
Samlet pensjon med garantitillegg utgjør 66 % dvs		kr. 370 791.-

FØDT 1963 OG SENERE:

For deg som er født i 1963 eller senere, ble det våren 2018 inngått en ny avtale om offentlig tjenstepensjon som sier at offentlig tjenstepensjon ikke skal samordnes med folketrygden. De første som går av med pensjon etter de nye reglene går av i 2021, og innen den tid så må partene ha kommet til enighet om hvordan forholdet mellom offentlig tjenstepensjon og folketrygden skal være når du fyller 67 år. Eksemplet nedenfor er hentet fra Prop 61 L, som ble vedtatt 11. juni 2018.

Eks fra 2017: Du er ugift, født 1963. Grunnbeløpet er kr 93 634.- Delingstall ved fylte 67 år er 16.17 justeringstall ny alderspensjon 1.205

Alderspensjon fra folketrygden

- Ny opptjeningsmodell i folketrygden
- Opptjeningsår: 40 år ved 67 år
- Gjennomsnittlig inntekt ved 67 år 5.7 G dvs kr 533 714
- Pensjonsopptjening 18.1 % (dvs 0.181) på inntekt opp til 7.1 G

Offentlig tjenstepensjon

- Pensjonsgrunnlag 6 G = kr 561 804.-
- Opptjeningstid 35 år ved 67 år
- Stillingsandel 100 %
- Grunnlag for tillegg etter samordning 2.5 G dvs kr 234 085.-

Pensjonsbeholdning ved 67 år kr 533 714.- x 0.181 x 40 kr 3 864 089.-
Samordningsbeholdning ved 67 år (Pensjonsbeholdning x 0.98) kr 3 786 807.-

Pensjon etter levealdersjustering:

Brutto tjenstepensjon	kr 370 791/1.205	kr 307 710.-
- Samordningsfradrag	kr 3 786 807/16.17	kr 234 187.-
+ Tillegg etter samordning	kr 234 085/16.17	kr 14 477.-
Netto tjenstepensjon		kr 88 000.-
+ Folketrygd	kr 3864 089/16.17	kr 238 967

Samlet pensjon utgjør en kompensasjonsgrad på 58.2 % dvs kr 326 967.-

Vedkommende må jobbe til han/hun er ca 69.5 år for å få 66 % av pensjonsgrunnlaget.

Vi ønsker alle en riktig fin høst!

NESTE UTGAVE:

I neste utgave vil vi ta for oss hva som skjer ved fleksibelt uttak av alderspensjon og konsekvenser ifh til nye samordningsregler. Vi skal også se på konsekvenser for de med oppsatt pensjon (de som sluttet før aldersgrensen for stillingen). Vi skal også ta for oss noen artikler fra skade.no som omhandler yrkesskader bl.a. frostskaader.

Har du spørsmål om ett eller annet som gjelder pensjon eller yrkesskade ta kontakt med:
ragnar.dahl@bfo.no/tlf 93498520
evt grethe.bergersen@bfo.no /tlf 99096521

Sjefen for USAs Europa-kommando på Norgesbesøk

Firestjerner-generalen Curtis Scaparotti er sjef U.S. European Command (EUCOM), og ledet kommandoens forsvarssjefs-konferanse, som denne gang ble avholdt i Norge i begynnelsen av september. Konferansen ble avholdt i PSTs lokaler i Oslo. Slike konferanser blir avholdt kvartalsvis på rundgang blant de Europeiske landene. Konferansene skal sikre og tilrettelegge god kommunikasjon og godt samarbeid mellom Nord-Europeiske land, samt bidra til stabilitet og fred i en utfordrende tid. Temaene på konferansen denne gang var Cybertruslene, beskyttelse av kritisk infrastruktur (merk deg dette Erna), militære øvelser i regionen, og NATOs rolle i forhold til sikkerhet i Arktis. Scaparotti presiserte at han primært har «EUCOM-hatt» på under slike konferansen, og ikke «NATO-hatt». Han roste Norge for fasiliteringen av konferansen, samt Norges bidrag i internasjonale operasjoner.

Einar Holst Clausen

Krigsveteraner møtes på "Torsdags-klubben"

Hver torsdag klokken 12:00 samles gjenværende krigsveteraner på Forsvarsmuseets kafeteria til vaffel og kaffe og hyggelig samvær. Klubben ble dannet av Gunnar Sønsteby i 2008, og det tynnes stadig ut i rekkene. Men en hard kjerne holder fortsatt koken! Offisersbladet møtte en oppegående gjeng spreke 85-95-åringer torsdag den 27. september. Til stede var Åge Aulie (Grenselos som 8 åring med sin far og bror), Olav Hobbessland (Som satt på Grini fra desember 1944- til frigjøringen 1945- leder i Krigsinvalide forbudet frem til 2013, var med i Milorg og XU), Thor Hofsbro (Polititroppene i Sverige), Paul Smith (Polititroppene i Sverige), Ulf Dahl (Polititroppen i Sverige - var på elgjakt denne dagen). Finn Ramsøy er også med i klubben, men han besøker vi to ganger i året på Østerås bo- og behandlingssenter, sier Vibeke Strand fra NVIO. Andre besøkende på klubben denne dagen var Gabriel Lund fra FD, venn av klubben Øyvind Gulliksen, Stein W. Aasland tidligere NK Forsvarsmuseet, og undertegnede. Det var et koselig og sterkt møte med staute karer! Vibeke Strand har et spesielt forhold til disse gutta og tar seg godt av dem. Hun sier dette er en fantastisk mulighet til å få takket de for vår frihet, som de kjempet for i 5 år! Det er historie-time å være der, for disse tidsvitnene er det ikke mange igjen av. Dette er liksom gutta mine dette, som jeg er så utrolig glad i og stolt av, sier Vibeke.

Einar Holst Clausen

U.S Air Force valgte Svensk-Amerikansk treningsfly

Boeing og Saab har sammen utviklet den nye «Jet-trainer» til U.S. Air Force. De skal bygge over 350 TX Trainers, 46 simulatorer, samt annet bakkeutstyr til TX'en.

Verdien er stipulert til over 11 milliarder dollar (ca 100 milliarder kroner). De nye TX flyene er femtegenerasjons treningsfly, og er utviklet av Boeing og Saab helt fra grunnen av.

Så nå skal fremtidens norske piloter utdannes på Saab/Boeings femtegenerasjons-trainer med mye svensk teknologi.

Ser man nøye etter, så kan treneren ligne en pen blanding av JAS Gripen og F-18. Her er det mye teknologi fra begge.

Einar Holst Clausen

WilNor i gang med bygging av leire til øvelse Trident Juncture 2018

I meget god tid før øvelse Trident Juncture 2018, var WilNor i gang med å bygge en rekke store leirer/forlegninger rundt om i landet.

WilNor har lang erfaring på slike etableringer, i tillegg til transport og logistikk for øvrig. Bildet som er tatt av WilNor, viser en av de største leirene i etablerings-fasen, og den ligger på Rødsmoen.

Leiren tar imot over 5.000 soldater! Her er forlegninger, kantiner, kino, butikk og mye mer.

Nitecore P16 Tac
1000lm
854,-

Brynje Antarctic
Hettejakke
3130,-

Suunto 9 Baro
5828,-

Crispi Titan GTX
3503,-

Milrab Original 90L
664,-

Brynje Arctic w/ Windcover
Nettingen binder mye luft
som er hemmeligheten bak
den suverene funksjonen.
424,-

Luminox Navy SEAL
3501.BO
En robust klokke med en
diameter på 45mm.
4176,-

Haglöfs Rugged Mountain
Med flere taktiske løsninger
som passer for tur og
villmarksbruk.
1713,-

Zeiss Conquest HD 8x32
Lett kikkert som er perfekt
å ha med på turer i skogen.
7312,-

GÅ INN PÅ BFO.MILRAB.NO FOR FLERE TILBUD

NAMMO utvikler fremtidens artilleri-granater

Nammo har laget grovkaliber-ammunisjon siden 1904 (Raufoss Ammunisjonsfabrikk), og allerede på 1980-90-tallet begynte kloke hoder, på det som da het Raufoss ASA, å forske på hvordan man skulle øke rekkevidden på artilleri-granater.

Thomas Danbolt orienterer Officersbladet om utviklingen av nye granater.

AV EINAR HOLST CLAUSEN

Officersbladet dro på besøk til Nammo, et aldri så lite industri-eventyr på Raufoss. De har utviklet seg til å bli en av verdens fremste høyteknologiske bedrifter innen både forsvars- og romfartsprodukter. Med sine drøye 650 dyktige ansatte, har Nammo spesialisert seg på design, utvikling, testing og produksjon av et stort spekter av ammunisjon. I de senere år også rakettmotorer. Kanskje mer ukjent er det at Raufoss-bedriften også er verdensledende innenfor miljøvennlig demilitarisering av ammunisjon. Nammo har ekspandert kraftig, og har hel- eller deleide

datterselskaper/virksomheter i Norge, Sverige, Finland, Tyskland, Sveits, Spania, Australia, Canada og USA, med totalt over 2.100 ansatte.

LANGTREKKENDE ARTILLERIHLD

I Nammos lokaler ved Raufoss Industripark, møtte jeg Thomas Danbolt, nestsjef og produktansvarlig (Vice president) for grovkaliber ammunisjon. Danbolt er krigsskoleutdannet og er faktisk også HV-områdesjef. En meget god bakgrunn for jobben han har i dag. Danbolt kunne fortelle om en lang prosess for å utvikle artillerigranaten 155 mm IM HE-ER («Insensitive Munitions, High Explosive, Extended Range»,

som nå er ferdig testet, godkjent, og klar for levering til forventningsfulle artillerister. Finland med sine nyinnkjøpte Koreanske K-9 «Thunder» artillerivogner er første kunde. Norge forventes som kunder når våre første K-9 vogner kommer i 2019.

IM HE-ER har en rekkevidde på drøye 40 km, og har en treffsikkerhet vesentlig bedre enn dagens granater! Det er ifølge Danbolt mange faktorer som bidrar til dette. Vi produserer med svært små toleranser, noe som gjør at granatene blir aerodynamisk- og vektmessig helt like. Dette øker presisjonen. Nammo er faktisk verdensledende på produksjon av bøsinger til artillerigra-

Nammos IM HE-ER granat og øvingsgranat foran den Koreanske K 9 Thunder som Norge nå kjøper.

155 mm IM HE-ER

(«Insensitive Munitions, High Explosive, Extended Range»)

Totalvekt granat: 44,4 kg

Munningshastighet: 935 m/s

Rekkevidde

m/base bleed: L52 rør – 41 km

L39 rør – 30 km

Rekkevidde

u/base bleed: L52 rør – 32 km

L39 rør – 24 km

Sprengstoff: 10 kg MCX-6100 IM

Funksjonstemp: -46 C til +63 C

(Nammo utvikler også IM HE-LR som øker rekkevidden ut til 85 km ved hjelp av en korttidsbrennende rakett som gir skyvekraft)

nater. Før kunne tradisjonelle granater variere i vekt med 2-3 kg. Slikt ville gjort store utslag, når en granat på over 40 kg, skytes opp til 16.000 meters høyde og ned på målet 40 kilometer unna (85 km med IM HE-LR), etter to minutter i lufta, sier Thomas Danbolt. Vårt utdaterte M-109 skyts skyter i dag granater med rekkevidde inntil 28 km og med betydelig større spredning.

«BASE BLEED» ER VIKTIG FOR Å OPPNÅ DEN LANGE REKKEVIDDEN

Hva er nå egentlig «Base bleed»? Det er også luftmotstand bak granaten (aerodynamisk) i svevebanen, noe som senker hastigheten. For å

motvirke disse kreftene, har Nammo videreutviklet det som kalles «base bleed». Inne i granatens ende, er det plassert en nøye tilmålt og balansert kruttladning (støpte hurtigbrennende krutt-lameller) som tenner på vei ut løpet og ved å fylle vakuumet bak granaten med gass, og brenner i 40-50 sekunder for å redusere «drag». Kruttladningen gir ikke skyvekraft. Ifølge Danbolt er det helt avgjørende at man bruker krutt med en svært nøyaktig kjemisk komposisjon, som tåler de voldsomme kreftene under utskyting, og brenner jevnt og 100 % likt på alle granater. Denne «Petter Smart» løsningen har resultert i økt rekkevidde og økt presisjon.

Slik ser Nammo's base-bleed lameller ut. Foto: Nammo

Her ser vi en K-9 «Thunder» avfyre en IM HE-ER med «base bleed» i et skytefelt i Sverige. Man ser tydelig at kruttladningen fortsatt brenner bak granaten. Foto: Nammo

Det er dette vi er gode på sier Danbolt. Vi jobber hele tiden for å øke rekkevidden ytterligere, samt redusere egenspredningen. Vi er ledende i Europa, og blant de beste på verdensbasis, men vår amerikanske avdeling kjemper også om store kontrakter i USA med vår teknologi, sier Danbolt.

FORDELER MED LANG REKKEVIDDE, MEN OGSÅ UTFORDRINGER

Med 40 km rekkevidde kan vårt nye K-9 artilleriskyts dekke/beskytte et betydelig større område enn i dag. Dette gir helt klare operative fordeler. I tillegg er personell, skyts og logistikk bedre beskyttet jo lengre unna fremste linjer de ligger. En stor utfordring er imidlertid mangelen på øvings- og skytefelt i Norge for skyting med artillerigranater på slike avstander. Under test-skyting på maks rekkevidde i Sverige sommeren 2016, måtte deler av luftrommet over Sør-Sverige stenges under skytingen. Dette fordi granatene nådde en høyde på 16.000 meter i banen mot målet. Passasjerflyr flyr ikke over 12.000 meter.

NÅ UTVIKLER NAMMO EN GRANAT MED EKSTREM REKKEVIDDE

Thomas Danbolt orienterte Offisersbladet om

Nammo's Thomas Danbolt forteller verdenspressen om ramjetgranaten på den store forsvars- og sikkerhetsmessen Eurosatory i Paris.

det pågående arbeidet med utvikling av en revolusjonerende artillerigranat, med det som må kalles ekstrem rekkevidde. Fremtidens artillerigranat drives frem med ramjet-teknologi, med en hastighet på over Mach 2.5, og vil få en rekkevidde på 100-150 km! Dette arbeidet har pågått samtidig med utviklingen av IM HE-ER

granaten. Nammo og Thomas Danbolt har deltatt på flere store internasjonale våpenmesser med en modell av ramjet-granaten, sist på Eurosatory i september. Interessen fra verdenspressen skal ha vært stor.

RAMJET

Ramjet-prinsippet fungerer slik at granaten tar inn luft i front, slik at brorparten av faststoffet i granaten er ren brensel uten oksygenpartikler (mer kompakt masse). Dette forlenger brenntiden, og da også rekkevidden betraktelig. Det er ikke overraskende at Nammo har forsket frem en slik løsning, for forskere og ingeniører ved Nammo er i dag langt fremme med sin rakett-teknologi. Nammo utvikler og selger i dag rakettmotorer «world wide». Ramjetmotoren trenger Mach 2.5 for å kunne fungere, noe de nye norske K-9 «Thunder» med sitt lengre løp og høyere utgangshastighet sørger for.

Ramjetgranaten vil få styrefinner og avansert styringsteknologi. Nammo er i samtaler med en Amerikansk leverandør og potensiell samarbeidspartner som kan levere dette. Da gjenstår videreutvikling, tester og testskytinger før granaten kanskje er klar for markedet om 3-4 år, sier Danbolt.

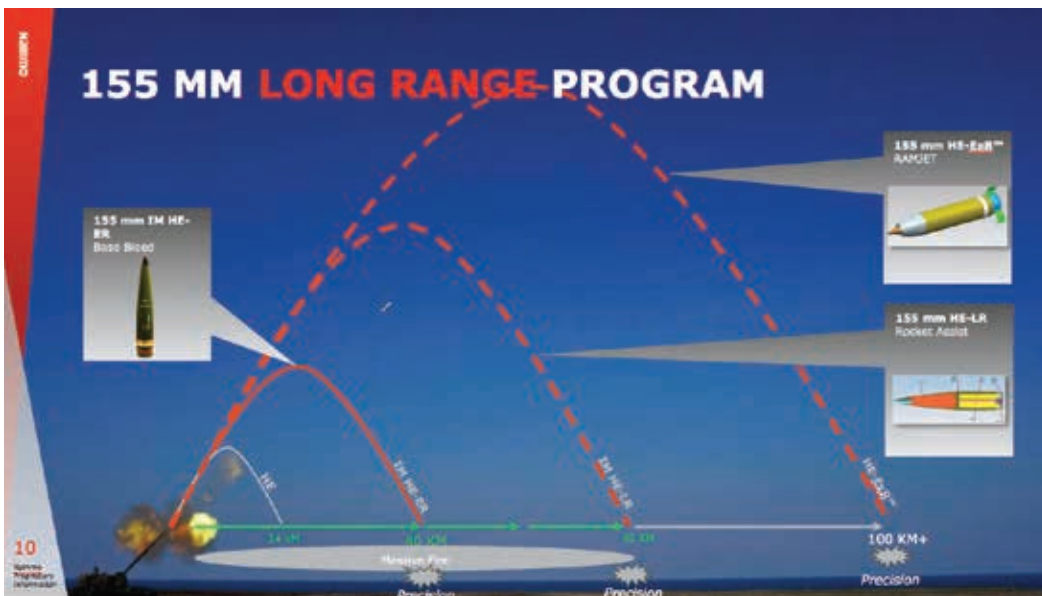
155 mm RAMJET
 Sprengladning: 4 kg
 Totalvekt: ?
 Munningshastighet: Mach 2,5
 Rekkevidde: 100-150 km (må skytes fra L52 rør)

NOEN BETRAKTNINGER

Hæren/Artilleriet får nå 24 moderne K-9 «Thunder» artillervogner. Det er et viktig element for Hærens totale kampkraft. Nyutviklede artillerigranater øker rekkevidden kraftig, helt opp til 150 km. Seks K-9 plassert i Sør-Norge (se skisse) kan eksempelvis dekke hele Sør-Norge med artilleri-ild, og tilsvarende for Midt-Norge og Nord-Norge. Det er i Artilleribataljonen på Setermoen alle skytsene tradisjonelt er plassert, men kan det ved økt trusselnivå vurderes en spredning av skytsene?

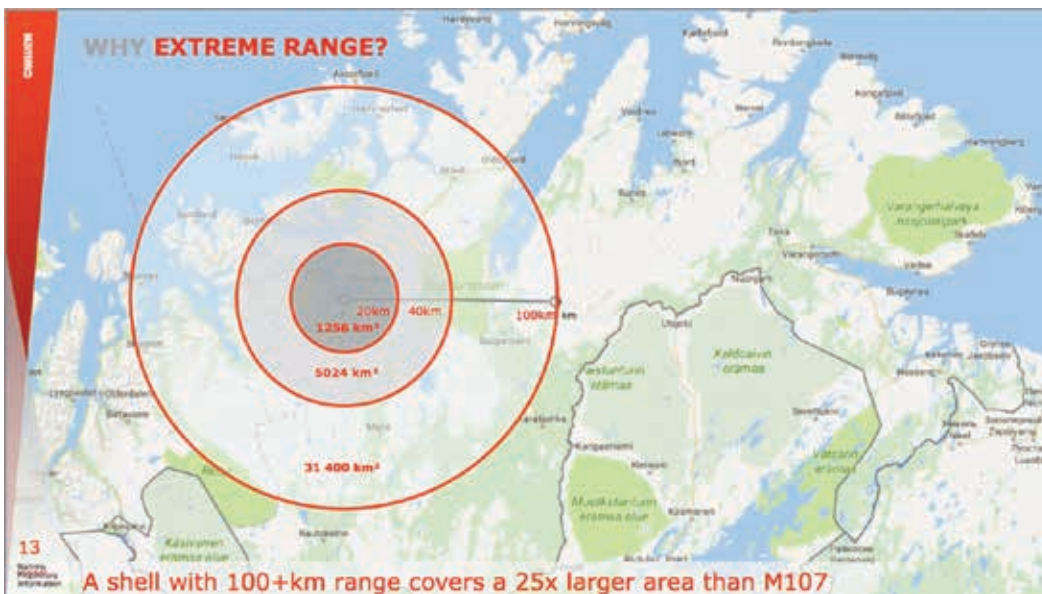
Ser man på skissen med nedslags-radius ved bruk av langtrevkende granater, og flytter K-9 vogner til eksempelvis GSV, dukker det opp en problemstilling. Med en rekkevidde på opptil 150 m, vil granatene kunne nå langt inn på Kola halvøya. Hva vil hypotetisk kunne skje i forhold til Russlands bastionsforsvar, når de føler at deres baser og strategiske våpen er truet? Debatten om langtrevkende våpen i Finnmark er pågående. Er artilleri med granater som kan nå mål 150 km inn i Russland regnet som langtrevkende våpen?

Våre aldrende M 109 A3GN-skyts er på vei ut til fordel for K-9 «Thunder» fra Korea. Skal våre M 109 A3GN skrotes? Kan de lagres for senere bruk i en skarp situasjon?

Presisjons-produksjon av bøsninger.

A shell with 100+km range covers a 25x larger area than M107

fakta

NAMMO - etablert 1998 ved sammen-
 slåingen av Raufoss ASAs ammunisjonsvirk-
 somhet, det svenske Celsius AB (et selskap
 tilknyttet Saab AB) og Patria Oyj i Finland.

Fra 2006 eies NAMMO 50 % av den norske
 stat og 50 % av Patria Oyj.

NAMMO AS er et holdingselskap, med hel-
 eller deleide datterselskaper/virksomheter i
 Norge, Sverige, Finland, Tyskland, Sveits,
 Spania, Australia, Canada og USA.

Skivebom!

Jeg har nettopp lest artikkelen «Nye stridsvogner vs gamle» i Offisersbladets fjerde nummer (2018). Dette er en artikkel som trenger korleksjon. Hvem er jeg til å hevde dette? Det er et betimelig spørsmål, og derfor starter jeg med å presentere meg selv for leserne. Jeg har 20 års erfaring med stridsvogn og i omlag 10 år vært hovedinstruktør stridsvogn ved det som i dag heter Hærens våpenskole. De siste årene har jeg vært prosjekt-offiser for P5050 Hovedkampssystem. De av oss som arbeider med anskaffelser må forholde oss til Sikkerhetsloven, i tillegg til meget konkrete taushetsklæringer fra aktuelle tilbydere og leverandører. Det er en forklaring for hvorfor debatten sjelden føres av oss. Det er jo også slik at saksbehandlere primært sender sine anbefalinger tjenestevei, og ikke gjennom media. Imidlertid blir det sagt og skrevet så mye rart at det ikke går an å forholde seg i ro lengre. Mitt innlegg her er ikke et offisielt skriv, og må derfor leses som et meningsinnlegg. Imidlertid håper jeg at leserne fester lit til mine vurderinger.

Det er mye bra og riktig i artikkelen som Walter Christian Håland har fått på trykk, men dessverre er enkelte ting regelrett galt. Håland mer enn antyder at det er raskere og billigere å kjøpe nytt, fremfor å oppgradere eksisterende vogner. Dette er feil! Håland skriver endel om Tysklands A7V program, som ganske riktig er basert på ombygging av gamle vogner. Dersom det hadde vært billigere og raskere å kjøpe nye, enn å bygge om gamle, så hadde selvsagt Tyskland valgt den løsningen selv! Håland skriver allerede i sin innledning at en ombygging vil måtte vente til etter 2023, på grunn av pågående produksjon. Også dette er feil. Selv om del 2 av Hålands innlegg ikke har kommet på trykk ennå, vil jeg allerede nå fastslå at eventuelle påstander knyttet til gunstighet innen tid og kostnad heller ikke stemmer for K2 Black Panther, sammenliknet med å oppgradere eksisterende Leopard 2 til nyeste versjon. Det kan lett dokumenteres, gitt at man er i en posisjon der man får innsyn i den formelle, graderte prosjektdokumentasjonen.

(Red.anmrk: Stridsvogner til Hæren del 2, kom på trykk i denne utgave.)

Håland har rett når han påpeker at A7V programmet dels gir vognen nye løsninger, og dels handler om å «reparere gamle svakheter». Graden av nyvinning står og faller på betalingsviljen. Det gjelder i noe grad for Tyskland, og i høyeste grad for Norge! Alle tidligere forsøk på oppgradering av dagens vogner har vært stoppet på grunn av manglende betalingsvilje. Forrige forsøk, som ble dømt nord og ned av LMU og Stortinget, var et rammet styrt prosjekt fra dag en. Ytelsesnivået var tilpasset daværende betalingsvilje, formidlet av Forsvarsdepartementets (FD), gjennom oppdrag om fremskaffelsesløsning (OFL). Derfor har LMU, så vel som Stortinget, rett når det påpekes at det reelle behovet for ildkraft og beskyttelse ikke var godt nok ivarettatt.

Landmaktsutredningen (LMU) har bidratt til en fornyet diskusjon om stridsvogn, og herunder satt på agenda at Hæren trenger bedre ytelser enn

Leopard A7-

hva den har i dag. En stridsvogn er ikke uovervinnelig, og ingen benekter at A4 har blitt bekjempet i Syria! Imidlertid er Leopard 2 A4 langt bedre beskyttet enn alle andre kjøretøy Hæren har, og derfor ville utfallet trolig ha vært verre hvis det f.eks. var CV90 eller IVECO som ble utsatt for denne ildgivningen. Pansringen skal beskytte mannskapet, og sånn sett er det noe underordnet hvordan ting ser ut etterpå. Uten å gape over for mange momenter i mitt innlegg, så nevner jeg at enkelte kilder forklarer de største ødeleggelsene gjennom at Tyrkia selv satte inn F-16 for å varig ødelegge de vogner som måtte forlates på slagmarken.

Tilbake til debatten om beskyttelse, så åpner aktiv beskyttelses system (APS) for nye muligheter. Tyskland har besluttet å anskaffe APS til Leopard 2, for bruk i en stridsvogneskadron som skal stå på NATO VJTF beredskap i 2023. Kilder i Tyskland sier at bildene fra Syria selvsagt hadde påvirket myndighetenes vilje til å godkjenne denne investeringen. Ingenting uten APS kan «kjøre videre» etter å ha havnet i et reelt bakhold der det brukes tunge panserbekjempelesvåpen. Derfor er det lett å være forkjemper for APS. Så er det ikke slik at APS kun er aktuelt for nyutviklede kjøretøy; derimot er det mange nasjoner som vurderer dette for dagens materiell. En Leopard 2 med APS vil åpenbart ha en bedre total beskyttelse enn f.eks. CV90 med samme APS. Det er derfor helt urimelig å forkaste Leopard 2 på grunn av «lite pansring», og her mener jeg at LMU har vært uryddige i argumentasjonen. Et praktisk problem er også at APS koster en god del kilometer med 4-felts motorvei, og dette er grunn til at Tyskland i første omgang kun anskaffer 18 systemer.

Et annet hovedtema i debatten om stridsvogn er ildkraft. Debatten handler gjerne om våpenstørrelse, hvilket er høyst relevant. Imidlertid er det lite snakk om ammunisjon. Skal ildkraften komme til effekt, så betinger dette dessuten gode sensorer og siktemidler. Enkelte nasjoner, slik som USA, bytter ikke ut L-44 kanonen, men hevder likefullt å besette ildkraft til å bekjempe T-14 Armata. USA begrunner dette i egenskapene til

deres ammunisjon, som blant annet nytter utarmert uran (DU). Nå anser jeg DU ammunisjon som lite aktuelt for Norge, og der er derfor lett å argumentere for ny kanon L-55A1. Det er også mitt personlige standpunkt, men jeg nevner denne nyansen for å vise at det strengt tatt er overfladisk å kategorisk stemple L-44 som utdatert. Å gi Hæren tilstrekkelig ildkraft til å kunne nedkjempe moderne stridsvogner er en hastesak! Det er etter min vurdering uansvarlig å fortsette med det vi gjør nå: som er å skyve alt ut i en usikker fremtid. Manglende vilje til å fornye selve våpensystemet bør derfor resultere i en seriøs ammunisjonsdebatt; forutsatt at man som nasjon faktisk ønsker å inneha evne til å bekjempe moderne stridsvogner på de skytehold som siktemidler og ildledningssystem understøtter. Alle detaljer utover dette er selvsagt gradert, men samtidig er dette et kjernepunkt for hvorfor utsettelse til etter 2025 er fullstendig urimelig.

Det positive med Hålands artikkel er at den viser til at andre nasjoner, inkludert Russland, relativt hyppig gjennomfører oppgraderinger. Det er ca.15 år siden Hæren tok Leopard 2 A4 NO i bruk. Vognene var allerede godt brukt av Nederland, og det er riktig påstand at vi ikke har klart å forbedre beskyttelsen eller våpensystemet utover gjeldende standard fra 1980. Sammenliknet mot andre nasjoner er vi altså underlegen i teknologi, i tillegg til å ligge milevis unna i antall. Det er derfor svært beklagelig at Forsvarsdepartementet ikke treffer tiltak i dag, men heller knytter seg til et håp om at det skal komme et eller annet mer moderne, en eller annen gang i fremtiden. Alle seriøse kilder i fagmiljøet peker på at dette ligger minst 15 år frem i tid, og derfor har det vært lite fruktbart at LMU har bidratt til å spre en forventning om at en helt ny generasjon vogner er like rundt hjørnet.

Hæren vet hva den vil ha. FMA vet hvor raskt det kan gjøres, og hva det vil koste. Det eneste momentet som medfører usikkerhet er politikernes vilje til å følge dette opp!

Rittmester Christoffer Westermoen
Rittmester.

Casio G-Shock Mudmaster GG-1000

Casio var i 1983 den første klokkeprodusenten som slapp en støtsikker klokke. Oppgjennom de siste par tiårene har de forbedret og perfektionert G-Shock-teknologien. Funksjonene er raske og enkle å ta i bruk, og innfatningen og funksjonsknappene er søle- og støvsikre, slik at du alltid vil kunne bruke dem, uansett hvor ekstreme forholdene er. Klokken har i tillegg en Super-Auto-LED lys funksjon. Og når denne funksjonen er aktivert, holder det å bare vri håndleddet lett for å lyse opp bakgrunnen på klokken. Med mineralglass mot vibrasjoner og støt, trenger du ikke være redd for at glasset skal bli ødelagt under aktivitetene dine. Selve urverket er beskyttet av en urkasse i resin, som gjør at klokken tåler slag og støt. Ikke bare tåler klokken det meste som skjer på land, men den er også vanntett ned til 200 meter!

Mudmaster GG-1000 koster 3325,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Nitecore HA40 1000lm

HA40 er en liten og kompakt hodelykt som tåler tøffe utfordringer både i tørre og våte omgivelser. Lykten er vanntett ned til 2m og benytter en patentert beskyttelse mot støt og slag, som motvirker både utvendig og innvendig skade. I tillegg til å være robust, har lykten en lysstyrke på hele 1000 lumen og en rekkevidde på opptil 182 meter.

Nitecore HA40 1000lm koster 933,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Salomon X Alp 23L

Lett, robust og stabil sekk som gir deg raskt tilgang til det du trenger. Boks til steg jern, hoftebelte og en enkel bæreløsning som gir deg rask tilgang til det nødvendige utstyret. Rygg systemet holder sekken tett inntil kroppen og gir en riktig blanding av støtte og bevegelsesfrihet. Sekken er ideell til turer/skiturer i fjellet eller på isbre.

Salomon X Alp 23L koster 1615,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Casio G-Shock Steel GST-W130BC

Casio var i 1983 den første klokkeprodusenten som slapp en støtsikker klokke. Opp gjennom de siste par tiårene har de forbedret og perfektionert G-Shock-teknologien. Klokken er solcelledrevet og har helautomatisk LED-Lys. Helautomatisk LED-Lys vil si at når du vrir på håndleddet i dårlig lys, tennes bakkelysningen automatisk. Klokken har også en støtsikker konstruksjon som gir beskyttelse mot støt og vibrasjon.

G-Shock Steel GST-W130BC koster 4085,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Polske piloter i blitzen

«Det eneste jeg visste om det polske luftvåpenet var at de bare hadde holdt ut tre dager mot Luftwaffe, og jeg hadde ingen grunn til å tro at de ville skinne klarere i England», uttalte en britisk RAF-løytnant om sine nyankomne polske allierte.

Nykomlingene skulle komme til å overgå alle forventninger.

AV TROND SÆTRE

Etter Polens kapitulasjon i 1939 flyktet titusener av polske militære vestover for å fortsette kampen. Noen dro til Storbritannia allerede i desember 1939, men de fleste havnet først i Frankrike. De ble mottatt som allierte, men ikke gitt noen særlig militær tillit. Under den tyske invasjonen av Frankrike fikk bare 10 % av de polske flyvåpenpilotene kjempe. I løpet av juni og juli, og særlig etter Frankrikes kapitulasjon, flyktet de videre til Storbritannia, som de kalte «Håpets Siste Øy». Til sammen hadde 8000 polske piloter havnet på britisk jord i løpet av sommeren 1940.

I utgangspunktet ble de møtt med den samme skepsisen her som i Frankrike, men behovet for flere piloter var desperat. 11. juni signerte den polske eksilregjeringen en avtale med den britiske regjeringen om å opprette en polsk flyvåpenavdeling i Storbritannia. RAF dannet to skvadroner, 302 «Pozanski» og 303 «Kosciuszko», med polske piloter og britiske kommandører. Mye måtte læres fra bunnen av. De måtte venne seg til å trykke gass-spaken framover for å akselerere, ikke bakover, som på de polske flyene. De måtte venne seg til fly med uttrekkbart landingsutstyr, og til å bruke det imperiske målesystemet. Språkopplæring hadde høy prioritet. De fleste av polakkene kunne ikke noe engelsk fra før, skjønt mange av dem kunne fransk, som det var lettere å finne tolker til. For å lære dem britisk flytaktikk ble pilotene beordret til å delta i bakkeøvelser der de kjørte i flyformasjoner med radio, speedometer og kompass – på trehjulssykler. «Britene kaster bort så mye av vår tid med sine barnslige øvelser når vi allerede har gjort oss fortjent til vingene våre» kommenterte en polsk flyoffiser i memoarene sine.

Men polakkene ble tidsnok tatt på alvor. 13. august erklærte Hermann Göring «Adlertag» (Ørnedagen), dagen da Luftwaffe startet sin offensiv for å sette RAF ut av spill og oppnå dominans over det britiske luftrommet. De innledende tapene på britisk side var såpass omfattende at treningstiden måtte reduseres fra seks måneder til to uker, og skvadron 302 «Pozanski» ble erklært operativ allerede den 15. august. De polske pilotene utmerket seg med noen innledende episoder: 24. august skjøt den polske piloten Antoni Glowacki ned fem tyske bombefly i løpet av tre ulike trefninger på en dag. Dette gjorde ham til en av bare tre piloter under Battle of Britain som oppnådde «Ace-in-a-Day»-heltestatus. 30. august, midt i en treningsmanøver over Hertfordshire, fikk den polske offiseren Ludwik Paszkiewicz øye på en større formasjon av tyske fly, og meldte fra til skvadronsjef Kellett. Da han ikke fikk svar, valgte han på eget initiativ å konfrontere en Messerschmitt Me-100, og skjøt den ned. Paszkiewicz var medlem av Skvadron 303 «Kosciuszko», som fortsatt ventet på å komme i kamp. For den egenrådige handlingen fikk han en reprimande, men også en uoffisiell gratulasjon, og på Kelletts anbefaling ble 303 erklært for operativ samme kveld. Paszkiewicz' handling ble gjenskapt i spillefilmen «Battle of Britain» (1969).

Allerede dagen etter Paszkiewicz' soloangrep gjennomførte 303 et vellykket luftslag som endte med at skvadronen felte seks Messerschmitts på et kvarter, uten tap av egne menn. I ukene som fulgte, skaffet de polske 303-pilotene seg en imponerende merittliste: 126 tyske fly ble skutt ned, nesten tre ganger så mye som for en gjennomsnittlig britisk jagerskvadron, med bare en tredjedel av tapene. På den første dagen av Blitz, 7. september, skjøt de ned 14 tyske fly uten egne tap. Ni av pilotene fikk status som «flyger-ess», blant disse den mest-treffende piloten under hele Battle of Britain: Josef Frantisek, som var tsjekker, men regnet seg blant polakkene, skjøt ned 17 Luftwaffe-fly. Fire polske offiserer fikk Distinguished Flying Cross-ordenen.

Hva var det som fikk de polske pilotene til å utmerke seg? Erfaring hadde mye å si. De britiske pilotene var i snitt yngre, og mange av dem var tvunget til å nøye seg med kortvarig trening. De var opplært til å stole på instrumentene og radioen, mens polakkene stolte mer på sine egne vaktsomme øyne. En polsk taktikk som var uvant for britiske piloter viste seg også å komme til stor nytte: De prøvde å fly mellom de tyske formasjonene og komme på kloss hold av motstanderne før de skjøt (i motsetning til de britiske pilotene, som var opplært til å skyte når de var 150 yards fra de tyske flyene). Dette viste seg å være svært effektivt. Taktikken skapte panikk blant de tyske flygerne, som spredte seg eller gjorde retrett. Polakkene utnyttet også det faktum at britiske fly hadde større fart og manøverbarhet enn de polske, og brukte sine aerobatiske ferdigheter til å utmanøvrere fiendtlige fly.

I løpet av Battle of Britain falt 29 polske piloter i kamp, blant dem de før omtalte Paszkiewicz og Frantisek. Resten av krigen forble det polske luftmannskapet en del av den britiske krigsmaskinen, og de deltok i praktisk talt samtlige av RAFs operasjoner ute i Europa. Innsatsen førte til at de fikk heltestatus i britisk offentlighet under krigen. Når de gikk på byen ble de påspandert middag og drinker, og det ble sagt at britiske flysoldater gjerne lot som de var polske for å bli mer populære hos damene.

Til sammen 1903 polske flysoldater hadde ofret livet innen krigens slutt. Flere av de overlevende bosatte seg i Storbritannia eller samveldet etter krigen. Noen ville imidlertid hjem, men opplevde å få dårlig behandling av det nye, sovjetkontrollerte regimet i Polen. Myndighetene regnet dem for suspekte, og nektet dem tjeneste. Noen ble til og med arrestert, mistenkt for spionasje. Først med Stalins død i 1953 ble de fleste hjemvendte pilotene rehabilitert.

Last ned Offisersbladet-appen – få en annerledes leseopplevelse!

Den nye App'en heter Offisersbladet+,
og skal fungere på iPad, Androide
lesebrett og alle typer mobiltelefoner

Last ned utgavene
og du har ditt eget
Offisersbladet-bibliotek.

Fremragende bildekvalitet
på lesebrett-utgaven, og
tekstspalter du selv drar
opp med fingeren.

Årets Army Summit

med fokus på Nordområdene og Arktis

Sjefen for Hæren generalmajor Odin Johannessen inviterer hvert år til Army Summit i samarbeid med Atlanterhavskomiteen. Her foredrar og debatterer nasjonal og internasjonal ekspertise om aktuelle temaer primært rundt Hæren vår. Det være seg alt fra organisering, personell- og materiellstatus, materiellanskaffelser, til sikkerhets- og alliansepolitikk. Det hele gjennomføres på engelsk med tanke på flere internasjonale foredragsholdere og tilhørere.

AV EINAR HOLST CLAUSEN

SJEF HÆREN

Generalmajor Odin Johannessen innledet den 18. september i Ridehuset/Akershus festning, med å fremheve at flere land i økende grad er selvheldende og utfordrer internasjonale avtaler, også våre allierte. Johannessen beskrev vårt førstelinjes forsvar som er det å overholde internasjonale lover og avtaleverk. Andrelinjes forsvar er vår militære kapasitet (som i dag er utilstrekkelig), og vårt tredjelinjes forsvar er hjelp fra NATO. Hærsjefen var i sin åpningstale innom økt trusselbilde, økt spionasje, klima-endringer, vern om vårt demokrati og våre naturressurser.

«Vi må være relevante i dag,
i morgen og i fremtiden!»

Generalmajor Odin Johannessen
– sjef Hæren

FORSVARSMINISTEREN

Frank Bakke Jensen var i sitt innlegg innom verdien av våre naturressurser, Russlands annektering av Krim, og kraftige oppbygging av styrker på Kola-halvøya, sett i sammenheng med det Russlands bekymringsfulle «Bastionforsvar». Samtidig sa statsråden at Russland ikke representerer en direkte trussel for Norge, og at vi har en lang historie med samarbeid over landegrensene. (Dette ser vel ut til å ha forandret seg de siste årene, med et stadig kjøligere «klima». Stikkord: Langtrekkende missiler i Nord, Trident Juncture 2018, Russland arrestasjon og spionsiktelse mot Frode

Berg, og nå Norges arrestasjon og spionasje-siktelse mot Mikhail Botsjkarev).

Bakke Jensen snakket også om behovet for forsterket etterretning og overvåking, og styrking av Hæren i Finnmark. Vi fikk nok en gang høre at det ikke blir nye stridsvogner før i 2025, men at Regjeringen skal nå 2 % målet. Statsrådets uttalelse «Det er ingen erstatning for boots on ground», står i en viss kontrast til Hærens tilstand i dag. Under en senere spørsmål & svar-runde, sa Bakke Jensen at han i kommende LTP vil la de «lyseste hodene» fremme sin anbefaling for politisk beslutning. Hvis han med det antyder et tydeligere skille mellom «fag» og «politikk», samt mener at de «lyseste hodene» finnes blant FDs byråkrater, så er det grunn til bekymring.

Nestkommanderende for U.S. Marine Corps styrkene i Europa og Afrika

Oberst J.J. Correl orienterte om at USMC de neste årene vil rotere en bataljon for trening i Norge (Settermoen og Værnes). Det er en nylig inngått avtale mellom USA og Norge som regulerer dette. Obersten nevnte forhåndslagringen av materiell til en USMC-brigade i Trøndelag, og øving på deployering i luft- og sjø-området. Dette handler om Norges nasjonale sikkerhet, men også USA og Norges interesser i Arktis, sa Correl. Ønsket om økt interoperabilitet mellom allierte styrker står også høyt på listen til Correl.

Under spørsmål & svar-runden, bekreftet både oberst Correl og generaløytnant Patrick Sanders (Storbritannias sjef for hærstyrkene), at Norge ikke oppleves som irrelevant, men en foretrukken partner i trening, krise og krig. Norske soldater oppleves som profesjonelle. Generaløytnant Sanders (GBR), la for øvrig i sitt innlegg spesielt vekt på økt trussel fra Russland, økt Russisk aktivitet i Nord-områdene/Arktis, økt Cybertrussel, bekymring for Russland Bastionforsvar, og at vi også bør ha fokus på Baltikum og Østersjøen.

Oberst John J Carroll USMC. Foto Forsvarets Mediesenter.

GENERALMAJOR CHARLES STICKLAND SJEF ROYAL MARINES OG AMFIBIESTYRKENE

Generalmajoren presiserte også at vi må se debatten om Nord-områdene og Arktis i sammenheng med Baltikum og Østersjøen. Han var opptatt av om NATO-alliansen er i stand til å binde alle domeneene sammen (Hær-Sjø-Luft-Cyber-Space). Stickland, som flere av de andre generalene og oberstene, nevnte betydningen av JEF (Joint Expeditionary Force). En hurtig reaksjonsstyrke med Hær, Sjø og Luftstyrker fra Storbritannia, Danmark, Estland, Latvia, Litauen, Nederland og Norge. JEF er ledet av Britene, og kan deployeres over hele verden, alene eller som en del av en FN/NATO-styrke.

UTDELING AV RAM-PRISEN (Respekt - Ansvar - Mot)
Army Summit ble en fin arena for utdeling av RAM-prisene for 2017 og 2018. Vinnerne flankert av generalmajor O. Johannessen og sersjantmajor R. Wenneberg er:

Respekt 2017 - Stabssersjant Åge Sommerset Ing.Bn.
Ansvar 2017 - Kaptein Svein K. G. Solberg TMBN
Mot 2017 - Kommandersersjant Gisle Totland Krigsskolen
Respekt 2018 - Stabssersjant Ole H. Alvestad FSAN
Ansvar 2018 - Konsulent Gry Elin Sponberg Hærens befalsskole, Krigsskolen
Mot 2018 - Kaptein Eirik Øverland Stridstren Bn.

Årets Army Summit var meg et godt gjennomført, men ble kanskje lagt på et for høyt nivå, med globale sikkerhetsperspektiver, stormaktsutvikling og abstrakte problemstillinger. Slett ikke uviktig, men passer kanskje ikke så godt i forhold til der Hæren er i dag. I debattpanel med U.S.Marine Corps, Royal Navy og Royal Marines, blir vi relativt små.

Med et så variert og sammensatt program med svært mange foredrag/innlegg, blir det i denne artikkelen umulig å få med seg og kommentere alle sammen. Men avslutningsvis skal én mann likevel få plass, nemlig tidligere sjef E-tjenesten generalløytnant Kjell Grandhagen.

KJELL GRANDHAGEN KALLER EN SPADE FOR EN SPADE!

Grandhagens innlegg var kraftfullt - rett og slett herlig befriende og rett frem. Han slo tidlig fast at det er på høy tid å tenke langsiktig i forsvarspolitikken, minst 30-40 år! Norge er et lite land med et lite forsvar. Å investere i langtrekkende strategiske våpen er galskap, sa generalløytnanten. Her lå det nok et lite stikk til Sverre Diesens tankesett.

Han sa videre at Russland er stadig mer villig til å forsvare sine interesser. De er ikke eksensive, men har presisert (les: truet med) at de kommer til å håndheve dette! Russlands Bastionforsvar innebærer at Russland kommer til å gå inn i Finnmark for å beskytte sine strategiske våpen (atomubåtene osv) på Kola-halvøya, hvis de føler seg truet. Men vi må uansett forsvare Finnmark! Artikkel 5 i NATO er svekket under president Trump, så Norge må formidle at vi er villige til å forsvare oss, og villige til å ta store tap. Grandhagen mener at vår hær i dag er irrelevant. Vi burde hatt råd til en komplett fullmekanisert brigade med nytt moderne materiell (les: nytt artilleri, luftvern OG nye stridsvogner!), samt transporthelikoptre! I tillegg burde vi absolutt hatt en mobiliserings-brigade, for å oppnå utholdenhet.

Grandhagen var meget klar på at om Regjeringen virkelig mener at vi skal nå 2 % målet innen 2024 (en økning på ca 20 milliarder ift i dag), så må vi i så fall umiddelbart begynne å bygge opp organisasjonen! Å bygge en større struktur med flere utdannede og kvalifiserte befalingsmenn- og kvinner tar mange år. Dessuten tar materiellanskaffelser flere år, og vil kreve mer kvalifisert personell i de forskjellige materiellanskaffelsesprosjektene.

Grandhagen avsluttet med å si at Norge bør invitere president Putin til Frigjørings-markeringen i Finnmark i 2019. Dette er også positiv dialog og kontakt mellom to nasjoner, sa han.

Generalløytnant Kjell Grandhagen tidligere sjef E-tjenesten la ikke papir imellom i sitt innlegg under Army Summit. Foto Forsvarets Mediesenter.

Kystberedskaperen er svekket

Tidligere kommandørkaptein Svein Jarle Jacobsen er bekymret for kystberedskaperen for vår 100 000 km lange kyst etter at Sjøheimevernet i fjor ble avviklet. Sjøheimevernet bestod av ca 2000 mann og 130 båter. Alle båtene er nå borte, men en del mannskaper, blant annet dykkere, er overført til andre oppgaver, og Heimevernet har overtatt noen landbaserte sensorstasjoner.

Jacobsen var tidligere sjef for Sjøheimevernets utdannings- og kompetansesenter og hevder i Dagsavisen 25. august at nå «ligger Norges kyst med rumpa bar». Han hevder videre at Norge ikke har noen reell effektiv evne til objektsikring på sjøsiden verken i fred, krise eller krig», og at vi rett og slett har mistet vår evne til å kontrollere vår egen kyst i de regionene hvor Marinen og Kystakten kommer til kort». Han mener at infrastrukturen for ilandføring av olje og gass, for eksempel gasskraftverket på Mongstad, er særlig sårbar. Dessuten er havner, Ørlandet flystasjon og marinebasen Haakonvern eksempler på objekter som er dårligere sikret uten Sjøheimevernet, ifølge Jacobsen.

Forsvarsdepartementet opplyser at Sjøheimevernets oppgaver nå er overtatt av Forsvaret, og at Forsvarets samlede ressurser og kapasiteter skal dekke Sjøheimevernets tidligere oppgaver. Dette

Innsatsstyrke Bundle under en apriløvelse i Oslofjorden i 2015. Foto Forsvaret.

er det all grunn til å sette et stort spørsmålsteget ved. Med nedleggelsen av Sjøheimevernet reduserte man også en militær støtte til Politiet i objektsikring på sjøsiden. Her har Politiet svært begrensede ressurser. I dagens situasjon – med krig i Europa på 5. året, er effektiv kontroll av hele

vårt territorium viktig. Sjøheimevernet kostet 80 millioner kroner årlig å drive. Var dette en fornuftig innsparing? Mer enn tvilsomt, spør du meg!

Nils Tore Gjerde,
medlem av Romsdal forsvarsforening

G-SHOCK
ABSOLUTE TOUGHNESS
MASTER OF G

PROFESSIONAL CONQUEROR

MUDMASTER GWG-100
You have the strength to succeed. The dirt and mud protected MUDMASTER GWG-100 is equipped with tough solar for limitless power and it receives also the radio signal for absolute precision. Keep on working!

CHALLENGE THE LIMITS
SINCE 1983

CASIO | For more information about the Master of G collections: g-shock.eu

URMAKER TSS
urmakertss.no

Bruk BFO's rabattkode: Bfo20-0718
20% rabatt
på alle varer i nettbutikken

G-SHOCK
ADJUST 24 13 14 5
12 10 2
6:30
Casio ALM 510
MUDMASTER
MODE 19 18 17
PROTECTION
MUD RESIST
MULTI BAND 6
TOUGH SOLAR

Nasjonal Veterankonferanse 2018

Lillehammer var vertskommune for nærmere 400 veteraner og inviterte gjester under årets veterankonferanse på historiske Lillehammer hotell.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

VELKOMMEN TIL ÅRETS VETERANKONFERANSE!

Også i år var den tidligere TV2-profilen Siri Lill Mannes konferansier på veterankonferansen. En jobb svært få kan gjøre bedre. Den første hun presenterte og ønsket velkommen på scenen var forsvarsminister Frank Bakke Jensen, som ønsket alle velkommen og fortalte blant annet om stadig bedre veteran-ivaretagelse, og at flere kommuner nå kommer på banen med ivaretagelsen av veteraner. Han kom også inn på at vi må tørre å si at det faktisk er soldater som får posttraumatisk stress-syndrom (PTST) etter tjeneste i krigssoner. Forsvarsministeren skroet videre av det store FN-jubileet og FN-veteranmarkeringen i Oslo (og flere steder i landet), der for øvrig Libanon-veteranen og tidligere rockeband-medlem Bakke Jensen, tro til med gitarspill!

VELKOMMEN TIL LILLEHAMMER!

Ordfører i Lillehammer kommune Espen Granberg Johnsen ønsket deretter alle velkommen til vinteridretts- og turistbyen Lillehammer, men også forsvarskommunen Lillehammer, med Jørstadmoen leir/Cyberforsvaret. Kommunen forbedrer seg nå på storinnrykk av flere tusen soldater fra flere land under øvelsen Trident Juncture. De blir forlagt på Jørstadmoen, men benytter sikkert Lillehammers mange tilbud. Ordføreren nevnte selvfølgelig at Lillehammer hotell var hotellet til hele IOC-eliten under vinter-OL i 1994, men også at dette var stedet der kapitulasjons-kravet ble overlevert sjef for den tyske okkupasjons-makten i Norge, generaloberst Franz Böhme i mai 1945.

STATSRÅDER OG STATSSEKRETÆRER

Nasjonal Veterankonferanse har etablert seg som en svært god møteplass for veteraner, men også som viktig arena for politisk påvirkning. Så

deltar da også stadig flere statsråder og statssekretærer på denne konferansen, for å orientere om sitt departements arbeid for veteran-saken. Jeg kan ikke gå i dybden på hva alle sa, men statssekretær i Justis- og beredskapsdepartementet Knut Morten Johansen, skroet av seriositeten rundt anerkjennelse, medaljeseremonier og medaljeoverrekkelser etter deltagelse i FN- og NATO-operasjoner. Videre at det står syv departement bak Handlingsplan for Veteraner. Han minnet også om at mange tjenestemenn og kvinner fra Politiet og DSB hvert år gjør tjeneste i intops i over 35 land.

Statsråd Monica Mæland i Kommunal- og moderniseringsdepartementet, åpnet humoristisk med å si at det er for mange velferdskommuner i Norge! (latter i salen). Hun presiserte at de fleste veteraner har store ressurser som bør bli verdsatt og brukt i kommunene og i nærmiljøet. Veteraner fortjener og trenger oppfølging i sin hjemstedskommune, sa Mæland. I den forbindelse sa hun at alle kommuner har et sær-

Forsvarsminister Frank Bakke Jensen åpner årets Nasjonale Veterankonferanse.

skilt ansvar for å utarbeide en plan for veteranarbeid og ivaretagelse, der også fylkesmenn har et ansvar.

Statsråd Åse Michaelsen i Eldre- og folkehelsedepartementet, var opptatt av å få til et bedre samarbeid på tvers av regionene, og samarbeid/koordinering mellom forskjellige institusjoner i regionene. Hun nevnte også en App som heter «SMART». En App som kan fungere som selvhjelp mot høyt stressnivå, eller mot stressrelaterte sykdommer. Kanskje et supplement til de som trenger det?

VETERANSATSNINGEN

Den første dagen holdt også tidligere forsvarssjef general Sverre Diesen et foredrag om Forsvarets veteranatsing frem til i dag, med visse sammenligninger på andre lands veteranarbeid og samfunnets/folks anerkjennelse av veteraner. Diesen var den forsvarssjefen som i sin tid initierte en intensivering av veteranarbeid og ivaretagelse av veteraner. Foredraget var for øvrig holdt

«Av og til får jeg gode svar når jeg spør»

Bakke Jensens kommentar myntet på Kjersti Klæboe under spørsmål & svar-runde

på et flytende Oxford-engelsk, kanskje til ære for neste foredragsholder, som var USAs ambassadør til Norge, Kenneth J. Braithwait. Ambassadøren fortalte om stemoderlig behandling av Korea- og Viet nam-veteraner, men at samfunnets anerkjennelse og verdsetting av veteraner tok seg kraftig opp etter seieren under Gulf-krigen og ikke minst etter 9/11 terroren og påfølgende innsats i Afghanistan. Braithwait har en karriere bak seg i U.S. Navy og U.S. Navy reserve, der han i dag er rear admiral (r). Mange vil kanskje hevde at han er mer offiser enn ambassadør.

«VETERANHISTORIER»

Begge dagene på veterankonferansen var krydret

med «Veteranhistorier» som var personlige vitnesbyrd fra personell fra både Forsvaret og Politiet, som har gjort tjeneste over hele verden, under svært så forskjellige forhold og svært varierende trusselnivåer. Det være seg i Sør Amerika, Libanon, Syria, Afghanistan, for å nevne noen. Det kom også frem at noen av medsoldatene aldri kom «helt hjem», og raskt havnet litt utenfor hjemme i Norge (kanskje spesielt etter tjeneste i Libanon).

NORSK-LIBANESEREN LOUIS ASSI

Det mest spesielle og følelsesmessig sterkeste innlegget, før HR-direktør i Forsvaret Tom Simonsen avrundet dag 1 med foredrag om HR-transformasjon og HR-arbeidet i Forsvaret, kom fra Libaneseeren Louis Assi! Han var en 9 år gammel gutt bosatt i Ebel el Saqi, da den norske FN-styrken rykket inn i Saqi i 1978. Å få norske FN-soldater inn i byen var en lettelse i forhold til hva de var vant til. Assi ble så impo-

Salen var stor nok til å romme nesten 400 deltagere, inviterte foredragsholdere og øvrige inviterte gjester.

nert og glad for ryddige forhold og ryddige norske soldater, at han bestemte seg for å lære seg norsk. Han pratet godt norsk den dag i dag. Louis Assi hadde tatt turen opp fra Libanon og brukte sitt innlegg til å lovprise Norge og jobben norske soldater gjorde i Libanon. Han æret de som ga sitt liv i fredens tjeneste, og fortalte at minnesmerkene over falne blir godt ivaretatt, og at flere gater i Saqi i dag har norske navn. Det henger norske flagg over alt sa Assi, spesielt på 17. mai. Louis Assi er en sann norgesvenn.

VETERANKONSERT OG VETERANPRISEN 2018

På kvelden den første dagen, fikk deltagerne på Veterankonferansen overvære en flott konsert i Maihaugsalen med Forsvarets stabsmusikkorps med dirigent Lars Erik Gudim, og solist Sigvart Dagsland. En strålende konsert med en fremragende solist. Under Veterankonserten ble også årets veteranpris delt ut. Denne henger høyt. I år gikk prisen til radarparet Arild Lihaug og Bjørn Dåvøy fra Bergen. De har i en årrekke organisert auksjoner og salg av veterankalender, og årlig samlet inn hundretusenvise av kroner til Stiftelsen Veteranhjelp. De er begge meget aktive i IntOps Bergen & Omland – «OPP og UT», et gratis lavterskeltilbud til alle veteraner. Flere tusen veteraner m/pårørende har siden 2012, vært med på forskjellige turer. Offisersbladet gratulerer! Kvelden ble avsluttet med Forsvarssjefens festmiddag med sjef Forsvarsstaben generalløytnant Erik Gustavsson som vert.

SISTE DAG

På Veterankonferansens andre dag, var det satt av én økt, som ble brukt av ekspedisjonssjef i FD Kjersti Klæboe og temaet «Handlekraft skapes gjennom samarbeid», fylkesberedskaps-sjef i Telemark foredro om oppfølging på vete-

Først ut på scenen var forsvarsminister Frank Bakke-Jensen.

Norsk-libanesiseren Louis Assi holdt det mest spesielle og følelsesmessig sterkeste innlegget under konferansen.

BFO var som alltid på plass.

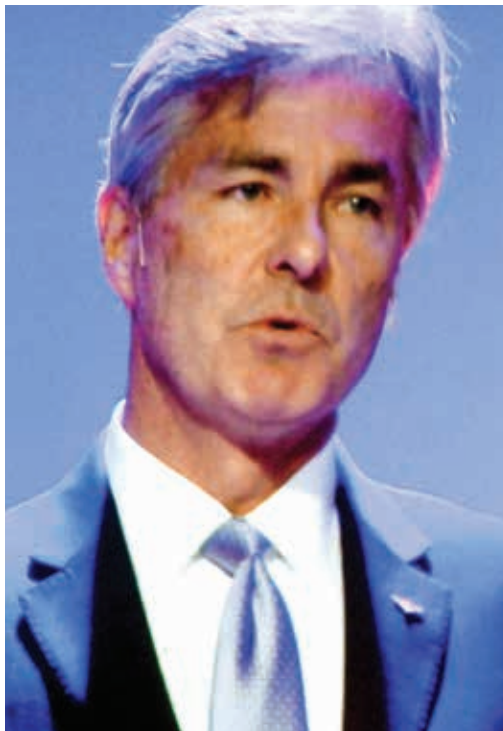

Veteranprisvinnerne, radarparet
Arlid Lihaug og Bjørn Dāvøy.
Foto: Siri Lill Mannes.

ranområdet og fylkesmannens rolle i dette arbeidet. Før pausen fikk vi nok en veteranhistorie, en sterk historie fra den norske sanitets-soldaten Phillip L. Jackson som har tjenestegjort som sanitets-soldat i Afghanistan. Psykolog Jon Arne Lein fra Fosen Helse IKT foredro om behovet for rask psykisk helsehjelp, og psykolog Mari de Flon fra Moss distriktpsikiatrisk senter (DPS), fortalte om hvordan de er organisert og hvordan de hjelper de som trenger det. Før avslutning og lunch, ga oberstløytnant Tore Tveitstul salen et innblikk i hvordan Forsvarets sanitets Institutt for militærpsykiatri og stressmestring (FSAN/IMPS) besitter mye kompetanse, og kan hjelpe veteraner som trenger det. Et militært supplement for veteraner. Løytnant Haakon Heyeraas fra Telemark bataljon, ga oss et innblikk i sin tjeneste nasjonalt og internasjonalt, før generalløytnant Erik Gustavsson oppsummerte og rundet av det som må betegnes som en meget vellykket Nasjonal Veterankonferanse – nok en gang.

Offisersbladet anbefaler alle å gå inn på: www.forsvaret.no/veterankonferansen der man kan se alle foredragene. Neste år arrangeres Nasjonal Veterankonferanse i Kristiansand den 5.-6. november.

USAs ambassadør Kenneth J. Braithwait fortalte om USAs behandling av veteraner før og i dag.

Den tøffe og humoristiske kommunalministeren Monica Mæland.

Hærens teknikere

– en utdøende rase?

Det har i mange år vært vanskelig å beholde teknikere i Hæren, og i dag befinner vi oss i en situasjon hvor det heller ikke produseres i det hele tatt. Dette vil veldig snart by på problemer! I det 20- års perspektivet jeg har som tekniker i Forsvaret er det med sorg jeg nå ser på dagens situasjon.

TEKST & FOTO: HÅVARD STØLE/BFO

Da jeg startet min karriere i 2001 tilbød fortsatt Forsvaret teknisk fagskole på Helgelandsmoen, samt 1. årig befalsskole til de som allerede hadde et relevant fagbrev. Etter nedleggelsen av teknisk fagskole i 2002 har vi hatt skiftende ordninger av 1. årig befalsskole for personell med fagbrev, eller 2. årig som førte frem til at man etter fire år var ferdig med både fagbrev og plikt. Det har vært gjennomført sentraliserte modeller og desentralisert modell, før man igjen landet tilbake til sentralisert. I tillegg lyste man også fra tid til annen ut sivile studieplasser på ingeniørstudier som gjorde det mulig å fylle stillinger høyere i systemet innenfor teknisk bransje både i Hæren, men også i FLO og FMA.

Dette fungerte bra frem til den store utdanningsreformen slo til. I denne prosessen ønsket man alle som tidligere hadde vært utdannet til sersjant og nå OR5 til å utdannes til lagfører OR4. Dette var ikke fag- myndighetene innenfor teknisk bransje enige i. Hovedargumentet for denne motstanden var at de anså det som for vanskelig å skulle rekruttere individer med relevante fagbrev inn til førstegangstjeneste, for deretter å skulle motivere dem til å ta lagførerskolen – for deretter å gi dem relevante kurs som skulle gjøre dem til spesialist på Hærens materiell. Det andre

argumentet gikk på at man i fra teknisk bransjes side mente at man som repplagsformann bærer et større ansvar enn lagførere i andre bransjer. Dette fordi man som repplagsfører opererer med laget sitt i hele teateret for å støtte avdelingene, samt man skal sette kjøreforbud og være sjefens rådgiver da det kommer til kjøretøy, samband eller våpentekniske spørsmål. Dette var alle argumenter som man spilte inn i prosjektgruppen som jobbet med ny lagfører og befalsutdanning i Hæren og Forsvaret.

Teknisk bransje ble altså ikke møtt med en ordning som passet dem. Det ble heller ikke satt ned ekstra ressurser for å finne en løsning. Så da står vi der vi er i dag, uten teknisk befalsutdanning.

Så hva er så ille med det tenker du? Jo, det har direkte innvirkning på Hærens evne til å løse sin daglige trening og å løse sine oppdrag!

I de fleste år har det allerede – med den produksjonen vi har hatt, vært vanskelig å fylle hærens stillinger med relevant kompetanse. Dette kan skyldes flere faktorer; som manglende personellstyring, lite rotasjon i enkelte avdelinger som har hindret muligheter for videre utvikling i systemet, skjev lønnsdannelse mellom mil/ siv på verksteder i FLO og Operasjonsstøtte til tross for at Hæren delvis har kompensert dette gjennom et teknikutlegg til sine OR5-OR6. Så summen av dette er at det er svært få teknikere igjen i vår

organisasjon. De som er igjen er etterlevninger av gamle ordninger som nå ikke eksisterer lenger, disse er gjerne på relativt lavt og utøvende nivå i dag, mens i FLO/ FMA systemet finner vi en aldersprofil som i de nærmeste 10 år er på vei bort pga pensjonsalder – mange av disse er etterlevninger fra teknisk fagskole dagene på Helgelandsmoen, her vil det bli problemer med etterfylle organisasjonen.

Hva gjør vi nå da? Utfordringene står i kø og dette vil kunne føre til «ekstra vann på mølla» til de som mener at støttefunksjonene våre kan settes ut på anbud og løses av sivile selskaper. Jeg betviler ikke at man i regnskapet kan spare noen kroner og få det til å se bra ut på papiret. MEN, det er en del faktorer man da glemmer. Jeg kan bruke ett av Hærens aldrende våpenplattformer som eksempel for å understreke mitt poeng.

Min påstand er at våpensystemet Leopard 2 aldri fullt og helt er implementert i den norske Hæren. Det er et system som har levd på lykke, fromme og entusiasme fra både brukere og teknikere. Teknikerens lojalitet til avdelingene, slik at de skal få øve og trene, det gjør at man får det til å virke på tross av systemet ikke på grunn av. Som eksempler nevner jeg konstant mangel på deler, lapping på gammelt for å få det til å virke litt til, bruk av utenlandske verkstedhåndbøker og

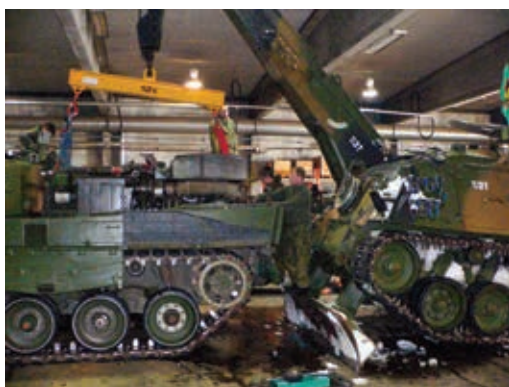
- manualer og så videre. Det er kun fordi man har hatt teknikere som er integrert i avdelingene og som har hatt god kjennskap til materiellet, samt villige Opstø verksted som har hatt tett oppfølging og støtte til sine brukere hjemme og ute, at man tross forutsetningene nevnt over har holdt systemene operative og tilgjengelige for brukeren. Dette er neppe med i regnestykkene da man ønsker å se på en annen innretning på vår tekniske støtte, jeg kunne nevnt mange flere eksempler, knyttet til de fleste materiell kategorier.

Så om litt kommer vi ikke til å finne teknisk befall ved Hærens avdelinger, fordi de produseres altså ikke lenger. Verkstedene vil drives av sivile aktører. Og hva med FLO og FMA? Jo disse stillingene må jo utelukkende rekrutteres sivilt, da det ikke produseres personell for å fylle dem. Det kan fungere, fordi en sivil ingeniør eller prosjektforvalter kan vel gjøre en like god styringsjobb som noen annen. Men vedkommende vil jo mangle fagkompetansen i bunnen, avdelings- og profesjonsforståelsen, forståelsen av operative behov og brukerrelaterte utfordringer. Jeg frykter for at nedetiden på Hærens materiell kommer til å skyte i været. Evnen til å trene og øve vil synke og driftskostnadene knyttet til

vedlikehold kommer til å skyte i været. Dette ønsker vi ikke og vi må starte med å få tilbake befalsutdanning for teknikeren. Man kan gjerne ta utgangspunkt i dagens ordninger, men finn ordninger som rekrutterer og beholder dette personellet SNAREST!

Men noe skjer. FKL (Forsvarets kompetansesenter logistikk) har tatt tak i utfordringen og har nå lansert et forslag til en helhetlig modell som bygger på gjenbruk på mye av det vi vet fungerte med den gamle modellen vi utdannet teknikere på. Samtidig har de tatt utgangspunkt i de eksisterende utdanningstilbudene i Hæren og Forsvaret som lagførerutdanningen og Befalskolen, slik at man gjenbruker så mye som mulig, samtidig som man har kontroll over seleksjon og opptak av riktig personell. Man ser på et lærlingeløp, et løp for de med eksisterende relevant fagbrev og et løp for de som er grenaderer i dag. Alle løpene fører til en gjennomført tung teknisk utdanning samt befall skole nivå OR5. Planen er å ha dette på plass, slik at oppstart kan finne sted høst 2019. Så da gjenstår det å bli enig om innretning og få beslutnings-takere i Forsvaret til å forplikte seg for en slik ordning og sette handling bak ord.

Vi håper på det beste!

Nijmegen-marsjen

må bli godkjent som årlig fysisk!

Sivile går også Nijmegen marsjen men uten pakning og mye lettere kledd.jpg

Av major Hanne Olafsen
Senior Information Manager
Militærmissjonen i Brussel NATO HQ Brussel

Frem til 2015 var Nijmegenmarsjen nedfelt som en del av personellhåndboken, del B som et idrettsarrangement hvor deltageren ble gitt idrettspermisjon og utgiftene dekket av hjemmeavdeling. I tillegg godkjent som fysisk test. Dette ble endret i 2014/15.

Nå må man bruke feriedager eller avspasering, betale alt selv for å delta, i tillegg til at det ikke lenger blir godkjent som årlig fysisk test. Forstå det den som kan!

Å løpe en 3000 m som er unnagjort på ett kvarter er godkjent. Men å gjennomføre en krevende marsj på 165 km over fire dager, er ikke godkjent?? Man kan jo spørre seg hva intensjonen bak årlig fysisk test egentlig er? Er ikke intensjonen at man skal være fysisk beredt til å stå i en operasjon som er krevende, mentalt som fysisk, når det kreves? Da er utholdenhet viktig, og mental styrke! Derfor er det også merkelig at hvis man kan dokumentere deltagelse og

resultat f.eks. i halvmaraton eller helmaraton (for å nevne noen eksempler) så burde også det kunne telle som årlig fysisk test - du er altså fysisk beredt for kamp!

Nijmegenmarsjen i Nederland omtales «world wide» som verdens tøffeste og største marsj, med ca 50 000 sivile og militære deltagere. Av disse er det 400 norske militære som deltar hvert år. Generalsekretær i NROF, kontreadmiral (p) Jørgen Berggrav, er leder for den norske delegasjonen, og er selv tilstede for å representere Norge sammen med oss. Han har alltid presisert viktigheten av norsk deltagelse, og fremhevet at vi alle er ambassadører både for Norge og Forsvaret. Marsjen sendes direkte på tv i Nederland, og internasjonale medier kringkaster tv-bilder og sprer artikler og bilder der bl.a. Norge er godt synlig med uniform og store/små flagg i et internasjonalt bilde.

Nijmegenmarsjen er ikke omtalt som verdens tøffeste uten grunn. Med tett uniform, i 35 varmegrader (eller øsende regn) og 10 kg på ryggen på asfalt som kan måle opptil 70 varmegrader så skjønner man at dette er ikke en søn-

dagstur man har lagt ut på. Hvert år er det noen som ikke klarer påkjenningen, utallige som svimer av (dehydrert++), eller får så store skader på beina at man ikke kan fortsette eller at man får problemer i lang tid etter at marsjen er ferdig. For vondt er det uansett. Kroppen stivner, gnagsår «overalt», du må opp kl 03:00 hver natt, jobbe mentalt og sørge for rett balanse av mat og drikk for å ikke kjøre kroppen i senk. Det er stort press på de få plassene Norge har og hvert år er det mange som ikke kommer med. Det gjøres en utvelgesesprosess faktisk av de mange troppene som deltar basert på intervju om fysisk form og motivasjon for å sikre at de som deltar faktisk fullfører.

Utvilsomt er det folk som aldri har gått marsjen som har bestemt at dette ikke kvalifiserer til gjennomført fysisk test eller er på høyde med andre idrettsarrangementer for å kunne rettferdiggjøre permisjon. Den såkalte 3-mila (som nå er blitt 2) er vel fortsatt godkjent fysisk test, så hvorfor skulle ikke en marsj som er nesten 9 ganger så lang kunne godkjennes? For meg er det ufattelig!!

Flere går Nijmegen som avdeling.

Tidlig avmarsj for hordene av grønnklede.

BRIGADER OLE ASBJØRN FAUSKES TANKER OM NIJMEGENMARSJEN

Nijmegenmarsjen er så mye mer enn en spasertur. For mange førstegangs-gåere har anstrengelsen betydd at man har flyttet grenser for hva man trodde man ville kunne klare.

Den går over fire dager, og for militære deltakere er dagsetappene på rundt 40 km hver dag, og det merkes! Man må stå opp tidlig for å rekke starten kl 0430 (for individuelle), og man må være i mål før kl 1700 for at etappen kan godkjennes. Mange nøyer seg med å gjennomføre én gang. Det er selvsagt mange grunner for at man ikke ønsker å delta flere ganger, men jeg har inntrykk av at de fleste som nøyer seg med én gjennomføring har opplevd at den fysiske anstrengelsen ble for stor.

Inntil for noen få år siden kunne de som tjenestegjør i Forsvaret få innvilget idrettspermisjon for de fire marsjdagene. I tillegg, dersom man greidde å fullføre, kunne man få registrert at Nijmegenmarsjen gjaldt som gjennomført årlig fysisk test til karakter 4. Slik er det ikke lenger. Nå får man ikke lenger permisjon, og marsjen teller ikke som fysisk test. Jeg er forundret over dette, og jeg antar at regelendringene er gjort av personer som ikke har vært i Nijmegen. Det er vanskelig å forstå at det å greie å gjennomføre 160 km på asfalt og brostein på fire dager ikke lenger skal kunne indikere at man er i god fysisk form. Men greier man å løpe 3000m på "et kvarters tid" har man godkjent fysisk form.

I tillegg kommer det en rekke andre momenter. Man får anledning til å representere Forsvaret og Norge i en multinasjonal setting, der gode kontakter knyttes og nettverk opprettholdes. For patruljeførere for de som går i avdeling, er gjennomføringen en meget stor lederskapsutfordring. For deltakere i avdeling, og for individuelle, stiller gjennomføringen og utfordringen store krav til utholdenhet, samvirke, teamkompetanse og personlig vilje. "Nijmegenmarsjen som lederskapsarena" både kunne og burde vært utnyttet i betydelig grad.

Men om jeg har rett; at de som har besluttet at deltakelse under Nijmegenmarsjen ikke har en verdi for Forsvaret er personer som selv aldri har deltatt (eller sågar vært tilstede); så venter jeg dessverre ingen endring i dagens regime.

(Red.anmrk: Innlegget er noe forkortet)

Försvarmaktens Flygdag 2018

Den gamle jagerfly-basen som nå heter Uppsala Garnison, tok imot over 100.000 tilskuere til en fantastisk dag, der Forsvaret og Luftforsvaret spesielt, fikk vist frem sine kapasiteter.

TEKST & FOTO EINAR HOLST CLAUSEN

Det svenske forsvaret og Flygvapnet tar seg fortsatt råd til å arrangere en slik storslagen flydag, der folket inviteres til å se historiske og nyere jagerfly, i tillegg til dagens helikoptre, transportfly, overvåkingsfly. De viste også frem artilleri- og nærforsvarsmateriell, samt alt Försvarmakten kan tilby av utdanning til ungdommen.

Allerede i 1941 ble det etablert base her, og opp gjennom årene har de fleste svenskbygde jagerfly gjort sin tjeneste her. I 2016 var det slutt med operativ jagerfly-virksomhet, og nå er det Luftstridsskolan som regjerer på denne store og flotte basen. Her er det nå blant annet base-befallsskole, flybefallsskole, strids- og luftforsvarsskole, flyskole, baseforsvar og en strids- og luftforsvarsbataljon. Totalt 809 kvinner og menn tjenestegjør i Uppsala Garnison i dag.

Lørdag den 25. august i strålende vær, ble en dag hverken barn, voksne eller alle barnefamilier vil glemme. Et vel organisert og godt bevoktet arrangert med mat- og drikketelt, vannvogner for oppfylling av drikkeflasker, i tillegg til titalls på titalls med stands, der nysgjerrige å vitebegjærlige fikk vite mer om forsvarets materiell, og alle utdannings-mulighetene. Det var nok mange unge som etter dette kan tenke seg en utdanning og karriere i Forsvaret. Kjære forsvarsdepartement og forsvarsledelse – «Look to Sweden!».

Etter sjef Luftstridsskolen oberst Robert Nylén's og sjef Flygvapnet generalmajor Mats Helgesson's velkomsttaler over høyttaleranlegget, sang alle nasjonalsangen. En høytidelig og verdig åpning på en slik dag. Resten av dagen ble både høylydt og fartsfylt! 100.000 skuelystne, et utall pressfolk og «spottere», fikk se de fleste gamle og nye svenske flytyper i lufta, i tillegg til oppvisning av en dansk F-16 og en finsk F-18. Fallskjermdropp av utstyr fra lavt-flygende Hercules var meget populært blant publikum, det samme med en svært tett og flott formasjonsflyging i lav høyde med fem JAS Gripen.

Alt i alt en strålende dag for oss alle på Uppsala Garnison denne dagen. Her er noen bilder som formidler inntrykk fra denne lørdagen.

Svenskenes NH-90 og Sikorsky Black Hawk viser seg frem for publikum.

Det store transportflyet C-17 fra Papa Air Base i Ungarn var et populært skue.

NH-90 og Black Hawk takser inn etter fullført oppvisning.

Försvarmakten viste også frem annet materiell på denne dagen.

AgustaWestland helikoptret som Sverige kaller helikopter 15.

To Saab JAS Gripen tar av i formasjon.

Sveriges artilleri Archer var også på plass.

Saab's «Flyganda tunnan». Den eneste flygbare i verden nå.

Saab «Tunnan», Saab Viggen og Saab Draken i bakgrunnen.

Svenskenes NH 90 som de også har problemer med pga skyhøye driftskostnader.

Generalmajor Mats Helgesson

– sjef Flygvapnet svarer Offisersbladet

Under Flygdagen fikk Offisersbladet anledning til å stille noen spørsmål til sjef Flygvapnet, generalmajor Mats Helgesson. Generalmajoren var for øvrig meget fornøyd forberedelsene til denne store forsvarsdagen, og ikke minst den store tilstrømningen av folk! Helgesson har bakgrunn som jagerflyger og testflyger, og har meget variert tjeneste i Luftforsvaret, også med tjeneste i Afghanistan. I 2015 ble Helgesson sjef Flygvapnet, og avløste daværende Flygvapensjef Michael Bydén, som da ble ØB (Forsvarssjef).

TEKST & FOTO EINAR HOLST CLAUSEN

Hvordan er samarbeidet med det norske Luftforsvaret og generalmajor Tonje Skinnarland, og hvor ofte møtes dere?

- Vi har ett meget gott samarbeide og jeg treffer Tonje 3-4 ganger per år i ulike sammenhang. Jeg skall faktisk träffa henne den 27. augusti på F7 Såtenäs, for å ha stabssamtal og visa vår verksamhet där. Jeg opplever att vi har ett meget gott samarbeide mellom våra flygvapen.

Hva er din vurdering av «Cross Border Training», og vurderes det ytterligere samarbeid?

- CBT är mycket värdefullt för oss i svenska FV. Vi får på ett kostnadseffektivt sätt möjlighet att träna mot kvalificerade träningspartners med andra flygsystem och vi får ett dagligt och bra samarbete i en region där det finns relativt få flygresurser.

Hva er situasjonen/status på dine NH-90 med tanke på operativitet/leveranse av flytid, og kostnadene pr flytime?

- Vi jobbar hårt med att öka tillgängligheten och att vara så kostnadseffektiva som möjligt med våra NH-90. Det är ett kvalificerat flygsystem som kräver mycket underhåll och tillsyn, det gör att det blir dyrt. Men jag hoppas och tror att vi genom att utveckla vår logistik och våra sätt att arbeta kan hitta ännu smartare lösningar i framtiden. Just nu är vi inne i en fas där vi utvecklar den maritima förmågan (ubåtsjakt och havsövervakning) samtidigt som vi genomför retrofit på delar av vår flotta.

Hurtiganskaffelsen av Black Hawk helikopter synes å være en suksess. Har Flygvapnet planer om anskaffelse av flere Black Hawks?

Vi har inga planer på att anskaffa fler. Hkp 16 som vi kallar dem är väldigt bra och vi är mycket nöjda med dem. Vi använder dem i första hand för stöd till Armén och specialförbanden.

Hva blir Flygvapnets bidrag i «Trident Juncture» 2018 i Norge, og hvilket utbytte håper generalmajoren på?

- Flygvapnet kommer delta med en stridflygdivision Gripen och vi kommer basera i Bodö med ca 8 fpl och ca 90 personer. Vi ser mycket fram emot denna övning som vi tror kommer vara riktigt bra och lærerik. Vårt «Main training objective» är att öva på luftförsvar av norra Skandinavien med andra länder och deras flygplan och luftvärnsresurser. Jag tror det kommer bli en riktigt bra och givande övning.

Gjenopptar Flygvapnet nå sin beredskaps- og utplasseringshangarer for sine kampfly?

- Ja, vi har som bas-taktikk å sprida våra resurser till många platser. Vi använder större vägar och kommunala flygfält som flygplaster och vi använder rörliga underhållsresurser.

Det ställer stora krav på logistiken och på skydd och bevakning. Därför övar vi mycket på detta.

Av John Berg
Forsvarsanalytiker

EUROPEISK KAMPFLYPROSJEKT

Det britiske forsvarsdepartementet sammen med ledende forsvarsindustrier har lansert kampflyprosjektet Tempest, som skal etterfølge Eurofighter Typhoon i britisk tjeneste og ventes etter hvert å kunne ta betydelige markedsandeler fra F-35. Industriene som står bak Tempest er britisk-internasjonale BAE Systems, som er en av verdens tre største forsvarsindustrier, videre motorprodusenten Rolls-Royce, britisk-italienske Leonardo (som leverer Norges nye rednings- og politihelikoptre) og det britisk-europeiske missilhuset MBDA.

Flere industrier ventes å komme inn i prosjektet, fra flere europeiske land. Det er kjent at det foregår samtaler mellom britene og Saab, og det tysk-franske FCAS (Future Combat Air System) prosjektet, som drives av Dassault og

den tyske delen av EADS (European Aeronautics Defence and Space), kan muligens gå inn i Tempest, hevdes det. Finansieringen av 15 års utvikling ventes å bli en meget stor utfordring. Britene benekter at dette vil gå ut over deres planer om å anskaffe 138 F-35, men analytikere hevder at det vil bli umulig for Storbritannia å drive frem Tempest og samtidig finansiere nåværende F-35 planer. Enkelte analytikere antyder at britene kan gå helt ned til 48 F-35, som er det minimum de vil trenge til sine to nye 65.000 tonns hangarskip, HMS Queen Elisabeth og HMS Prince of Wales.

Bortsett fra britene, slik planene deres offisielt står i dag med 138 fly, og Norge og Tyrkia, har alle de opprinnelige F-35 partnerlandene redusert sine plantall for F-35, til dels drastisk. Industrier fra blant annet disse landene kan etter hvert komme inn i Tempest-prosjektet, og noen av landene kan med tiden anskaffe det nye flyet, hevder analytikere. (Jamie Hunter, Combat Aircraft sept 2018, m.fl.)

US ARMY REK./KAMPHELIKOPTER

US Army kjører nå i gang et prosjekt for å anskaffe et nytt, lett rekognoserings- og kamp-helikopter, som erstatning for velkjente OH-58D Kiowa Warrior. Dette er fjerde forsøk på å frem-skatte et slikt helikopter. Det mest kjente av de tre foregående, mislykte, er det stealthy RAH-66 Comanche, som ble terminert i 2004 etter investeringer på ca. 5 milliarder dollar.

Denne gangen skal man imidlertid i mål. Beskrivelsen av behovet for helikoptret kan være noe å tygge på i land der man ennå ikke helt har tatt inn at har man svære, vanskelig tilgjengelige områder, vil en motpart slå til der egne styrker ikke er, eller kan nå frem i rimelig tid. Dette være seg for å demonstrere makt, i hybridkrig eller i angrepsoperasjoner. Kiowa Warrior gikk ut i 2016 og US Army, heter det: « - lacks the ability to conduct armed reconnaissance, light attack, and security with improved stand-off and lethal and non-lethal capabilities with a plattform sized to hide in radar clutter and for the urban canyons of mega cities.» «Urban canyons of mega cities» kan vel regnes som omtrent det samme som skikkelig kupert terreng og vanskelig kystlinje. Om helikoptret heter det også: «It would be the 'knife-fighter' of future army aviation capabilities.»

Sannsynlige konkurrenter om kontrakten ventes å bli Sikorsky med sin nye og revolusjonerende S-97, eller helst et mindre helikopter bygget over samme konsept, videre Bell, Boeing og kanskje Karem Aircraft og AVX Aircraft. Man ventes å være klar for produksjon av vinnertypen i 2024.

Kiowa Warrior helikoptre i utmerket stand og med mye flytid igjen står lagret, og land som er ute etter meget billige, lette og gode oppklarings- og kamphelikoptre, fordi de ser behovet og fordi de ønsker å bygge opp kompetanse med tanke på fremtiden, kjenner nå sin besøkelsestid og kjøper. Dette er selvfølgelig land som styrer investeringene sine slik at de har et handlingsrom. Nederland har forøvrig besluttet å oppgradere sine 28 Apache angrepshelikoptre fra AH-64D til E standard, for tjeneste frem til 2050. Prosjektet er vedtatt, men åpenbart foreløpig på planleggingsstadiet der man fremdeles vurderer hvilke kapasiteter helikoptrene skal få. Dette fremgår av at kostnadsrammen foreløpig oppgis til mellom 250 millioner og 1 milliard euro. Med i bildet er nok at en del av de nederlandske Apacheene er blitt fløyet ganske hardt. Nederland har fløyet Apache, foruten F-16, i Afghanistan gjennom en årrekke.

Eurofighter.

OH 58D Kiowa Warrior.

F-35 Lightning.

RAH-66 Comanche

AH-64 D Apache angrepshelikopter.

A TRULY RELIABLE ADVANTAGE

Of all the things that can go wrong on a mission,
your ammunition shouldn't be one of them.

From special forces to regular army, navy and air crews, Nammo provides the reliable advantage to those doing an important job, where and when they need it most. Our relentless focus on real-world operator challenges and constant drive to advance performance and reliability makes Nammo a trusted partner. We provide the tools that get the job done, without fail.

- Ammunition • Rocket Motors
- Shoulder Fired Systems • Demilitarization

www.nammo.com

Nammo
SECURING THE FUTURE

Giraffe 1X

Flexible protection for mobile forces

